

GRĂDINIȚA CĂSUȚA FERMECATĂ LUDUȘ

COORDONATORI
KOVÁCS JÚLIA
TEGLA ANNAMÁRIA
SZÉKELY TIMEA
KODORI OLGA
HERCZEG GERLINDA

LUCRĂRILE
SIMPOZIONULUI

ÎMPREUNĂ
PENTRU
O PLANETĂ
ZÂMBITOARE

Luduș 2022

AUTORII ÎȘI ASUMĂ ÎNTREAGA RESPONSABILITATE
PENTRU CONȚINUTUL MATERIALULUI PUBLICAT!

ISBN 978-973-0-36819-2

CUPRINS

A környezettudatosság alappillére a természetközelség - prof. înv. preșcolar Bálint Réka	5
Drámajáték és környezeti nevelés az óvodában - prof. înv. preșcolar Kali-Barabási Hajnalka, prof. înv. preșcolar Kelemen Anna-Mária	11
Május 10 – madarak és fák világnapja - prof. înv. preșcolar Balló Éva, prof. înv. preșcolar Deák Ida Karolina	15
Ökológiai nevelés óvodáskorban - prof. înv. preșcolar Keszeg Gyöngyi	38
Környezettudatos szemlélet alakítása az óvodában - prof. înv. preșcolar, Koncz Emma	41
Guberalás- Játékos ökológiai tanítás az óvodai oktatásban - prof. înv. preșcolar László Ana-Aletta	45
Játékos környezetvédelem az óvodai mindennapokban - prof. înv. preșcolar Lukács Irén, prof. înv. preșcolar Májai Tímea – Erzsébet	51
Értékes kincs a Földünk, hát vigyázzunk rá! A víz világnapja - prof. înv. preșcolar, Nagy Tímea	56
Környezetvédelmi készségeket fejlesztő játékok és tevékenységek az óvodában - prof. înv. preșcolar Sikó Anna	79
Integrált tevékenységi terv „Az elvarázsolt réten” - prof. înv. preșcolar Csegedi Réka, prof. înv. preșcolar Szucher Zsuzsanna	85
A saját készítésű hangszerek használata az óvodai tevékenységekben - prof. înv. preșcolar Csegedi Réka, prof. înv. preșcolar Szucher Zsuzsanna	103
Emlékezzünk a föld megmentésére a föld napján! - prof. înv. preșcolar Lucaci Melinda	108
Ökológiai nevelés az óvodában - A vizek varázslatos világa - prof. înv. preșcolar Tókes Katalin	115
Împreună pentru o planetă zâmbitoare – prof. înv. preșcolar Tegla Annamária, prof. înv. preșcolar Székely Tímea-Tünde, prof. înv. preșcolar Herczeg Gerlinda- Ildikó, prof. înv. preșcolar Kodori Iolanda- Olga	120
Activitate opțională -Educație ecologică - prof. înv. preșcolar Szasz Fira Petruța, prof. înv. preșcolar Tocaciu Diana	139
Joc-concurs, Ecologistii pricepuți” - prof. înv. preșcolar Botezan Kinga.....	149

Proiect educațional „Un măr pentru sănătatea ta” - prof. învă. preșcolar Adriana Ana Frandeu	152
„Copilul verde” - prof. învă. preșcolar Rusu Diana-Claudia	156
Proiect didactic „Micii ecologiști” - prof. învă. preșcolar Beian Adriana	161
”Noi știm să reciclăm și artă din deșeurile noastre” - prof. învă. preșcolar Olar Cornelia	168
Educația ecologică în grădiniță - prof. învă. preșcolar Fărcaș Andrea Timea	175
Fișă de lucru - prof. învă. preșcolar Bica Iulia, prof. învă. preșcolar Piper Timea Irina	180
Activitate extracurriculară “micii ecologiști” - prof. învă. preșcolar Cozma Adelina Lidia, prof. învă. preșcolar Pop Dana	181
Educația ecologică și protejarea mediului înconjurător în grădinița de copii - prof. învă. preșcolar Bunea Iuliana-Silvia	187
Proiect de activitate pentru secvența ALA I “Micii ecologiști” prof. doctor Ioana-Mihaela Vultur	191
Frumusețea și varietatea naturii descoperită prin activități de tip outdoor - prof. învă. preșcolar Moldovan Angela	196
“Educația ecologică în activitățile instructiv-educative din învățământul preșcolar” – exemple de bune practici - prof. învă. preșcolar Vargyas Judit	202
22 martie - Ziua mondială a apei - prof. învă. preșcolar Domokos Maria Magdolna, prof. învă. preșcolar Hărșan Simona	205

A KÖRNYEZETTUDATOSSÁG ALAPPILLÉRE A TERMÉSZETKÖZELSÉG

Bálint Réka, óvónő

Manpel Napköziotthon – Marosvásárhely

A természet az, ami a legközelebb áll az emberhez, s megfelelő alapot teremt a fejlődéshez. Nevelésünk alapvető színtere, táptalaja. Naponta változó csodái, gazdagsága változatos lehetőséget biztosít a játékhoz, munkához és a tanuláshoz egyaránt.

“Szükséges, hogy a gyermekek érzelmileg kötődjenek mikro-makro környezetükhöz. Meggyőződésem, ha megismerték, megszerették, megtanulnak harmóniában élni vele.”
Baranyai Sándorné

Óvodapedagógusként úgy gondolom, hogy már az óvodában meg kell tanítani a gyermeket arra, hogy miként lehet harmóniában élni a természettel.

A környezettel való együttélésre nevelve, ráébresztjük a gyermeket a környezet tényleges védelmére, beleértve a természetes (élő és élettelen) és mesterséges, ember által létrehozott környezetet is. Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozását, valamint azon képességek tudatos fejlesztését próbáljuk megalapozni, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer és a környezettudatos életvitel kialakításához.

A megszerzett ismeret, a tudás alapvető érték, de önmagában mit sem ér. Ezért olyan attitűdök és kompetencia területek (kognitív, szociális, személyes, speciális) fejlesztését kell megcéloznunk, melyek által a gyerekek érzékenyebbé válnak a környezet, a természet és az élővilág állapota iránt.

A foglalkozások módszereinek kidolgozása során olyan szempontokat kell figyelembe vennünk, mint a sokoldalú, változatos ismeretátadás, figyelemfelkeltő, élményközpontú kooperatív feladatok, interaktív folyamatok. Nagy hangsúlyt kell fektetnünk a közös és egyéni alkotás, valamint a játék örömére, főként a szabadban eltöltött együttlétre.

A szabadban történő környezeti nevelés különösen a következő öt célkitűzés elérésére fektet hangsúlyt:

Tudatosítás: segít a gyerekeknek megérteni és átérezni a környezet egészét és annak problémáit; fejleszti a környezeti ingerek iránti befogadóképességet, segít ezen élmények feldolgozásában, hozzájárul ezen új képességek egyéb területen való felhasználásához is.

Megismerés: segít a gyerekeknek megérteni a környezet „működését”, az ember-környezet kapcsolatrendszerét, a környezeti problémák kialakulását és megoldását.

Viselkedés: segít a gyerekeknek a környezettel kapcsolatos értékek és érzelmek kialakításában, szerepe van a környezet megóvásához szükséges elhivatottság kialakításában.

Képesség: segít a környezettel kapcsolatos problémák felfedezéséhez és azok megoldásához szükséges készségek elsajátításában.

Részvétel: segít tapasztalatot szerezni az elsajátított ismeretek felhasználásában, ezek a tapasztalatok csak jól átgondolt, pozitív élményt nyújtó, környezeti problémák megoldásával járó programokban hasznosodnak igazán.

Ha mindezt biztosítjuk számukra, csak akkor várhatjuk el, hogy később felnőttként is szeressék és védjék a természetet. Célunk: olyan gyermekek nevelése, akik ismerik, szeretik és védik a természetet. Igyekszünk megalapozni azt a tudatot, hogy bár még kicsik, de már ők is tehetnek és kell is tenniük valamit a természet védelmében.

Az óvodai nevelésben e téren is tiszteletben kell tartanunk a családi nevelést, hiszen a családok életvitele mindennapjai határozzák meg elsősorban a gyermek attitűdjét szokásait, kommunikatív képességeit. De az óvodai élet – melyben meghatározó az óvónő személyisége – példát mutathat és adhat szülőknek, gyermekeknek egyaránt.

Csoportunkban arra törekszünk, hogy próbáljuk kialakítani a gyermekekben a környezettudatos, a természet kincseit védő, óvó magatartást, példát mutatva a szülőknek is, azt remélve, hogy a környezetbarát óvodai szemlélet megteremtése és láttatása nagymértékben elősegíti a családok környezetbarát életvitelének, szemléletének az alakítását. Örömmel állíthatjuk, hogy a befektetett munkánk lassan látszik megtérülni, nemcsak a szülői közösségünk értékrendszerében, hanem gyermekeink magabiztos magatartásában a hétköznapi problémák megoldásaiban.

Ehhez nagymértékben hozzájárultak a környezetvédő programok megszervezése, az ökológiai és környezettudatos ünnepek alkalmával, s nemcsak. (Víz Világnap, Meteorológia Világnap, Egészség Világnap, Föld Világnap, Madarak és Fák Napja, Parkok Napja, Környezet Világnapja, Ózonréteg – védelem Világnapja, Takarítási Világnap, stb)

Ezeket szem előtt tartva, fontosnak tartjuk az emberi környezet megóvása érdekében a gyerekekkel együtt védeni a : - földet, - az élővilágot (állat, növény), - a levegőt, - a vizet, - a tájat és települést

Mindezt a tudatos környezeti nevelést, védelmet, nálunk legfőképpen a gyerekek rendszeres természetes környezetbe való látogatása oldotta meg. Semmi sem helyettesítheti a

személyes felfedezés élményét, ami valójában hozzásegíti a gyereket a saját közösségének, a természet rendszereinek és a környezeti problémáknak a megértéséhez.

A *kiruccanások* során közvetlenné vált a gyerekek természethez fűződő kapcsolata és ebben a személyességben elmélyültek azok az érzelmi viszonyulások, amelyek az élőlények iránti szeretet, tisztelet és felelősség kialakulásában játszanak szerepet.

A kirándulás nem csupán az oktatás egy módszere, hanem anyaga is, aminek segítségével a gyerekek a közvetlen tapasztalatszerzés és megfigyelés élményében részesülnek, amelyek során a tantervek által előírt tananyag leglényegesebb megállapításait, törvényszerűségeit a maguk természetes környezetében, saját tapasztalataik alapján tanulmányozhatják, így formálva a helyes magatartást és környezetvédelmi szemléletet.

A kirándulások során lehetőség nyílik az élő objektumok bemutatására természetes körülmények között. A növények helyét jobban eltervezhetjük előre, hiszen azokat biztosan az ismert helyen találjuk. Az állatokkal azonban nehezebb a helyzet.

Természeti környezetünk fő képviselői lévén a fák, az erdők, madarak, ez alkalomból **A FÁK ÉS MADARAK VILÁGNAPJÁN** – május 10-én kirándulást szervezhetünk a gyerekekkel, a közeli erdőbe.

Általános célként tűzhetjük ki a környezetkímélő viselkedés kialakítása, ismerkedés a fák, madarak. világával.

- Az élő természet megfigyelése (tudják, hogy a fák sűrű lombjai között a bokorban, odvakban, szívesen rak puha fészket a madarak jó része, ezért ne bántsák, ne rabolják ki fészkeiket, mert ezzel elriaszthatják lakóikat, ne fosztogassák szép színes tollaikat csupán egy gyűjtemény, egy trófea miatt)
- Az élet, a fák védelme, tisztelete (értsék meg, hogy az erdő, a vadon élő állatok biztonságos rejtekhelye – ezért ne tördeljék le az ágakat, ne vágjanak jelet a fa törzsébe)
- A kíváncsiság ébrentartása. nyitott térben való tájékozódás
- A gyerekek közti kapcsolatok erősítése
- Együttműködési készség fokozása
- Nyitottá tenni a gyermeket a környezeti hatások befogadására, (szélirány, hangok, zörejek, neszek a természetben
- Környezettel kapcsolatos értékek és érzelmek kialakítása, tapasztalatok szerzése.
- Kirándulási, viselkedési szabályok

Megfigyelési lehetőségek:

- fenyőerdők
- lombhullató erdők
- rét, legelő
- domb és lejtő
- madarak, állatok

Egyéb tevékenységek:

- művészi alkotások(rajz készítése összemorzsolts növények segítségével)
- énekek, mondókák felhasználása
- spotjátékok, társasjátékok a szabadban

A kiránduláshoz szükséges eszközök, felszerelések:

- kosár, nagyító, távcső, dobozok, zacskók, iránytű, ragasztó, papír
- labda, ugrókötél, társasjátékok(szabadidő)
- ivóvíz, enivaló, esőköppeney, takaró

A nagy kirándulási napon, a gyerekek, óvónők gondosan előkészített hátizsákkal, megfelelő felszereléssel indulhatnak útnak május 10-én. Velük tarthat néhány szülő is. Az úticél az erdő, ahol a helybéli erdész kísérhet el bennünket a környező erdő madárlelő helyeire.

A kisbuszból, menet közben megfigyeljük a város zsúfoltságát, szennyezetttségét, útközben a félreeső falvak másságát majd az erdőhöz érkeve összehasonlítunk, a természet nyugodt csendjével és tisztaságával. Mondókázunk, verseket, találós kérdéseket mondunk, a hosszú út folyamán.(“Csip, csip csóka”, ”Gólya, gólya gilice”, “Jöjj be hozzám szép madárka”, Etyem, petyem pitymallára”, “Két kis madár ül a fán”, “Ne bánts a fát” stb.)

A kisbuszból leszállva, a városi aszfalt helyett köves útra érkezünk, majd a köves útról rátérünk a rétre. Levonhatjuk a következtetést, ami a város és falú közti különbséget illeti, majd később ezt fokozzuk az erdő összehasonlításával.

A réten haladva egyre közelebb érünk a célhoz, közben énekehetjük Gryllus Somvirág, somvirág című dalát, örvendezve a gyönyörű időnek, beszippantva a tiszta friss levegőt

Megérkezünk az első kitűzött helyre: az erdőben levő kis tisztásra, ahol a gyerekek feladata, felfigyelni a természet érdekességeire, szépségeire: érdekes törzsű, koronájú fákra, madarakra, esetleg jellegzetes hangokra .

Felelveníthetjük a környezetbarátok szabályait: - nem kiabálunk, nem szemetelünk stb.

Az óvodában közösen elkészített szélfogó zsákokat kitűzzük, és megfigyeljük szerepét, megbeszéljük hatását a környezetre.

A továbbiakban az erdőszel megismerhetjük az erdőt. Menet közben különböző kincseket gyűjthetünk a kosarunkba: termések, kérgek, falevelek, madártollak, madárcsontok, kövek, moha, stb.

Kiránduláson alkalmazott játékok

Keresd a kincset című játék alapján- az óvónő eldob egy labdát, és ahol az megáll, ott kell keresni a “kincseket”.Végül, mikor letelepedünk, és manipulálni fognak a kincsekkel, akkor elemezzük is őket:pl –“Ez a kincs gömbölyű”

Menet közben figyeljük az erdész bácsi magyarázatait, mind a fákról, mind a madarokról, amelyekkel találkozunk.

1. a talajt - a vastag lombszőnyeg összetételét

- bogarak, rovarok elrejtőzését
- különböző növények csírázását

2. a fákat - törzseit, koronájukat, köztük levő különbségeket, hasonlóságait (tölgy, platán, szelídgesztenye, bükk, gyertyán, nyír, nyárfa, fenyőfélések- amelyek ott fellelhetők), a madarak fészkeit, stb.

- a) Ki tudja átölelni? Megjelölünk egynéhány fát. A gyerekek feladata, hogy átöleljék, ha pedig nem érik át, találjanak rá módot, hogyan könnyebb átérni. Közben megfigyelik közelebbről a fák kérget.
- b) Kéregminta vétel: minden gyerek kap egy-egy lapot, zsírkrétát. Elhelyezi a lapot a fa kérgen, majd zsírkrétával besatírozza. Minden kéregmintához gyűjtünk egy-egy megfelelő falevelet, majd az elkészült munkákat az óvodában könyv formájában összegyűjtjük. Így készül el a kéregminta könyv. Fontos a fák helyes megnevezése.
- c) Nagyítóval megvizsgáljuk a talált kincseket, majd külön csoportosítjuk a fákhoz tartozó kincseket, melyeket közösen társítunk (falevél, termés, kéreg) és meg is nevezzük őket.

3. a madarakat – az erdész bácsi segítségével, megpróbáljuk helyesen megnevezni a látott kisebb, nagyobb madarakat, ezek tollazatait, kedvenc helyeiket: pl cink, fakopáncs, rigó stb.

Ki –ki a maga fészkébe játék: fészkeket jelölünk ki, és adott jelre mindenki abba a fészekbe száll be ahova tartozik - nyakba akasztott csőrök képei (csőrforma szerint: ragadozó, énekes, gólyatípus)

Fényképezőgép kattintás, páros játék, - egyik gyerek a fényképező, másik gyerek a fényképezőgép. A “fényképezőgép” behunyt szemmel, vezetve van a “fényképezőtől”, a számára legcsodálatosabbnak tűnő helyre. Amikor a “fényképezőgép” beállítása megtörtént,

akkor a fényképész megnyomja a partnere vállát- a “gombot”, mondva, hogy “katt”. A fényképezőgép kinyitja a szemét és elé tárulkozik a remek táj, amely a társának tetszett.

Fészekrakás, felhasználhatóak az összegyűjtött kincsek - megpróbálva fészket készíteni.

Melyik madár repült a fészkekre - Körbe ülve, utánozzuk a kérdésre válaszul adott madarakat, illetve hangokat. Pl kelep-kelep (gólya), szri-szri (rigó), nyitnikék (cinke), tyityityityi-tyá (citromsármány), kip-kop (harkály) stb.

Futó és akadálypálya játékokat is játszunk: - Fuss el a fészekig, Kerüld meg a fát/ fészket/ bokrot!

Vak tyúk is talál szemet - valakit bekötött szemmel elvezetnek valahova, majd az illető, miután jól megtapogatta, kitanulmányozta az illető dolgot, helyet, nyitott szemmel ismét rá kell találjon ugyanarra.

Művészi tevékenység következik: Festék az egész világot- a gyerekek feladata lerajzolni a körülöttük levő világból mindazt, ami nekik tetszik. Mindezt a természetből vett színező eszközökkel (zöld fű, pittypang virága, katángkoró, csipkebogyó stb). Figyelünk arra, hogy itt ne ártsunk a természetnek.

Egy kis szabad szemlélődés után, összecsomagolunk, vigyázva arra, hogy szemetet ne hagyjunk magunk után.

A kiránduláson szerzett élményeinket fényképek örökítik. Ezeket időnként elnézegetve feleleveníthetjük kellemes emlékeinket.

Könyvészeti anyag: Vargáné B Gabriella: Zöld ovi

Ökológiai nevelés az óvodában

Valkó Kornélia: Környezettudatosság az óvodában

Kovács Lajosné: Vigyázok rád

DRÁMAJÁTÉK ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN

Kali-Barabási Hajnalka, Kelemen Anna-Mária

Liviu Rebreanu Gimnázium, Fecske Napköziotthon

Gyerekek, gyerekek, mit játszunk?

Békalyukba ugráljunk!

Aki az első szót szólja,

Az lesz a békák anyósa!

Én még egyet szólhatok,

Mikk, makk, mukk,

Becsukom a kis kaput.

(népi mondóka)

„A környezeti nevelés alapelvei és módszerei minden korosztály számára, születéstől az emberi kor legvégső határáig meghatározóak. (Bihariné dr. Krekó Ilona)

A környezeti nevelés a környezettudatos magatartást, a környezetért felelős életvitel elősegítését, a bioszféra megőrzését és fenntartását célozza meg. A személyiség egészére hatással van: ismeretekkel a tudatra, élményekkel az érzelmekre, tevékenységekkel az akaratra. Feladata a környezeti problémák iránti érzékenység alakítása, érdeklődés felkeltése, a természeti és társadalmi környezet összefüggéseinek megértését segítő tapasztalat és ismeretszerzés, a környezeti tudatosság formálása, attitűdök alakítása, az aktivitás fejlesztése vagyis a külső világ tevékeny megismerése.

A megvalósulás sikere a célok és feladatokra épülő megfelelő eszköz és módszer kiválasztásán múlik.

A **drámajáték módszer** előnyei a **környezeti nevelés** foglalkozásokon:

- elősegíti a gyermek öntevékenységének, alkotókészségének, problémamegoldó képességének, önálló gondolkodásának kibontakozását;
- az élményen alapuló cselekedtetés révén nem a tudás passzív befogadása, hanem az alkotva tanulás módszere;
- segít a gyerekeknek saját külső és belső világának és szociális környezetének cselekvés közbeni felfedezésében, megismerésében, a kiváltott hatások megélésében;

- megkönnyíti, természetessé teszi a gyermek közösségbe illeszkedését, szocializációját, nyitottá teszi a gyermeket a környezete, a társai iránt, az együtt átélt élmények közelebb hozzák egymáshoz a gyerekeket;
- összpontosított, megtervezett munkára szoktatja a benne résztvevőket, amelyből azonban nem hiányozhat a rugalmasság, a körülményekhez alkalmazkodó gyors döntési képesség, nyitottság;
- egyszerre több érzékszervre hat, támogatja a kiegyensúlyozott, derűs személyiség kialakulását,
- a többszörös intelligencia kibontakoztatása;

Mindennapi munkánk célja, hogy a gyermekek élményéből következő lelkesedése átjusson szüleikre, családjaikra és ez által formálhassuk a környezettudatos magatartást, felébreszteni bennük a természet iránti tiszteletet, szeretetet.

Környezeti nevelés foglalkozáson használt drámajátékaink kisebb-nagyobb részben ismertek lehetnek a kollegák számára, hiszen forrásuk a fellelhető szakirodalmon túl, a hazai és külföldi továbbképzések során megtanult, átalakított, továbbfejlesztett játékkincs. Mindenik ajánlott játék környezetismeret tevékenységen alkalmazható.

1. Lazító, gátlásoldó szabályjáték:

A. Hóember (4 éves kortól)

A gyerekek a teremben szétszóródva állnak. halk, relaxáló zene megy a háttérben. A játékvezető (óvónő) különböző utasításokat ad, pl. hópehely vagy, leesel a földre, sok hópehely esik rád, valaki hógolyót formál belőled, gurulsz-gurulsz, majd nekigurulsz valaminek, szétesel stb vagy hógolyó vagy, egyre nagyobb és nagyobb, hóember lesz belőled, kisüt a nap, elolvadsz, a földön csak egy tócsa marad.

B. Mesetáj (5 – 6 éves kortól)

A gyerekek a szőnyegen fekszenek, kényelmes testhelyzetben, amit tartani tudnak könnyedén, és nem érnek egymáshoz. Szemük csukva. A háttérben halk relaxáló zene szól. Az óvónő halkán mesél: óvoda – erdő – fák – madarak – erdei állatok: nyuszik, mókusok, vaddisznók stb. – tisztás – patak stb. Arra sétálsz, vagy arra repülsz, lebegsz, odaértél. Kinyithatod a szemed! Fekve maradnak és halkán, csendesen mesélnek: milyen színeket láttál? Milyen hangokat hallottál? stb.

2. Kapcsolatteremtő, kapcsolaterősítő, gátlásoldó szabályjáték:

Állatok a szigeten: (4 éves kortól)

A földre annyi újságpapírt helyezünk le, ahány gyerek részt vesz a játékban. Minden gyerek „átváltozik” a heti témának megfelelő állattá, pl. erdei kisállat, madár stb. Halk zenére táncolnak, amikor a zene leáll, ráállnak egy újságpapírra. Ezután az óvónő elvesz egy újságpapírt. Ismét megindul a zene, táncolnak, ha megáll a zene, a gyerekek ismét ráállnak az újságpapírokra. Ezt követően mindig egy-egy újságpapírt elvesz az óvónő, így a gyerekek kénytelenek egymás újságpapírjára állni. Egy adott ponton 4-5 gyerek fog egy újságpapíron tartózkodni.

A játékhoz tartozó történet: az újságlap sziget a tengeren. A dagály egyre magasabbra emelkedik, a kisállatok kénytelenek új szigetet keresni maguknak.

Ez a játék nemcsak ügyesség, hanem összetartás, ötletes összekapaszkodás kérdése is. A gyerekeknek rá kell jönniük, hogy ha megpróbálják összehangolni mozgásukat, ha átkarolva tartják egymást, akkor sikerülhet a „megmenekülés”.

3. Mozgáskoordinációs szabályjáték: *Nyuszik, ki a házból!* (4 éves kortól)

A földre tetszés szerint köröket rajzolunk vagy tornakarikákat helyezünk. Ezek lesznek a bokrok. Minden bokorban egy „nyuszi” lakik, csak egyetlen „nyuszinak” nem jut ház, ő lesz a házatlan nyuszi. Ő a bokrok között áll, amikor elkiáltja magát, hogy: „Nyuszik, nyuszik, ki a házból!” – minden nyuszinak el kell hagynia a házat és új házat kell keresnie, másik bokorba kell beszaladnia. Közben a „házatlan nyuszi” is elfoglalja valamelyik bokrot. Akinek nem jut ház, az lesz az újabb „házatlan nyuszi”.

4. Kapcsolaterősítő, megfigyelő szabályjáték: *Halló, halló!* (5 éves kortól)

Minden gyerek valamilyen erdei kisállattá „változik”, a nyakukba akasztjuk a kisállat képét. Körben ülnek. A játékot az óvónő kezdi: „Halló, halló, keresek egy kisállatot, aki...” - és itt a kisállat külső tulajdonságait sorolja, amíg az illető gyerek „kisállatként” magára nem ismer. A nagyobb gyerekek is indíthatnak keresést.

5. Önuralomnevelő szabályjáték: *Poitiers medvéje:* (6 éves kortól)

A gyerekek favágók, akik az erdőben vágják a kiszáradt fákat. Az óvónő játssza a medve szerepét, aki előmerészkedik, és a favágókra kiált. A favágókat játszó gyerekek levetik

magukat a földre és csukott szemmel mozdulatlaná válnak, a medve ugyanis így nem bántja őket. A medve feladata, hogy „megmozdítsa” a mozdulatlan favágókat. Simogathatja őket, finoman mozgatni próbálja őket, amelyik favágó megmozdul, az medvévé válik.

Ha a gyerekek közül választunk kezdetben medvét, akkor egyszerre lehet több medvét is választani.

A játék végére az a gyerekcsoporthoz nyer, ahol többen maradtak, pl. ha favágók maradnak többen, ők nyernek, ha medvék, akkor ők nyernek.

6. Fantáziamozgató tárgyjáték: *Nem az, ami!* (5 – 6 éves kortól)

Bármilyen terméssel, terménnyel, gyümölcssel stb. játszható. Lényege, hogy a választott termés bármivé átalakulhat, csak az nem lehet, ami valójában.

Játszhatjuk úgy, hogy a választott termést, terményt (akár csomóvá gyúrt sál, kendő is lehet) letesszük a kör közepébe. akinek eszébe jut valami róla, amit el tud vele mutogatni, játszani, az elveszi és bemutatja, amire gondolt. A többiek feladata, hogy ráismerjenek a látottakra. (Így lesz az almából tojás, tök stb)

Ajánlatos, ha az óvónő kezdi elsőként a játékot, hogy minden gyerek pontosan megértse.

Bibliográfia:

1. Bihariné dr.Krekó Ilona: *Környezeti nevelés az erdőben*. Budapest, 2002. ÖKO-Fórum alapítvány.7.
2. Módszertani gyűjtemény óvodapedagógusoknak, *Hét aranyalma*. Budapest, 2012. Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.
3. Gabnai Katalin: *Drámajátékok- Bevezetés a drámapedagógiába*.2002. Helikon Kiadó.
4. Dr. Előd Nóra: *Add tovább!* Candy Kiadó, Veszprém, 2005.
5. Demeter László Katalin: *Játszó társ*, Geobook Hungary Kiadó, Szentendre, 2008.
6. Killár Kovács Katalin: *Játék, improvizáció, színészet*, MSZEK, Mvhely, 2006.

MÁJUS 10 – MADARAK ÉS FÁK VILÁGNAPJA
EGY NAPOS PROJEKT TERV

Balló Éva, Deák Ida Karolina

Óvoda: Sc. Gimn. „Liviu Rebreanu”- structura
Grădinița cu P.P. „Rândunica”- „Fecske” Óvoda

„Madár voltam álomban”

„Fa nélkül egy fillért sem ér a táj.
S üres a fa, ha nincsen rajta madár.
Én azt hiszem, nem kelne föl a nap,
Ha nem lennének fák és madarak.”

Horváth Imre: Fák és madarak

NAPIREND

Személyes fejlődést célzó tevékenységek (SzFT)

Rutin: Gyerekek fogadása, kézmosás, reggeli elfogyasztása

Reggeli találkozó: „Jó reggelt föld, jó reggelt Nap....”

Átmeneti tevékenység: „Madár voltam álmomban”- Tavaszi körjáték

Integrált tevékenységi terv:

NYKT + EKT(K): „Madarak és fák védelmében”

Szabad tevékenységek, játékok (SzTJ2):

- Művészet: száraz nemezelés – Fák és madárkák (fantázia kép)
- Építő játék: madár fészkek építése
- Tudomány: toll párosító
- Víz és homok: madár eledel (előfőzött spagetti) gyűjtése, csipesszel

Rutin: Tízórai elfogyasztása

Mozgásos játék: Szabad játék, az óvoda udvarán

Csoport: Rigócska, vegyes csoport

Dátum: 2021.05.12.

Téma: *Mikor, hogyan és miért történik?*

Projekt címe: „*Madár voltam álmomban*”

A tevékenység típusa: új ismeretközlő

Tapasztalati területek szerinti tevékenységek

A tevékenységek megnevezése

1. **NYKT :** Nyelv és kommunikáció terület: asztali bábjáték– „A büszke tölgyfa”
2. **EKT (K):** Képzőművészeti nevelés: A tavasz színei – a zöld szín kikeverése

Szabad tevékenységek, játékok (SzTJ):

- Művészet: száraz nemezelés – Fák és madarak (fantázia kép)
- Építő játék: madárfészkek építése
- Tudomány: tollpárosító
- Víz és homok: madár eledel (főzött spagetti) gyűjtőgetés csipesszel

A tevékenységek célja:

Tudatosítani a gyerekekben a természetvédelem fontosságát. Szeressék, becsüljék az

őket körülvevő környezet értékeit. Bövüljön szókincsük és fejlődjön kérdéskulturájuk a madarak és fák napja témakörben.

Műveletesített feladatok:

NYKT:

MF1: Kövessék figyelemmel és átéléssel az asztali bábjátékot.

MF2: Bizonyítsa megfelelő reakcióival, hogy megérti a szóbeli üzeneteket.

MF3: Megérti az egyszerű utasításokat.

MF4: Válaszol a kérdésekre, megfelelő szavakkal és gesztusokkal fejezi ki véleményét.

MF5: Együtt érez a meseszereplőkkel, kifejezi érzelmeit.

MF6: Mutasson érdeklődést különféle műfajú művek (mesét, történetek, versek) iránt.

MF7: Értsék meg a mese üzenetét.

EKT: Képzőművészeti nevelés

MF8: Végezzék el helyesen az ujjbemelegítő gyakorlatokat.

MF9: Fejlessze kreativitását a képzőművészeti alkotások során.

MF10: Nyilvánítsanak érdeklődő magatartást, nyitottságot és kísérletezési hajlamot az új dolgok, technikák befogadására.

MF11: Legyen képes a környező világ formáinak, színeinek a megkülönböztetésére.

MF12: Alkalmazzanak különböző festési technikákat a művészi hatás elérése végett

MF13: Értékeljék egymás és saját munkáját.

MF14: Tartsák be a személyes és közösségi higiéniára vonatkozó egészségügyi szabályokat.

MF15: Tegyék helyre munka után a használt kellékeket.

Módszerek:

- mesélés, bemutatás, beszélgetés, megfigyelés, szemléltetés, magyarázat, utasítás, gyakorlás, ismétlés, dicséret, játék

Didaktikai eszközök:

- nemezelt állatok, színes kendők, mese kellékek, vízfesték, plexüveg, rajzlap, tál, ecsetek, színes gyapjú, posztó táblák, ágacsok, moha, tollak, homok, csipeszek, főtt spagetti,

vedrek

Szervezési formák

- egyéni, frontális, csoportos

SZEMÉLYES FEJLŐDÉST CÉLZÓ TEVÉKENYSÉGEK:

Reggeli találkozó:

Köszönés

Jelenlét

Időjárásnaptár

Műveletesített feladatok:

MF16: Fejezzék ki tiszteletüket egymás iránt, figyeljenek a körülöttük lévőkre.

MF17: Vegyenek részt aktívan a reggeli köszönés során.

MF18: Gyakorolják az aktív hallgatást, kommunikációt.

MF19: Reagáljanak empátikusan társaik válaszára, viselkedéseire.

MF20: Nevezzék meg azokat a gyerekeket, akik aznap hiányoznak.

MF21: Nevezzék meg a hét napjait és a jelenlegi napot.

MF22: Nevezzék meg a jelenlegi évszakot és jellegzetességeit.

Átmeneti tevékenység a: SZFT-ről TTT-re

Műveletesített feladatok:

M22: Vegyenek részt aktívan és örömmel a körjátékban.

MF23: Kísérjék mozgással és gesztusokkal a dalokat, mondókákat.

MF24: Figyeljenek egymásra, segítsenek a kisebb társaiknak.

MF25: Figyeljenek az óvónőre és a körjáték szövegére.

MF26: Ismerje fel a környezetben végbemenő változásokat, megérteni az ok- okozati összefüggéseket

Rutin:

- Kézmosás
- Tízórai elfogyasztása
- Használt eszközök helyrerakása

Műveletesített feladatok:

MF27: Menjenek egyedül az illemhelyre, amikor szükségét érzik, vagy kérjenek segítséget.

MF28: Mossanak egyedül kezet, kezet töröljenek.

MF29: Mossanak kezet helyesen óvodába érkezéskor, étkezés előtt és ahányszor szükséges.

MF30: Tegyék helyre a használt eszközöket.

SZABAD TEVÉKENYSÉGEK, JÁTÉKOK

1. Művészet: száraz nemezels – Fák és madarak (fantáziakép)

Műveletesített feladatok:

MF31: Tanusítsanak érdeklődést a tevékenység iránt.

MF32: Fejlődjön kreativitásuk a képzőművészeti alkotások révén.

MF33: Dolgozzanak örömmel.

MF34: Fejlődjön szépérzékük a különböző technikák alkalmazásával.

2. Építő játék: fészkek építés különböző természetes anyagok felhasználásával

Műveletesített feladatok:

MF35: Legyenek aktívak a tevékenység során.

MF36: Tudja összpontosítani figyelmét az elvégzendő feladatra .

MF36: Tevékenykedjen örömmel.

MF37: Értékelje saját és mások munkáját.

3.Víz és homok: madáreledel (előfőzött spagetti) gyűjtögetése csipesszel

Műveletesített feladatok:

MF38: Végezzék könnyedén a manipulációs tevékenységet a csipeszekkel.

MF39: Öszpontosítsák figyelmüket az elvégzendő feladatra .

MF40: Dicsérik meg, illetve értékelik egymás és saját munkáját.

MF41: Kérjenek segítséget, ha szükségét érzik.

MF42: Segítsenek egymásnak a munka elvégzése során (nagyobbak igazítsák útba a kisebbeket/ne készítsék el helyettük, hanem magyarázzanak, mutassanak példát).

MINDENNAPI MOZGÁS: Szabad játékok az óvoda udvarán

Művelesített feladatok:

MF43: Játsszon örömmel, kreatívan, átéléssel.

MF44: Figyeljen a saját és mások biztonságára.

MF45: Ossa meg pajtásaival a játék eszközöket.

MF46: Mozogjon, ugráljon, másszon fára, ügyelve testi épségére.

FT- Fejlesztési területek	FRT- Fejlesztési részterületek, A fejlődés dimenziói	Vf- elvárt Viselkedési forma	Az óvodai időszak végén a gyermek viselkedésmutatói
<p>A. Fizikai fejlettség, egészséges életmód, személyes higiénia fejlődése</p>	<p>1.Nagymozgások, finommotorika</p> <p>2.Szenzomotoros magatartás, koordináció</p> <p>3 .Testápolás, személyes higiénia</p>	<p>Koordinálja testének izmait a mozgásos tevékenységek elvégzése során</p> <p>A gyermek legyen képes bal és jobb kezének, valamint ujjainak használatára a tevékenységek során</p> <p>A gyermek legyen képes érzékszervei által (látás, hallás, tapintás, szaglás, ízlelés) információkat szerezni környezetéről, kapcsolatot teremteni és mozgásait irányítani</p> <p>A gyermek legyen képes az egészségmegőrzés és a személyes higiénia szabályainak betartására</p>	<p>MF9: Végezzék el helyesen az ujjbemelegítő gyakorlatokat.</p> <p>M23: Aktívan és örömmel vegyenek részt a körjátékban.</p> <p>M24: Kísérjék mozgással és gesztusokkal a dalokat és mondókákat.</p> <p>MF43: Örömmel, kreatívan, átéléssel játszadozzon.</p> <p>MF27: Egyedül menjenek az illemhelyre, amikor szükségét érzik, vagy kérjenek segítséget.</p> <p>MF28: Egyedül mossanak kezet, kezet törüljenek.</p> <p>MF29: Helyesen mossanak kezet óvodába érkezéskor, étkezés előtt és ahányszor szükséges.</p>

FT- Fejlesztési területek	FRT- Fejlesztési részterületek, A fejlődés dimenziói	Vf- elvárt Viselkedési forma	Az óvodai időszak végén a gyermek viselkedésmutatói
<p>B. Érzelmi szociális fejlesztés</p>	<p>1.Felnőttekkel és gyermekekkel való kapcsolattartás</p> <p>2.Proszociális magatartás és a másság elfogadása</p> <p>3. Az érzelmi önkontroll kialakítása</p> <p>4. Az érzelmek kifejezésének alakítása, fejlesztése</p>	<p>A gyermek legyen képes megbízni az ismerős felnőttekben és kapcsolatba lépni velük</p> <p>A gyermek legyen képes segítséget kérni a felnőttől, ha szükségét érzi</p> <p>A gyermek legyen képes a szabályok és következményeik megértésére</p> <p>A gyermek legyen képes felnőtt támogatásával korához illő egyezkedésre és döntéshozatalban való részvételre</p> <p>A gyermek legyen képes más személyekkel szembeni empatikus magatartásra, megfelelően felismerni és kifejezni különféle érzelmeket</p>	<p>MF18: Aktívan vegyenek részt a reggeli köszönés során.</p> <p>MF41: Kérjenek segítséget, ha szükségét érzik.</p> <p>MF44: Figyeljen a saját és mások biztonságára.</p> <p>MF45: Ossa meg pajtásaival a játék eszközöket.</p> <p>MF5: Válaszol a kérdésekre, megfelelő gesztusokkal fejezi ki véleményét.</p> <p>M6: Együtt érez a meseszereplőkkel, kifejezi érzelmeit.</p> <p>MF20: Empatikusan reagáljanak társaik válaszára, viselkedéseire.</p> <p>MF42: Segítsenek egymásnak a munka elvégzése során.</p> <p>MF37: Értékeljék saját</p>

FT- Fejlesztési területek	FRT- Fejlesztési részterületek, A fejlődés dimenziói	Vf- elvárt Viselkedési forma	Az óvodai időszak végén a gyermek viselkedésmutatói
			<p>és mások munkáját.</p> <p>MF25: Figyeljenek egymásra, segítsenek a kisebb társaiknak.</p> <p>MF34: Dolgozzanak örömmel.</p> <p>MF36: Örömmel tevékenykedjen.</p>
<p>C. Tanulási képességek és a tanuláshoz való viszonyulás fejlesztése</p>	<p>1.Kíváncsiság, kezdeményezés</p> <p>2.Kitartás, feladattartás</p> <p>3. Kreativitás</p>	<p>A gyermek érdeklődjön az új dolgok megismerése, az új tárgyak felfedezése és az új élmények átélése iránt.</p> <p>A gyermek legyen képes folytatni és befejezni a megkezdett tevékenységet, feladatot.</p> <p>A nehézségekbe ütköző feladatoknál elfogadja a kapott támogatást és képes a feladatvégzés</p>	<p>MF46: Lelkesedéssel viszonyuljon a szabadtéri mozgás iránt.</p> <p>MF11: Nyilvánítsanak érdeklődő magatartást, nyitottságot és kísérletezési hajlamot az új dolgok iránt.</p> <p>MF16: Munka után tegyék helyre a használt kellékeket.</p> <p>MF36: Figyelmét az elvégzendő feladatra tudja összpontosítani.</p> <p>MF13: Művészi hatás elérésére a különböző</p>

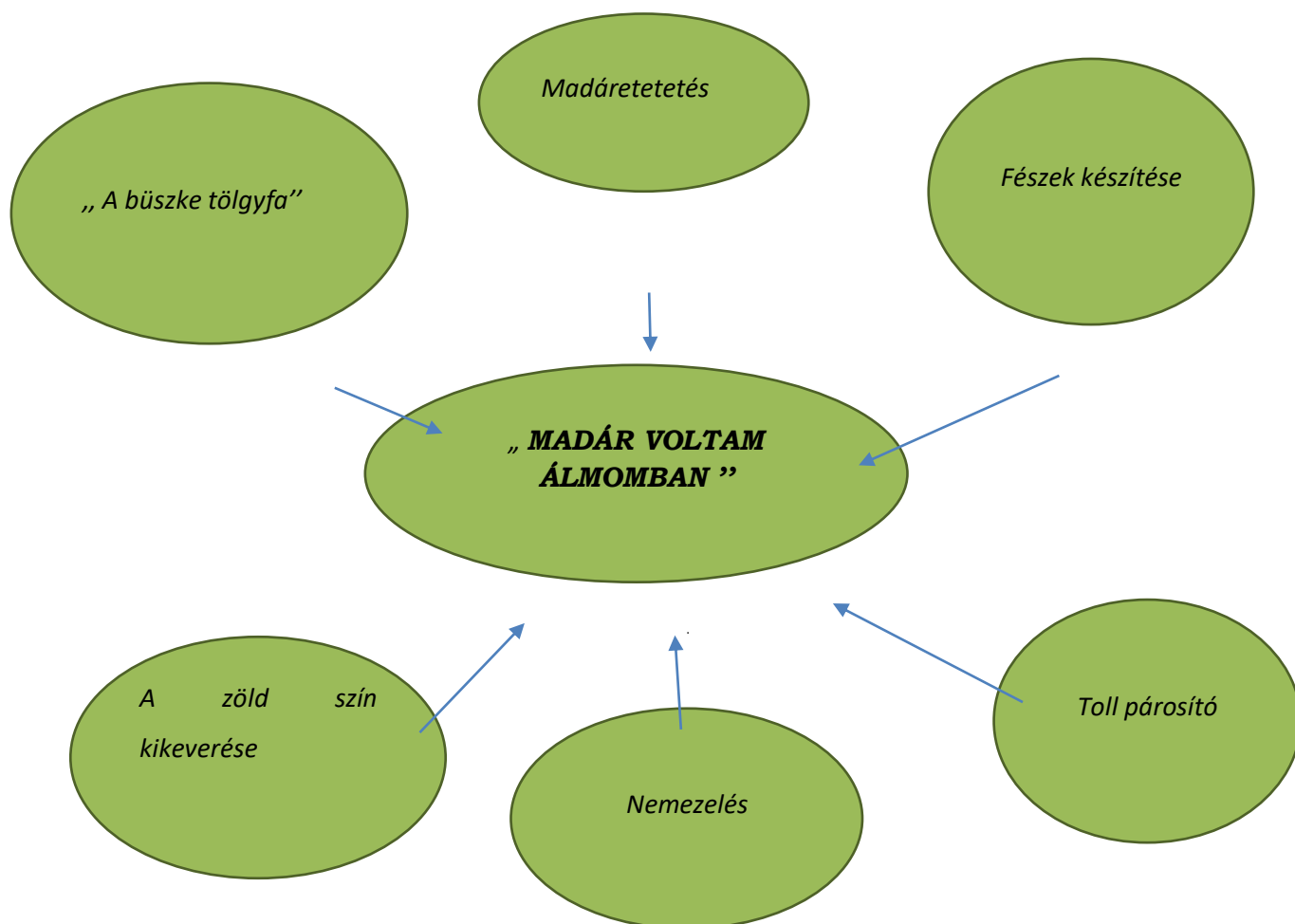
FT- Fejlesztési területek	FRT- Fejlesztési részterületek, A fejlődés dimenziói	Vf- elvárt Viselkedési forma	Az óvodai időszak végén a gyermek viselkedésmutatói
		A gyermek legyen képes új szavakat tanulni.	szövegére.
E. Kognitív fejlettség	<p>1.Logikus összefüggések megértése, felfedezése</p> <p>2.Matematikai alapfogalmak alkalmazása</p> <p>3.A közvetlen környezettel kapcsolatos ismeretek</p>	<p>A gyermek tudatosan kezelje az ok-okozati összefüggéseket.</p> <p>A gyermek legyen képes jelenségek, történések megfigyelésére, összehasonlítására, megkülönböztetésére.</p> <p>A gyermek legyen képes ismereteket szerezni a környező világról megfigyelés, felfedezés útján.</p> <p>A gyermek legyen képes a kérdésekre, a feladatok megoldására, az új helyzetekhez való alkalmazkodásban.</p> <p>A gyermek legyen képes tárgyak csoportosítására.</p> <p>A gyermek legyen képes ismereteket</p>	<p>MF12: A környező világ formáinak, színeinek a megkülönböztetésére</p> <p>MF27: Felismeri a környezetben végbemenő változásokat , megérti az ok-okozati összefüggéseket.</p> <p>MF23: Aktívan és örömmel vegyenek részt a körjátékban.</p> <p>MF31: Tanusítsanak érdeklődést a tevékenység iránt.</p> <p>MF22: Nevezzék meg a hét napjait és a jelenlegi napot.</p>

FT- Fejlesztési területek	FRT- Fejlesztési részterületek, A fejlődés dimenziói	Vf- elvárt Viselkedési forma	Az óvodai időszak végén a gyermek viselkedésmutatói
		szerezni a környező világról megfigyelés, felfedezés útján. A gyermek legyen képes megfigyelési, információszerzési módok alkalmazására a környezeti elemek megismerése során	MF23: Nevezzék meg a jelenlegi évszakot és jellegzetességeit.

Ismeretek és feladatok számbavétele

Mit tudunk?	Mit szeretnénk tudni?
Május közepe tájékán van a madarak és a fák napja	A madaras körjátékot, amely ehhez a naphoz fűződik
A madarakat és a fákat óvnunk, védenünk kell, télen a madarokról gondoskodnunk kell	Miért kell védenünk a környezetünket?
A madarak testét toll borítja	Mi a szerepe a madarak tollainak?
Az éledő természet színe, a zöld szín.	Hogyan keverjük ki a zöld színt?
A fenyőfa örökzöld.	Melyek az őshonos fák?

A projekt térképe:

Levél a szülőknek,

Minden évben, május 10-én ünnepeljük a „Madarak és fák” napját. A zöld jeles nap célja, hogy felhívja az emberek figyelmét a környezettudatosságra. Feladatunk, hogy a felnövekvő nemzedéket érzékenyítsük, kihangsúlyozva a környezetünk megóvásának fontosságát. E nemes cél elérése érdekében, kérjük a szülők segítségét is, beszéljenek családjuk körében, e fontos feladatról.

A projekt finalitása:

A nap folyamán készített munkák kiállítása.

Erőforrások:

- Anyagi erőforrások: eszközök, didaktikai anyagok
- Humán erőforrások: a projektben résztvevő személyek – gyerekek, óvónők, dada

Napi tervezés:**DÉLELŐTTI TEVÉKENYSÉGEK**

DÁTUM/ NAP	IDŐINTER- VALLUM	TANULÁSI TEVÉ- KENYSÉGEK SORRENDJE	TANULÁSI TEVÉKENYSÉGEK
	7:30-8:00	SZFT: – Rutin SZTJ:	Gyerekek fogadása, helyes magatartási szokások gyakorlása. A gyerekek szabadon választott játéka
	8:00-8:30	SZFT: - Rutin	Reggeli elfogyasztása
	8:30-9:00	SZFT: – R.t.	„Áldott napom, áldott napom, jó reggelt!” Át.: „Madár voltam álmomban”- körjáték
	9:00-10:00	TTT:IT/NYKT+EKT NYKT: EKT:	„A madarak és fák védelmében” Fésüs Éva: „A büszke tölgyfa” – asztali bábjáték A tavasz színei – a zöld szín kikeverése
	10:00-11:30	R: SZTJ:	Tízórai Művészet: száraz nemezelés – Madarak és fák – száraz nemezelés Építőjáték: fészek készítése gallyakból, tollakból Tudomány: toll párosító
	11:30-12:30	MM:	Szabad játékok az óvoda udvarán

DÉLUTÁNI TEVÉKENYSÉGEK

	12:30-15:30	MP: R:	Wass Albert: „A harkály meséje”, déli pihenő idő, felöltözés, a pizsamák elrendezése, uzsonna
	15:30-17:00	TTT: NYKT EKT: SZTJ: MM:	A büszke tölgyfa – mesefeldolgozás Munkák befejezése, kiállítása Homok és víz: Madáreledel gyűjtőgetés „Repülj madárkám”- mozgásos játék
	17:00-17:30	R:	Hazatérés, öltözés, elköszönés mindenkitől.

IRODALMI ANYAG:

Ének: Madár voltam álmomban,

fenn az égen daloltam,
olyan dal volt, amit én még
addig sosem hallottam.

Madár voltam álmomban,
házak fölött átúsztam,
város szélén elfáradtam,
szépen haza szállottam.

Reggel arra ébredek,
Hogy arcomat csiklandozza valami meleg.

Ragyogó napsugár simogat,
Az ablak mögül csalogat.
Ragyog a nap, vakít az ég,
Ki az ágyból álomszuszék!

Ének: Te álomszuszék ébredj,

Hasadra süt a nap!
Nem hallod, nem hallod,

A víg kakukkokat?
Kakukk, szól már a fák alatt.

Az ágyból kiugrok és nagyot nyújtózkodok.
Leveszem a pizsamám, és felveszem a székre kirakott ruhám.

Zokni, nadrág, blúzocska, mehetek a mosdóba!

Gyorsan arcot, fogat mosok,
anyunak reggeli pusztit adok,
megeszem a zabkásámat,
és felveszem a kabátkámat.
Cipőt húzok, sapkát teszek,
a táskámba útravalót viszek.

Anyának egyet integetek,
szaladok mert várnak a gyerekek!

Ma különleges a napunk,
Mert erdőbe kirándulunk.

Ének: Te álomszuszék ébredj,
Hasadra süt a nap!
Nem hallod, nem hallod,
A víg kakukkokat?
Kakukk, szól már a fák alatt.

Az ágyból kiugrok és nagyot nyújtózkodok.
Leveszem a pizsamám, és felveszem a székre kirakott ruhám.

Zokni, nadrág, blúzocska, mehetek a mosdóba!

Gyorsan arcot, fogat mosok,
anyunak reggeli pusztit adok,
megeszem a zabkásámat,
és felveszem a kabátkámat.
Cipőt húzok, sapkát teszek,
a táskámba útravalót viszek.

Anyának egyet integetek,
szaladok mert várnak a gyerekek!

Ma különleges a napunk,
Mert erdőbe kirándulunk.

Ének: Az erdőbe kéne menni,

Madarakat kéne lesni.
Kibújt már a sok kis virág,
Jaj de gyönyörű a világ!

Megy az út, megy az út, kanyarog a gyalogút,
Megy az út, megy az út, kanyarog a gyalogút,
Emelkedő, emelkedő, emelkedő,
Lejtő, lejtő, lejtő.
Megy az út megy az út kanyarog a gyalogút.

Hallod-e amit én? Füleljünk!
Víz csobogása hallatszik?
Vajon honnan? Keressük meg!

Van egy forrás valahol,
Egy öreg erdő sátorában,
Valamikor a korsómmal,
Vízért én is odajártam.
Ott tanyáznak a rigók is,
közelében raknak fészket,
alkonyatkor odajárnak,
szarvasok és szomjas őzek.
Láttam belőle kortyolni
nyári napot, teleholdat,
csillaghullás idején,
a csillagok mind behultak.

Töltsük meg a kulacsunkat,
Tiszta forrás vízzel,
Tüdönket meg szívjuk tele,

Friss levegővel.
Kakukkfű, kankalin, bodzavirág bódít,
csupa gyógyfű terem nekünk,
szedjük hát belőlük.

Ha az égre nézünk,
felhőpásztor felhőnyáját terelgeti szépen.
Fidres-fodros felhőbirkák ballagnak az égen.

Ének: Szállj, szállj felhő, pamacsos,
Hullj le, te zápor, aranyos.
Hullj le, te zápor, égi virágpör,
Égen nyíló bodzavirágból.
Bodzavirágból, bodzavirágból,
Hullik a, hullik a sárga virágpör.
Fönt meg a felhők szállnak az égen,
bodza fehéren, bodza fehéren.

Megyünk, megyünk, mendegélünk,
erdőszéli tisztáshoz érünk.
Lombos ágon fülemüle,
nézegetem hol a füle?
Barna tollát látom,
de a fülét nem találom.
Bánom is én, ha nincs füle,
Csak szóljon a fülemüle.

Megyünk, megyünk, mendegélünk,
Nézzünk jobbra, nézzünk balra,
nézzünk le, nézzünk fel!
Mit látunk?
Egy fészekben öt fióka
Összebújva édesen.

Messze, messze, szól a nóta:
Mindjárt, mindjárt érkezem!
Anya nóta, be szép nóta,
Szebb ennél már nem lehet.
Örvendez az őt fióka,
Jer, jer – ez a felelet.

Kopp, kopp, kopp...

Ének: Harkály kopogtat száraz kérgen,
Féreg lapul a keskeny résben.
Harkály kotorász sok kis lyukban,
Féreg menekül mindenholnan.

szarvasok és szomjas őzek.
Láttam belőle kortyolni
nyári napot, teleholdat,
csillaghullás idején,
a csillagok mind behaltak.

Töltsük meg a kulacsunkat,
Tiszta forrás vízzel,
Tüdönket meg szívjuk tele,
Friss levegővel.

Kakukkfű, kankalin, bodzavirág bódít, csupa gyógyfű terem nekünk,
szedjük hát belőlük.

Ha az égre nézünk,
felhőpásztor felhőnyáját terelgeti szépen.
Fidres-fodros felhőbirkák ballagnak az égen.

Ének: Szállj, szállj felhő, pamacsos,
Hullj le, te zápor, aranyos.

Hullj le, te zápor, égi virágpör,
Égen nyíló bodzavirágból.
Bodzavirágból, bodzavirágból,
Hullik a, hullik a sárga virágpör.
Fönt meg a felhők szállnak az égen,
bodza fehéren, bodza fehéren.

Megyünk, megyünk, mendegélünk,
erdőszéli tisztáshoz érünk.
Lombos ágon fülemüle,
nézegetem hol a füle?
Barna tollát látom,
de a fülét nem találom.
Bánom is én, ha nincs füle,
Csak szóljon a fülemüle.

Megyünk, megyünk, mendegélünk,
Nézzünk jobbra, nézzünk balra,
nézzünk le, nézzünk fel!
Mit látunk?
Egy fészekben öt fióka
Összebújva édesen.
Messze, messze, szól a nóta:
Mindjárt, mindjárt érkezem!
Anya nóta, be szép nóta,
Szebb ennél már nem lehet.
Örvendez az öt fióka,
Jer, jer – ez a felelet.

Kopp, kopp, kopp...

Csusszan a harkály hosszú nyelve,
hogy a sok férget mind elnyelje.

Csusszan a harkály hosszú nyelve,
Jajgat a féreg nehogy elnyelje.
Csusszan a harkály hosszú nyelve,
Hamm és a férget mind elnyelte.

Megyünk, megyünk, mendegélünk,
Egy kis dombra lecsücsülünk. Csüccs!

Megpihenünk, falatozunk, pajtásokkal mókázgatunk, mielőtt hazaindulunk.

Ének: "Somvirág, somvirág,

aranysárga a világ.

Kakukkfű, kakukkszó,

kirándulni volna jó:

fűzfasípot faragni,

fűzfalóval lovazni,

árkon-bokron átal,

háton hátizsákkal,

menni, mendegélni,

este hazatérni."

Mese – A büszke tölgyfa

Volt egyszer a Köröskörül erdőben egy sudár, fiatal tölgyfa. Kék ég felé nyújtózkodott, lombjain át arany napfényt szitálgatott, és erős gyökerével a föld minden erejét magába szívta. Ő volt a legszebb az erdőn. A madarak vágyakozva nézték erős ágai hajlását, védelmező lombját. Szerettek volna rá fészket rakni, de a tölgyfa dölyfösen rázta magát.

– Hess innen, hangos népség! Nem leszek fészektartó! Szép koronám nem ilyenre termett. Hess, hess! Még a pihenő madárkát sem tűrte meg az ága hegyén, és ha olykor egy-egy tudatlan kis jövevény mégis próbálkozott rajta a fészekrakással, a büszke tölgy lerázta magáról a félig elkészült madárfészket. Őszidőben a mókusok vidáman felkapaszkodtak a derekára, és szépen kérték:

– Olyan éhesek vagyunk! Adj egy kis makkot! A tölgyfa akkorát reccsent mérgében, hogy a mókuskák ijedtükben majdnem lepotyogtak róla. Csak a hízelgő szél tudott befurakodni a lombjai közé. Annak a duruzsolását hallgatta reggeltől estig. Lassan mindenki elkerülte. Már az őz sem mert a kérgéhez törleszkedni. Igazán mondom, egyszer a saját szememmel láttam mellette kibújni egy gombát a földből, de amint észrevette, hogy hol van, gyorsan kalapot emelt, és elgyalogolt máshová. Képzeljétek!... már az árnyéka sem kellett senkinek! Egy darabig így is megvolt a tölgyfa. Hanem idővel az évgyűrűk vastagítani kezdték a derekát, és – tetszett vagy nem tetszett! – belebújt a kukac. Hosszú éjszakákon át kegyetlenül rágta. A tölgyfa hasogató fájdalmakra ébredt.

Tavasza volt akkoriban. Minden fa boldogan érezte magában az új nedvek keringését, csak a tölgyfa állt rosszkedvűen, magányosan, szárazon. A féreg egyre jobban gyötörte.

– Ó, jaj nekem – sóhajtott -, elpusztulok! Keserves nyögését meghallotta a közelben tanyázó mókusasszonyka. Tüstént abbahagyta fiacskái mosdatását. – Miért nem szóltál, hogy beteg vagy? – kérdezte sajnálkozva. – Mindjárt idehívom Harkály doktort! – Nem kell! Nem kell! – hadonászott a fa. – Biztosan bosszút állna rajtam, és összevagdalna a csőrével, amiért nem engedtem be az odúmba. – Ugyan, mit képzelsz? – csóválta a fejét a mókus, és azért is elfutott a harkályért.

Harkály doktor tüstént ott termett. Még kicsi, piros sapkáját sem vette le a fejről. Nem sokat törődött a tölgyfa nyögésével. Végigkúszott rajta, körbekopogtatta, azután egy helyen megállt, és erős csőrét mélyen a kérgébe ütötte. – Megvagy, mihaszna férged!

Ügyesen kiemelte, és – volt nincs! – már el is tüntette éhes kis begyében. A tölgyfa felsóhajtott:

– Jobban vagyok!

Körös-körül őzek, mókusok leskelődtek, madarak figyelték, hogy mi lesz. Mindenki örült, amikor a doktor bekapta a kukacot. A tölgyfa pedig csodálkozva kérdezte: – Miért segítettél rajtam? Hiszen énám mindenki haragszik!

Erre a körülállók kacagni kezdtek, és a harangvirágok összekocantották fejcskájukat.

– Ó, te tölgyfa!... Senki sem haragszik rád, hanem te haragudtál az egész világra!

Harkály doktor hozzátette:

– Beteg voltál, de most már meggyógyulsz. Orvosságot is rendeltem: sok vidámságra, madárdalra van szükséged.

– Meglesz! Meglesz! – kiáltották az állatok, és mindjárt körüláncolták. A tölgyfa nagyon sokáig nem tudott szólni, csak állt közöttük, szégyenkezve. Aztán egyszer csak gondolt egyet, és kitérte ág-karjait a madarak felé:

– Gyertek ide, hozzám!

Azok nyomban odasereglettek, és örömben olyan vidáman kezdtek csivitelni, füttyögetni, énekelni, mintha mi sem történt volna.

Fésűs Éva

ÖKOLÓGIAI NEVELÉS ÓVODÁSKORBAN

Keszeg Gyöngyi

Ádámosi Gimnázium

„ Vendég vagy a világban, és ez a világ szép vendégfogadó. Van napsugara, vize, pillangója, madara, fája. Van virágja rengeteg sok. Tanulj meg örvendeni nekik.” (Wass Albert)

A fenntartható fejlődésnek, a környezettudatos emberré válásnak elengedhetetlen feltétele a legkisebbek, s rajtuk keresztül a felnőttek szemléletmódjának megváltoztatása.

A környezettudatos nevelés a környezetünk megóvására, a természetszeretetre, az odafigyelésre, tenni akarásra nevel, épít a gyermek természetes kíváncsiságára és minél több élményhez juttatja a természetre rácsodálkozó gyermeket.

A fenti cél elérése érdekében fontosnak tartom az óvodán kívüli helyszíneken tartandó tevékenységeket, nem csak az óvoda udvarán, hanem patakparton, mezőn is. Ezekben a helyszíneken lehetőségem adódik, hogy megismertessem óvodásaimmal a vizes élőhelyek élő és élettelen környezetét, a különböző élőlények viselkedését, egymáshoz való viszonyát, kapcsolataikat.

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára alapozva olyan komplex tevékenységeket terveztem, amelyekben helyet kap az irányított megfigyelés, felfedezés, kísérlet, mozgás is.

A „Föld napja” alkalmából különféle tevékenységeket szerveztem az óvoda udvarán. Arra törekedtem, hogy játékos formában új ismeretek, érdekességek is bemutatásra kerüljenek, jó hangulat uralkodjon, a gyerekek pedig jól érezzék magukat, kellemes élményekkel gyarapodva térjenek haza. Fontos szempont volt a tervezésben a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevétele, sok mozgásos játék beütemezése - mozgásigényük kielégítésére, így játékos elméletre és mozgásfejlesztő tevékenységekre került sor. A témák között szerepeltek növények bemutatása, felismerése, a környezetükben előforduló állatok és azok életmódja, valamint az élőlények egymás közötti, valamint környezetükkel való kapcsolatát bemutató játékok is.

I Játék: Virágkeresés

Tavaszi virágok képeit rejtettem el: hóvirág, ibolya, krókusz, nárcisz, tulipán, liliom, szegfű, orgona, aranyvessző, nefelejcs, pipacs, barka. A gyerekek azt a feladatot kapják, hogy

keressék meg az elrejtett virágok képeit – ezután mondókák, találós kérdések alapján fel kellett ismerniük a virágokat.

II Játék: Színkeresés

Mozgásos játékot terveztem - a gyerekek színes: piros, sárga, kék virágok lettek.(színes kitűzőt kaptak). Három színű kartonvirágot készítettem elő, s amelyik színű virágot felmutattam, azok a gyerekek szaladtak oda, akiknek a kitűzőjük megegyezett a felmutatott virág színével.

Vízparton, kirándulások alkalmával az óvodásaim nagyon szívesen játszották a következő játékokat:

Ráhangolódásként találós kérdéseket tettem fel a gyermekeknek:

„Vízben élő kétéltű, Ebi, amíg meg nem nő, Kecske, varangy, leveli, Mind a szúnyogot eszi”	„Állat vagyok, vízben élek, Úton, útfélen zenélek, Mondd meg, vajon ki lehetek, Szúnyoglábon élek, a gólyától félek.”
---	--

„Tó vízében lépeget,
Békák veszedelme,
Békát fog és messzenéz,
Fél lábon merengve.”

III Játék: Vadászó gólya

Kört alakítunk ki, ami a tó. A gyerekek a kör belsejében a békák, a körön kívül áll egy gólya. Adott jelre, ami jelen esetben sípszó – a békák kiugrálnak a tóból, a gólya pedig megpróbálja elkapni őket.

IV Játék: Gólya és béka fogócska

A gyermekek szórt alakzatban állnak, a játékterület sarkában egy körben féllábon áll a gólya. Jelre a békák szaladgálnak, a gólya pedig kirepül és igyekszik minél több békát megérinteni. Akit megfogott, az a gólya fészkéhez igyekszik. Az a győztes, akit a gólya nem tudott megfogni.

V Kísérlet: Tiszta víz – piszkos víz

Megfigyeljük a gyerekekkel az oldódást, ülepitést, hígítást. Vannak oldódó és nem oldódó anyagok.

VI Természeti jelenségek verbális felidézése – asszociációs játék

„csöpög, csepereg mint.....”, „hullámszik mint.....”, „hömpölyög mint.....”. „ömlik mint....”,

„olvad mint...”, „csobban mint...”

VII Matematikai tartalom

- Kavicsok, kagylók szétválasztása,
- Kavicsok elhelyezése növekvő/ csökkenő sorrendbe, nagyságuk szerint
- Kavicsfestés, építés kavicsok és más természetes anyagok felhasználásával-
kreativitás

VIII Szenzitív játék

Üveg pohárban tiszta víz, citromos víz, cukros víz, sós víz. Megvizsgáljuk mi lehet a pohárban: látással, szaglással, ízleléssel. Megbeszéljük a tapasztalatokat.

IX Fantáziajáték: ellazulós gyakorlat- zenével, utasításokkal.

A gyerekek csukott szemmel hanyatt fekszenek. A zene alatt ellazulnak, megmozgatják fantáziájukat. A zene végén elmondják „mit tapasztaltak”, „mit láttak”.(Zene: Dvorák: Újvilág szimfónia).

A tevékenységekkel kapcsolatos tapasztalataim: a gyerekek fogékonyak az élmények befogadására, a megfigyeléseket, kísérleteket, feladatokat szívesen végezték, szerettek tevékenykedni, tapasztalni, a szabadban mozogni.

Célom az volt, hogy ismereteiket kiszélesítsem és elmélyítsem az együtt töltött idő alatt, s ezt a gazdag ismeretet, tudást, viselkedésmódot az óvodai életben is kamatoztathassák, majd környezettudatos felnőtté váljanak.

Összegzés: hiszem, hogy az emberi fejlődés legfogékonyabb korszaka a 3-6 éves kor. Erre a lehetőségre kell építeni, és már óvodás korban lerakni az alapokat, megismertetni, megszerettetni a gyerekekkel az állatokat, a növényvilágot, felhívni a figyelmüket hogyan vigyázzanak a környezetükre, óvják, védjék azt. Figyeljenek a közvetlen környezetükben élőkre, észrevegyék a helyes viselkedést, de a helytelent is. Ebben az életkorban érzelmileg közelíthetőek a gyerekek, a szeretett személytől fenntartás nélkül elfogadják az utasítást, mintát. Tudunk hatni a kisgyermekre szeretetünkkel, az elhivatottságunkkal, saját példánkkal.

Irodalomjegyzék:

Koragyermekkorai nevelés curriculumuma, 2019

Bihariné Krekó I(2001) Környezetkultúra az óvodában.Magyar Szakképzési Intézet, Budapest.

Lohri,F- Schwyter,A(2002): Találkozunk az erdőben. Adecum Rt. Budapest.

Kanczler Gy-né- Bihariné Krekó I- Labanc Gy(2003) Környezetkultúra az óvodában. Szilvia Nyomda, Budapest

KÖRNYEZETTUDATOS SZEMLÉLET ALAKÍTÁSA AZ ÓVODÁBAN

Koncz Emma

Gyulakuti Gimnázium, Ravai Óvoda

A környezettudatos szemlélet kialakítása a teljes személyiség fejlődését átható nevelési folyamat, ezért már az első életkoroktól kezdve biztosítani kell e területen a szervezett ismeretátadást, a környezet megismerését és annak védelmét. A külső világ megismerésének első intézményes helyszíne az óvoda. A természettel való ismerkedést, a természet megszerettetését már kiscsoportban el kell kezdeni, hogy az óvodai évek során kialakuljon, beépüljön a gyermek mindennapi szokásaiba a környezetre való odafigyelés igénye, tudatos felelősségvállalása.

A környezet megismerésének leghatékonyabb módja a tapasztalatszerzés. Fontos, hogy a gyerekek figyelmét ráirányítsuk a természet szépségeire, vegyék észre a természet csodás világát, gyönyörködjenek benne, játékos tevékenységek során ismerjék meg a környezetünk értékeit. A különböző érzékszervek bevonásával, érzelmeik által szerezzenek tapasztalatot a világról, a természet változásairól. Ha sikerül velük megismertetni a természetet, megszerettetni a minket körülvevő élővilágot, akkor szívesen vesznek részt a környezet védelemében, természetes lesz számukra, hogy erre a csodálatos környezetre vigyázni kell, kialakul ökológiai szemléletük.

Az óvodai csoportszobába fontos egy élő sarkot vagy természet sarkot kialakítani, ahol a gyerekek megfigyelhetik a növények, virágok fejlődését, valamint a természetben gyűjtött kincsekkel tevékenykedhetnek, kísérleteket végezhetnek, de a természetes környezetben való tapasztalatszerzés sokkal hatékonyabb. Közvetlen tapasztalatot és élményszerű tanulást biztosít, ha a gyermekek aktívan fedezik fel a természetet, amely először az óvoda közvetlen környezetének a felfedezését jelenti. Megismertetjük velük az óvoda udvarán található növényeket, virágokat, bokrokat, fákat, részt vehetnek ezek gondozásában, ápolásában. A különböző évszakokban tett séták során a településünket, a közeli dombot, a rétet, valamint a kirándulások, látogatások által a tágabb környezetünket.

Ezek az alkalmak kiváló lehetőséget kínálnak arra, hogy közösen elbeszélgessünk az élővilágról, annak védelméről. A gyermek, miközben ismerkedik környezetével, az élőlényekkel, növényekkel és állatokkal, kialakul ökológiai szemlélete, összefüggéseket fedez fel, megismeri és megtapasztalja az élővilág összefüggéseit.

A környezettudatos nevelésre a nap bármely szakaszában, bármelyik tevékenységi formában van lehetőségünk, kezdve a reggeli találkozástól, a szabad játékban, a tapasztalati területek szerinti tevékenységeken vagy a személyes fejlődést célzó tevékenységeken át. A természet változásainak a megfigyelését folyamatosan kövessük a különböző évszakokban, de ne legyünk foglalkozáscentrikusak, hanem keltsük fel a gyermekekben a kíváncsiságot. A különböző jeles napok (Víz világnapja, Föld napja, Környezetvédelmi világnap, Madarak és Fák Napja, Állatok Világnapja, Kihívás Napja stb.) köré szervezett tevékenységek, projektek által lehetőség nyílik, a témában való elmélyülést, részletesebb feldolgozást. De tervezhetünk olyan projektheteket is, amelyek által a gyerekek megértik, hogy milyen szoros összefüggés van a természet és az ember cselekedetei között, a gyerekek megértik, hogy miért fontos, hogy vigyázzunk értékeinkre pl. A papír útja, A mindennapi kenyér, Semmiből valamit projekt stb. Ezekbe a projektekbe vonjuk be a szülőket is. Az ökológiai nevelés megvalósítására lehetőség van az opcionális tevékenységként is, heti rendszerességgel.

Már az első óvodai héttől kezdődően a gyerekek nyári élményeiből kiindulva felhívjuk a figyelmüket a természetben található csodákra, kincsekre. Megfigyeljük az időjárás változásait és annak hatásait a növényekre, állatokra. Gyűjtünk őszi kincseket: falevél, gesztenye, makk, toboz, csipkebogyó, száraz gallyak, kövek, üres csigaház stb. Ezeket használjuk fel a tevékenységeink során: megfigyeljük, csoportosítjuk, játszunk velük, megbeszéljük, hogy miből készül lekvár, tea. Lehetőleg minél több gyümölcsöt, zöldséget kóstoljunk meg, megbeszélve azok termesztését, feldolgozását, fontosságát az egészségre nézve. Akár egy egész napot is szentelhetünk egy-egy zöldségnek, gyümölcsnek (alma nap, szőlő nap, krumpli nap, sütőtök nap stb.), amikor körbejárjuk részletesen az adott témát.

Megfigyeljük a vándormadarak gyülekezését és vonulását, akik az időjárás változásaival elmennek. Az időjárás változásaival megtapasztaljuk, hogy nemcsak mi kezdünk el vastagabban öltözni, hanem az állatok is készülődnek a közelgő télre. Megbeszéljük, hogyan segíthetünk az itthon maradó madaraknak, készítsünk a szülők bevonásával madáretetőket, és következetesen gondozzuk őket.

Az első hó megérkezésével, megfigyeljük a havat, a hókristályokat, kísérletezünk a víz halmazállapot változásaival, hógolyózunk, építünk hóembert és megfigyeljük a hó változását a napsugár hatásaira. Fontos, hogy megbeszéljük, hogy mi mit teszünk a hideg ellen, hogyan védekezünk a hideg ellen (öltözködés, fűtés), mit tesznek az éhező állatok megsegítésére az erdészek és folytassuk az elkezdett madáretetést. Közös szánkózás, korcsolyázás, hócsata által téli élményhez juttatjuk a gyerekeket.

A tavasz közeledtével csíráztatunk magokat, rügyeztetünk faágakat, megfigyeljük a melegedő természet változásait: a fák rügyezését, kivirágozását, az első virágokat, a megjelenő bogarakat, rovarokat, valamint a visszaérkező vándormadarakat. Lehetőség szerint figyeljük meg hogyan építi a fészket a fecske, a gólya, hova jár el élelmet keresni. Ha ősszel nem volt rá lehetőség, akkor itt az ideje, hogy a szülők bevonásával ültessünk fát az udvaron, virágpalántákat, gondozzuk azokat és figyeljük fejlődésüket. Márciusban a Víz Világnapja alkalmával egy héten keresztül foglalkozunk a vízzel, kísérletezünk, megfigyeljük, hogy mi az, ami oldódik a vízben, mi az, ami nem, mi szennyezi a vizet, milyen hatással van az élővilágra, az állatok és az ember életére. A tevékenységek során a gyerekek saját maguk tudják felfedezni az összefüggéseket, levonni a következtetéseket a víz fontosságáról és a tisztaságának megőrzéséről. A mindennapi vízhasználat során szoktassuk őket a víz takarékoságára. A víz romboló hatásáról is kell beszélnünk, illetve, hogy mit tehet az ember az árvíz megelőzésére, elkerülésére. Figyeljük meg a patakot, folyót, a part tisztaságát, szervezzünk és vegyünk részt szemétszedési akciókban a környezetünkben. Erre jó alkalom a Föld Napja, amikor a gyerekek figyelmét felhívjuk a Föld tisztaságának megőrzésére, csodálatos bolygónk védelmére. Az óvodában rendszeresen gyűjtünk szelektíven a hulladékot, és szoktassuk rá a gyerekeket, hogy ami még felhasználható azt ne dobjuk el, használjuk fel újra. Ismertessük meg a gyerekekkel az újrahasznosítás célját és hogy mi mit tehetünk e téren. Hívjuk fel a gyerekek figyelmét, hogy a nem használt tárgyakkól (pl. műanyag palackok, palackdugó, papírdobozok, műanyag tárolók, különböző textilek, stb.) lehet még valamit készíteni, amit felhasználunk a játékaink során. Ilyen Készítsünk tárgyakat, eszközöket, játékokat, bábokat, szervezzünk „Semmiből valamit” versenyt.

Figyeljük meg a bogarakat, élőlényeket a természetben. Jelöljük ki egy kis részt a fűben, ahol a gyerekek felfedezik a fűben található élőlényeket. Az apró bogarakat, rovarokat akár nagyítóval is megfigyelhetik, azáltal megismerkednek velük, nem félnek tőlük és elvarázsolja őket a parányi világuk. Ismerkedjünk meg a környezetünkben lakó madarakkal, azok hangjaival, hallgassuk csodálatos hangjukat, éneküket. Hallgassuk a tücskök ciripelését,

a békák brekegését, a méhek dongását, szagoljuk meg az illatos virágokat. Gyönyörködünk és ismerkedünk a mezei virágokkal, fűzzük virágkoszorút, pitypangláncot. Gyűjtünk gyógynövényeket, készítünk belőle teát, szörpöt. Minden lehetőséget ragadjunk meg a természet élményszerű megismertetésére.

A természet megismerésére és szeretetére nevelés témái nagyon változatosak lehetnek. Az óvónő személyisége, lelkesedése és elhivatottsága a meghatározó, hogy a gyerekek ötletes, játékos feladatok által tudják megtapasztalni és megszeretni a csodálatos természetet, amely által később környezettudatos, a természet iránt felelősséget vállaló, aktívan tenni akaró felnőttek lehetnek.

„A mi felelősségünk minden tőlünk telhetően megtenni azért, hogy egy olyan bolygón éljünk, amely nemcsak nekünk, hanem minden földi életnek otthont ad.” (David Attenborough)

Bibliográfia:

- Porkolábné Balogh Katalin (szerk.): Kudarc nélkül az iskolában - Komplex prevenciós óvodai program, Trefort kiadó, 2004
- Éderné Kocsis Lívia: Környezetismeret - Óvónői segédkönyv az iskolára előkészítő csoportok részére, IPSZILON Ped. Szolgáltató Kkt, 1996
- Ökológiai nevelés az óvodában - A marosvásárhelyi 14-es Óvoda kiadványa, Marosvásárhely, 2005
- Stark Gabriella: Óvodai tevékenységek módszertana, Ábel Kiadó, Kolozsvár, 2011
- Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Ősztől őszig sorozat, Flaccus Kiadó, Budapest, 2010
- <https://negyzinvirag-ovda-szigethalom.webnode.hu/l/kornyeztudatos-nevelés-az-ovodaban/>
- <https://csalad.hu/csaladban-elni/hogyan-neveljünk-kornyeztudatos-gyermekeket>
- [http://publicatio.uni-sopron.hu/483/1/12 Molnar Katalin u.pdf](http://publicatio.uni-sopron.hu/483/1/12_Molnar_Katalin_u.pdf) (Molnár Katalin: Környezeti nevelés- környezettudatos magatartásformálás -2015)

-GUBERÁLÁS -

JÁTÉKOS ÖKOLÓGIAI TANÍTÁS AZ ÓVODAI OKTATÁSBAN

László Ana-Aletta

Marosbogáti Óvoda

A környezeti nevelés során a gyermekek ismerkednek a körülöttük lévő világ természeti és társadalmi valóságával. Alakulnak ismereteik a természeti környezet élő és élettelen alkotórészeiről. Megfigyelik az időjárási jelenségeket, az évszakok változásait, a növények, az állatok és az emberek életét. Vizsgálódnak, tapasztalatokat és élményeket gyűjtenek a vízről, a talajról, a levegőről, a fényről és a hőről. Mindezek mellett nő fajismeretük, *ökológiai* összefüggéseket tapasztalnak meg, alakul természetszeretetük, valamint igényük mindezen *értékek megvédésére*.

A társadalmi környezet eseményeinek, helyszíneinek ismerete segíti beilleszkedésüket egyre táguló környezetük különböző közösségeibe, elősegíti társas kapcsolataik alakulását. Az emberi munka eredményeinek, környezetre gyakorolt hatásának megfigyeltetése alapvető tapasztalatok birtokába juttatja a gyermekeket az ember és környezete viszonyáról, az ember *környezetátalakító* tevékenységéről. Nagyon fontos a minél több pozitív tapasztalat, mind a természeti, mind a társadalmi környezetben. A negatív élményeket pedig igyekezzünk kompenzálni, de nem hagyhatjuk szó nélkül.

A tanulási folyamatnak – melynek változatos formái vannak a tanulás céljától, a gyermek életkori és egyéni sajátosságaitól, a tananyag jellegétől függően – vannak olyan lényeges elemei, amelyek megvalósítása nélkülözhetetlen a célok eléréséhez, az eredményes tanulás megvalósításához. Ezek a szerkezeti elemek nem mindig a megadott sorrendben jelennek meg, s néha összefonódva, egyidejűleg valósulnak meg (és ez az óvodai tanulás folyamatára még fokozottabban érvényes). Ezek a szerkezeti elemek a következők:

- ◆ Motiválás
- ◆ Tények, információk gyűjtése, bemutatása, átadása
- ◆ Az információk feldolgozása
- ◆ Rendszerezés – rögzítés
- ◆ Alkalmazás – gyakorlás

◆Ellenőrzés – értékelés

Motiválás:

Motivációval készítjük a gyermeket a tanulásra. Az eredményes tanulás feltétele, hogy a tanulási kedvet a tanulás végéig fenntartsuk.

A motiválással olyan szituációt hozunk létre, amely felkelti a gyermekek kíváncsiságát a problémát jelentő új ismeretek iránt, és segíti őket még zömében önkéntelen figyelmük koncentrációjában. Tehát a motiválás általában a tanulás pszichikai feltételeinek megteremtését jelenti. Ezt elérhetjük feltűnő színű és formájú, az újdonság varázsával ható tárgy, jelenség bemutatásával, meglepetést, intenzív érzelmeket kiváltó helyzetek teremtésével. Tudnunk kell azonban, hogy motivációnk csak cselekvésbe ágyazottan lesz tartós és hatékony.

A környezeti nevelés folyamatában ennek igen sokféle lehetőségeivel élhetünk. Ezek a következők:

- ◆ a környezet „valódi” tárgyainak bemutatása (virágzó növény, termések, élő állatok)
- ◆ kirándulások, séták, élmények, tapasztalatok felidézése a témával kapcsolatos beszélgetésen, elbeszélésben
- ◆ a környezet élő és élettelen tárgyainak, jelenségeinek megnevezése (növények, növényi részek, állatok és részeik, emberek és használati eszközeik)
- ◆ a környezet tárgyait, jelenségeit ábrázoló makettek, modellek bemutatása
- ◆ a környezeti jelenségeket, élőlényeket tartalmazó könyvek, folyóiratok; fényképek, diapozitívok; dalok, zeneművek részletei, állathangok hangfelvételről; játékok vagy játékos eszközök; versek, elbeszélések
- ◆ a gyermekek beszámolója korábbi élményeiről; bábjáték, esetleg a bábok elkészítése természetes anyagokból.

Tények, információk gyűjtése, bemutatása, átadása:

Az első lépés a tárgyak, jelenségek megismerése, a tények feltárása. Természetesen másként járunk el, ha a gyermekek számára új tapasztalatokról van szó, és másként, ha a már meglévőket egészítjük ki, vagy dolgozzuk fel magasabb szinten.

A természetes környezetben történő tényfeltárás a legjobb, tevékenységgel összekapcsolva pedig a leghatékonyabb. A természeti környezet jelenségeinek megismertetésére a legalkalmasabb maga a szabad természet, az erdő, a rét, a tó mint helyszín, közvetlenül érzékelhető növényeivel, állataival, valamint ezek életjelenségeinek, egymáshoz való viszonyának bemutathatóságával.

Az információk feldolgozása:

Az információk feldolgozása során kerül sor az elemzésre, a fogalmak tartalmi jegyeinek feltárására, ekkor történik a lényeges jegyek, összefüggések felismerése, megismerése. Erre épül a valódi, alapos megértés, amely alapja a bevésésnek és felidézésnek. Az elemzés során történő analízissel és szintézissel feldolgozott ismeretek általánosítás és absztrakció során illeszthetők be a már meglévők rendszerébe. Természetesen fontos a pontos helyük megtalálása ebben a rendszerben, tisztázva kapcsolatukat a rendszer többi elemével.

Rendszerezés – rögzítés:

Nemcsak az információk feldolgozásának végső lépéseként szükséges a rendszerbe illesztés, a rendszerezés, amikor a tanultak „új” helyét jelöljük ki a tények és fogalmak között. A tapasztalatokat, ismereteket felhasználhatóságuk érdekében rendszerezni és rögzíteni kell. A rendszerezéskor előre megadott szempontok alapján az anyag ismételt áttekintése történik. A rendszerezés eltérő mennyiségű anyagrészeket foglal magába, formál egységes egészzé. Lehetővé teszi az ismeretek magasabb szintű szerveződését, ami az életkor növekedésével egyre inkább kialakul óvodáskorban. A rögzítés rendkívül fontos része a folyamatnak, hiszen ez határozza meg az ismeretek emlékezetbe vésésének mélységét, tartósságát.

Alkalmazás – gyakorlás:

A tanulási folyamatban az ismeretszerzés és az alkalmazás egységet alkot. Az alkalmazás egyszerre előzménye és eredménye is az ismeretszerzésnek, hiszen egyrészt a korábban megtanultakat alkalmazzuk új problémahelyzetekben (például új információk megértése), másrészt célunk minden tanult ismeret alkalmazni tudása. Az alkalmazás tág értelemben jelenti mindazt a gyakorlást, amely a készség- és képességfejlesztést szolgálja, szűkebb értelemben csak az ún. alkotó alkalmazást. A tanulási folyamatban komplex módon jelentkezik, hiszen minden alkalmazás egyben gyakorlás is, de nem alkalmazó jellegűek a gyakorlás bizonyos formái. Közös jellemzőjük, hogy mindkettő előzetes ismeretek felhasználásával történik, azonban a gyakorlás egyszerű felidézés vagy reprodukció, az alkalmazás azonban problémák megoldása (elméleti vagy gyakorlati), tehát produktív (alkotó) tevékenység.

Ellenőrzés – értékelés:

Az ellenőrzés célja gyermekeink tudásának ellenőrzése. Az ellenőrzés azonban visszajelzésként a mi munkánkat is minősíti. Ezért felhasználhatjuk az irányítási folyamat visszacsatolásaként, a rendszer tökéletesítéséhez szükséges információként, annak módosítása, tökéletesítése érdekében.

Az ellenőrzés eredményét azonnal vissza is kell csatolni a gyermek felé, értékelve tevékenységét. Dicsérettel, buzdítással, sikerélményhez juttatással készíthető leginkább további tapasztalatgyűjtésre, cselekvésre. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy a környezeti nevelés céljainak nem megfelelő viselkedésük elítélése egyértelmű legyen számukra. Tudniuk kell, hogy mit lehet, és mit nem, természetesen minden esetben feltárva az ok-okozati összefüggéseket. Szükséges a környezet tárgyaival, jelenségeivel kapcsolatos téves vagy hiányos ismereteik korrigálása, pótlása, illetve negatív érzelmeik oldása. Ez az állatok, növények életére vonatkozó ismeretekre éppen úgy vonatkozik, mint az emberi kapcsolatokra.

“A kézzel-fogható” megtapasztalás a természetben nagyon fontos eleme a gyermek fejlődésének. Mikor felfedezésre adott az alkalom, a kapcsolatteremtésre a természettel és a kísérletezés szépsége, akkor a gyerekek felfedezik és megértik az őket körülvevő világot.

Az anyatermészet számtalan, gazdag felfedezési lehetőséget nyújt az óvodás korú gyermekek számára, amelyek kielégítheti a gyerekek természetes kíváncsiságát és előrevetít végtelen lehetőséget a begyűjtésre, megfigyelésre, tapintásra és az újonnan megismert “kincsek” közötti összehasonlításra. A tanulás, felfedezés során a gyerekek megtanulják a tárgyak felismerését, megnevezését és a csoportosítását,

A **guberálás** során megkeresett “kincseket” előbb azonosítják, megnevezik, rendszerezik, összehasonlítják, majd saját elképzelésük alapján beépíthetik játékaikba. Például: a gyűjtött falevelek, ágak, kövek felhasználásával egy pillangót raknak ki. A botok, fű és száraz ágak képezik a madarak fészket, amely a lakásukat jelenti. A guberált “kincseket” bevihetik a csoportszobába, ahol nagyító, mikroszkóp segítségével tovább tanulmányozzák.

A guberált eszközök a játék tárgyát képezik, a képzelet eszközévé válnak.

Guberálás: - minden gyerek kap egy guberáló zacskot

- megfigyeli a guberáló listát és megnevezi a “kincseket”
- elindul az udvaron és összeguberálja a listán található tárgyakat
- minden talált tárgyat feljegyez a listán
- bemutatja társainak és óvó néninek a guberált tárgyakat, megnevezi azokat, elmondhatja egyes jellemzőjét (kerek kő, vékony bot, zöld fű stb.) vagy rendeltetését (az ágat a madárka fészkepítésre használja), illetve képzelőerejének megfelelően kitalál valamilyen játékot (pl. a pálca átalakul varázspálcává, a levél tányér lesz, amire a finom kőtorta kerül).

Könyvészet:

Az óvodai környezeti nevelés módszertana -Bihariné dr. Krekó Ilona – Kanczler Gyuláné dr.-
Budapest 2019

<https://ccprn.wordpress.com/2013/08/22/nature-walks-and-scavenger-hunts/>

Séta a természetben/ Guberálás

Próbáld begyűjteni!

Figyeld meg!

		Toboz
		Toll
		Virág
		Fű
		Levél

		Kövek
		Makk
		Botok

		Állatok lábnyomát
		Hangyát
		Madárfészket
		Fát
		Pillangót
		Katicabogarat
		Gombát
		Madarat

JÁTÉKOS KÖRNYEZETVÉDELEM AZ ÓVODAI MINDENNAPOKBAN

Lukács Irén

Májai Tímea - Erzsébet

Manpel Napköziotthon, Marosvásárhely

„Nem a Föld sérülékeny, hanem mi magunk. A természet az általunk előidézetteknél sokkal nagyobb katasztrófát is átvészelt már. A tevékenységünkkel nem pusztíthatjuk el a természetet, de magunkat annál inkább.” (James Lovelock)

A környezeti nevelés az alapja annak, hogy a gyerekek megismerjék és megszeressék a minket körülvevő világot, tapasztalatokat szerezzenek, amelyek később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakulnak. Óvodáskorban leghatékonyabb elkezdni tudatosan a környezet védelmére való nevelést, mivel ebben a korban lehet elsajátítani a legkönnyebben a természet szeretetéhez szükséges alapvető emberi hozzáállást. A környezeti nevelés a környezettel való szoros együttélésre, a természet szeretetére, védelmére nevel, a környezetbarát gondolkodás és magatartás kialakítására törekszik.

A környező világ megismerése az ismeretátadással, tapasztalatszerzéssel kezdődik, ezeket gyarapítva és feldolgozva hozzájárulnak a gyerekek kíváncsiságának, érdeklődésének ébren tartásához, kielégíti megismerési vágyukat. Az óvoda remek hely arra, hogy a gyerekek maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit. A külső világ tevékeny megismerése áthatja a gyermekek életét, az óvodai tevékenységek egészét. Óvodai nevelésről nem lehet beszélni környezeti nevelés nélkül.

Csoportunkban egyre fontosabbnak tekintjük a környezeti nevelést, mely által a gyerekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti és társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szereznek, amelyek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. Fontos, hogy a gyermekek védjék az élő természetet, gondozzák, gondoskodjanak életfeltételeik biztosításáról.

A környezetismeret és a környezetvédelem szorosan összefüggő fogalmak, hiszen csak azt tudjuk megvédeni, amit jól megismertünk és tapasztalatot szereztünk róla. Az óvodai nevelés alkalmat és lehetőséget biztosít arra, hogy úgy a környezetismeret, mint a környezetvédelem fontosságát megalapozza.

A környezetvédelmet mindenkinek szíven kell viselnie, fontosságát minden lehetséges eszközzel tudatni kell, mivel a Föld nemcsak otthonunk, hanem megélhetésünk alapja is. A környezetismeret szoros összefüggésben van az összes nevelési területtel, minden heti témának, projektnek az alapja, meghatározza a többi foglalkozás témáját, létrehozva így a tervezés és megvalósítás integritását, inter- és intradiszciplinaritását. A környezetünk ismeretén, megbecsülésén, rendben tartásán és alakításán keresztül a megfelelő érzelmi kötődés kialakításával az élet tiszteletére és a tárgyi környezet óvására nevelünk.

A pedagógus feladata lehetőséget biztosítani a gyerekek számára a közvetlen megfigyelésnek és tapasztalatszerzésnek, élményszerzésnek, melynek a környezeti nevelésben elsődleges szerepe van. Alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítunk a spontán és szervezett tapasztalat és ismeret szerzésére. Elsődleges számunkra az élményközpontú, életkori sajátosságokat figyelembe vevő tevékenységen alapuló nevelés megvalósítása, ezért igyekszünk minden napra belopni egy-egy kis szeletkét a környezetismeret és környezetvédelem területéről.

Eddigi szakmai tapasztalataink alapján megfigyeltük, hogy vannak olyan viselkedésformák, melyeket nap mint nap felidézve jó szokásokká alakíthatunk a gyermekekben. Ezt kihasználva a napi program szerves részeként a rutinok során a következő jó szokásokat próbáljuk kialakítani a gyerekekben:

- rendet rakunk a játéksarkokban játszás után,
- összeszedjük a szemetet magunk után pl. reggelizés, kézimunkázás után,
- elzárjuk a csapot kézmosás után,
- megöntözzük a virágokat,
- az óvodaudvaron vigyázunk a tisztaságra és az élővilágra (fák, bokrok, madarak, rovarok),
- lekapcsoljuk a villanyt, ha elhagyjuk a termet,
- rendszeresen szellőztetünk az egészségünk érdekében,
- a vízadagolónál nem pocsékoljuk a vizet, csak annyit töltünk, amennyit megiszunk,
- ne dobjunk el a műanyag kupakokat, hanem gyűjtjük össze későbbi felhasználásra,
- használjuk ki a rajzlapok mindkét oldalát.

A helyes óvodai életmód hatására kialakulnak azok a szokások, amelyek megalapozzák a környezetbarát életvitelt, amely példa a szülők és a közvetlen környezet számára is.

A jó szokások kialakítása mellett nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy minden évben különleges és változatos projekttel megtartsuk, megünnepeljük az ökológiailag fontos jeles napokat: pl. Víz napja, Föld napja, Madarak és fák napja. Ilyenkor játékos formában

közelítjük meg az aktuális témát, ezáltal érzelmileg is közelebb kerülhetnek a gyerekek a környezethez és ezzel is a környezet óvására nevelhetjük őket. Játékos feladatok, rajzok, mozgásos játékok, versenyek kerülnek megrendezésre, melyeken a gyerekek aktívan vesznek részt.

A következőkben ismertetünk néhány játékos feladatot, kísérletet, gyakorlati tevékenységet, feladatlapot, melyeket saját csoportunkban több alkalommal alkalmaztunk:

Játékos feladatok:

- Szelektív hulladékgyűjtés: melyik hulladékot melyik kukába kell dobni? (üveg, műanyag, papír, karton, fém)
- Keresd az élőhelyét! Hol érzi a legjobban magát a képen levő állat? (madár – fa, méhecske – virág, hal – víz, medve - erdő)
- Dobókockás társasjáték: Teljesítsd azt a feladatot, ami azon a mezőn van, ahova a bábud megérkezett!
 1. mező: Sorolj fel három erdei állatot!
 2. mező: Énekelj el egy szép tavaszi dalt!
 3. mező: Milyen tavaszi virágokat ismersz?
 4. mező: Mesélj el egy erdei élményedet!
 5. mező: Mondd el, hogy viselkedünk az erdőben?
 6. mező: Kimaradsz egy körből, mert eldobtad a papírzsebkendőt a földre.
 7. mező. Mit teszel, ha egy fióka kiesik a madárfészekből?
 8. mező: Hogyan segíthetünk a madaraknak télen?
 9. mező: Hogyan vigyázhatunk a patakok tisztaságára?
 10. mező: Mire kell vigyázni táborozás, piknikezés alkalmával?

CÉL: Gratulálok! Sikeresen célba értél! Dicséretet érdemelsz! Remélem, hogy ezután is odafigyelsz a természetre!

- Verseny: Gyűjtögess a természetben!: Keress az udvaron a képeknek megfelelő tárgyakat! Ki lesz az első, aki a leghamarabb talál mindenből?

Kísérletek:

- Mi történik a vízzel, ha más folyadékot töltünk bele? pl. olajat, tintát, mosószert
- Hó, jég megfigyelése télen: elolvad a meleg szobában és látszanak benne a szennyeződések, megfigyelhetjük mikroszkóppal is
- Búza, paszulycsíráztatása – Mi történik a maggal, ha nem kap fényt vagy vizet?

Gyakorlati tevékenységek az óvoda udvarán:

- virág- és facsemeteültetés, szemétszedés, kavicsgyűjtés, őszi falevelgyűjtés, madarak megfigyelése, madáretető kihelyezése, bogarak megfigyelése.

Feladatlapok:

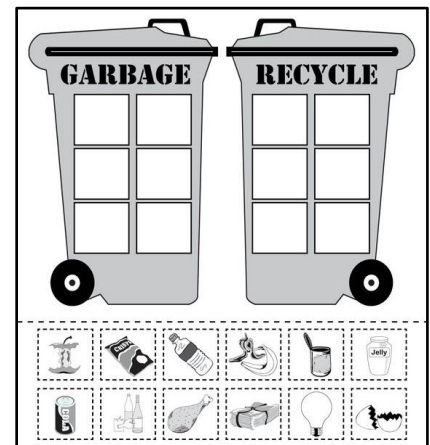
1. Vidám vagy szomorú?: Válogasd ki a képek közül azokat, amelyeknek örül a Föld és amelyektől szomorú. Ragaszd a mosolygós és a szomorú Föld képek alá a neki megfelelő képet. Te melyik Földet választanád?
2. Keresd a helyét! Figyeld meg a kis képkártyákat és dönts el, hogy a rajta található tárgy újrahasznosítható-e vagy sem. Ragaszd a megfelelő kukába!

1.ábra

2.ábra

3.ábra

A mindennapi tevékenységeink integrált formában zajlanak, ezért a környezetvédelmi nevelés nemcsak a környezetismeret tevékenységen belül zajlik, hanem más tapasztalati területeket szerinti tevékenységeket is érint: nyelv és kommunikáció terület, esztétikai-kreatív terület, pszichomotoros terület, ember és társadalom terület. Például:

- mondókák, versek, mesék a környező világ szépségeiről: pl. Benedek Elek: Ne bánts a fát!, Zelk Zoltán: A tölgyfa születésnapja, Fésűs Éva: Mókus Péter kiskertje, Kovács Zsóka: A vízcsepp meséje stb.
- ceruzarajzok, kollázsok, makettek: plakátok készítése víz körforgása, újrahasznosítás, környezetvédelmi szabályok, növények, állatok védelme stb. témakörben
- festés évszaknak megfelelően: havazás, téli táj, tavaszi rügyezés, a Nap sugarai, őszi erdő és lakói, Földünk, vizeink stb. témakörben
- énekes játékok, népi gyermekjátékok, gyerekdalok, népdalok: pl. Erdő, erdő, erdő, marosszéki kerek erdő, Erdő mellett nem jó lakni, Akkor szép az erdő, Tavaszi szél vizet áraszt, Szép május, jöjj ébreszd a fának ágait, Bújj, bújj, zöld ág, Mély erdőn ibolyavirág, stb.

- mozgásos játékok: Föld, víz, levegő, Mókusok, ki a házból! Madárverseny, Szobros játék, Földrengés stb.

A fent megemlített játékok, ötletek sora csak egy kis ízelítő, abból, amit nap, mint nap a környezetvédelem érdekében teszünk. Kiválogatásuk során fontos, hogy hangsúlyt helyezzünk az érzelmi megközelítésre, hisz a gyermek világot érzelmein keresztül éli meg. Elég a gyerekeknek, ha egyszerűen csak rá tudnak csodálkozni, ha megérintik a kezükkel, ha felfigyelnek a környezetük szépségére. A gyerek már meg is ismerte, megszerette, értéké vált számára, és képes lesz vigyázni rá.

Bibliográfia:

Lukács Józsefné – Ferencz Éva: Kerek egy esztendő, Flaccus Kiadó, Budapest, 2013.

Valkó Kornélia: Környezettudatosság az óvodában, Zöld – Híd Alapítvány, 2010

<https://www.szazszorszepovi.hu/hu/post/koernyezettudatos-neveles-a-szazszorszep-ovodaban>

ÉRTÉKES KINCS A FÖLDÜNK, HÁT VIGYÁZZUNK RÁ!

A VÍZ VILÁGNAPJA

Nagy Timea

„Dósa Dániel” Gimnázium, Búzásbesenyő

Téma: Élet a Földön

Projekt címe: Értékes kincs a Földük, hát vigyázzunk rá!

Altémák:

1. A Víz világnapja

Mottó: *A Földet óvni és védeni kell,/hogy még sokáig lehessen ilyen gyönyörű hely./A vizet többet nem pazarlom,/fogmosáskor nem folytatom./ A villanyt mindig lekapcsolom,/ a palackot el nem dobom:/ inkább a szelektívbe rakom!/ Friss levegőért fát ültetek,/ ha tehetem, gyalog megyek./ Így óvjuk a környezetet,/ csodáljuk a szép kék eget!*

Korosztály: 5-6 évesek

A témaválasztás indoklása:

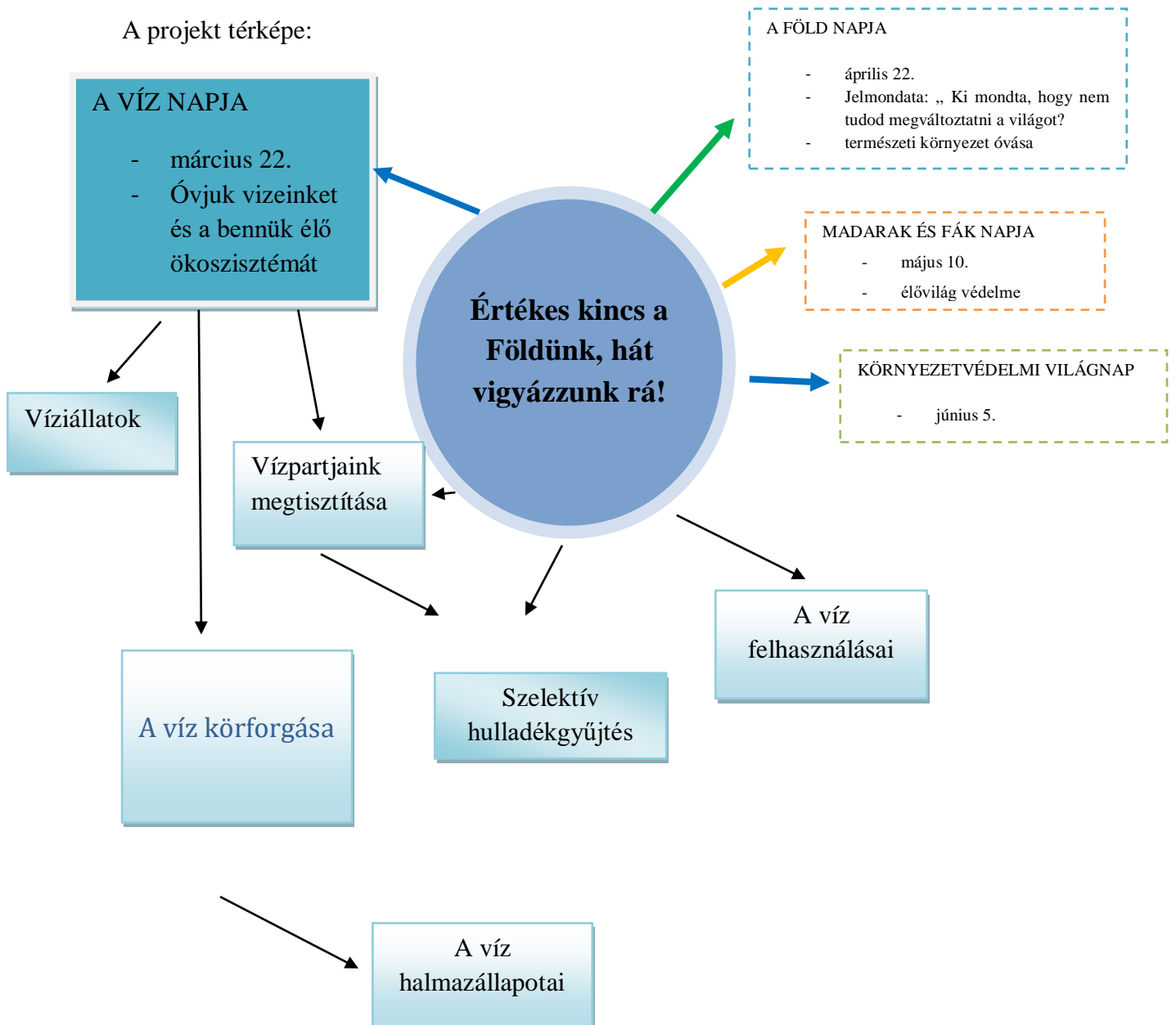
Mi emberek a Föld nevű bolygón élünk, mely eltet, táplál, otthont biztosít számunkra, mégsem becsüljük eléggé, mégsem vigyázzunk rá. Annyira természetesnek vesszük bizonyos dolgok létezését, hogy nem is gondolunk bele mi lesz akkor, ha már az nem lesz.

Mi emberek is szerves részei vagyunk a Földünknek, ezt kell már idejében tudatosítani a gyerekekben. Meg kell láttatnunk velük a természet csodáit, kincseit, gyönyörködni a feltörő forrás vizében, a kibújó csírában, a reggelente felcsillanó napfényben, érezni a tüdejükbe áramló friss levegőt. Észre kell venniük és érteniük azt, hogy minden ami körülvesz minket csak addig van, amíg vigyázzunk rá és megbecsüljük. Addig van ivóvizünk, míg vigyázzunk a vizeink tisztaságára, addig van levegőnk, míg vannak növényeink, fáink,

addig van egészségünk, míg nem szennyezzük, mérgezzük meg vizeink, levegőink, állataink, növényeink.

Nem lehet elég korán kezdeni a környezettudatos nevelést, az óvodás gyerekek tapasztalatok által, kísérletezéssel, játékkal értik meg, milyen fontos is a természet óvása, mennyire nagy kincs a Földünk. Ha idejében megtanulják a tudatos életmódot, talán még kijavítható az a rengeteg kár, amelyet az eddigi nemzedékek okoztak a Földünkben.

A projekt térképe:

Erőforrások:

- Humán erőforrás:

- a gyerekek szülei
- kisegítő személyzet
- Anyagi erőforrás:
 - illusztrációk, fotók, kártyák;
 - audiovizuális eszközök: laptop, hangszóró, mobiltelefon
 - vers, mese, mondóka, találós kérdések és énekek gyűjteménye;
 - gyurmaragasztó, rajzlapok, színező lapok, színes papír, színes ceruzák, vízfesték, ecset, olló, ragasztó, gyurmalapok, gyurma;
 - asztali és építőjátékok;
 - természetes anyagok: falevél, virág, termések stb.;
 - színes kendők anyagok

Módszerek: bemutatás, szemléltetés, megfigyelés, felfedezés, problematizálás, beszélgetés, magyarázat, alkotás, gyakorlás, didaktikai játék, értékelés

Szervezési formák: egyéni, csoportos, frontális

Értékelési módszerek: szóbeli, tárgyi, jutalom

A projekt céljai:

- * a természetes gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése tapasztalatszerzéssel, a környezet megismerésén keresztül
- * új ismeretekre való szertevés, a természet megfigyelése, tanulmányozása
- * értelmi képesség fejlesztése, összefüggések keresése
- * természettudatosság kialakítása
- * az élővilág megismerése
- * az élet körkörösségének és mulandóságának érzékelése
- * pozitív viselkedéskultúra kialakítása a növény és állatvilággal szemben
- * szociális képességek fejlesztése
- * érzékszervek fejlesztése

Fejlesztési területek	A fejlődés dimenziói	Az óvodai időszak végén a gyermek viselkedésmutatói
A. Fizikai fejlődés egészségi állapot és személyes higiénia	1. Nagy- és finommozgások ismerős élethelyzetekben	1.1. Az életkorának megfelelő változatos tevékenységek során ös 1.2. Fejlettségi szintjének megfelelően változatos fizikai tevékenységekben vesz részt; 1.3. Megfelelően használja a kezét és az ujjait a változatos tevékenységek elvégzésekor.
	2. Szenzomotoros képességek a mozgás irányításában	2.1. Használja érzékszerveit a közvetlen környezetével való interakcióban (látás, hallás, tapintás, szaglás stb.); 2.2. Érzékszervi tapasztalatai alapján megfelelően tájékozódik a térben; 2.3. Mozdulatait a különböző érzékszervi ingereknek megfelelően hangolja össze (ritmus, hanglejtés, szünet, hangjelzések, dallamok).
	3. Az egészség (táplálkozás, testápolás, személyes higiénia) és a személyes biztonság megőrzése	3.1. Gyakorolja- segítséggel- az egészséges táplálkozás alapelveinek betartását; 3.2. Rendelkezik a személyes higiénia biztosítására irányuló készségekkel; 3.3. Képes önvédelemre (veszélyes helyzetek, tárgyak); 3.4. Ismeri és betartja a fizikai biztonság megőrzésére vonatkozó szabályokat.
B. Társas érzelmi fejlettség	1. Társas kapcsolatok kezdeményezése felnőttekkel hasonló korú gyermekekkel	1.1. Bizalommal vesz részt az ismert felnőttekkel való interakciókban; 1.2. Sajátos problémahelyzetekben képes segítséget kérni, és el is fogadja azt; 1.3. Kapcsolatot kezdeményez hasonló korú gyermekekkel, és aktív partnerként vesz részt interakciókban.

	<p>2. Pro szociális viselkedés tanúsítása és a másság elfogadása és tisztelete</p>	<p>2.1. Felismeri és tiszteletben tartja az emberek közti hasonlóságokat és különbségeket; 2.2. Elsajátítja és betartja a közösségi élet szabályait, megérti ezek jelentőségét a társas kapcsolatokban, a családi környezetben; 2.3. A korosztályának megfelelően felelősséget 2.4. Felnőtt segítséggel gyakorolja a tárgyalást, és részt vesz a döntésekben; 2.5. Együttérző magatartást tanúsít a közvetlen környezetében élő személyek iránt.</p>
	<p>3. Az én(kép) fejlődése</p>	<p>3.1. A felnőtt támogatásával pozitív önértékelést tanúsít különböző nevelési helyzetekben; 3.2. Énképe megnyilvánul-, mint sajátos jellemzőkkel bíró egyedi személyé.</p>
	<p>4. Saját érzelmi állapotának kifejezése és az önkontroll képességének tanúsítása</p>	<p>4.1. A különböző zeneművek, irodalmi szövegek, műtárgyak és egyéb által kiváltott érzelmeit felismeri és kifejezi; 4.2. Képes saját érzelmeinek szabályozására.</p>
<p><i>C. Tanulási képességek és attitűdök fejlődése</i></p>	<p>1. Tanulás iránti kíváncsiság, érdeklődés és kezdeményezés</p>	<p>1.1. Kíváncsiságot és érdeklődést mutat az új helyzetekben történő kísérletezés és tanulás iránt; 1.2. Tanulási tevékenységeket, interakciót kezdeményez társaival vagy a felnőttekkel-közvetlen környezetéből.</p>
	<p>2. Feladatok és tevékenységek véghezvitele (kitartás a tevékenységekben)</p>	<p>2.1. A munkafeladatokat következetesen végzi; 2.2. A nehézséget okozó feladatok elvégzésekor felhasználja a kapott segítséget.</p>
	<p>3. Alkotóképesség aktivizálása és megnyilvánulása</p>	<p>3.1. Kreatívan vesz részt különféle tevékenységekben; 3.2. Alkotóképességet tanúsít képzőművészeti, zenei, gyakorlati tevékenységek, beszélgetések és mesélés során; 3.3. Ritmusérzéke és harmóniaigénye megnyilvánul</p>

		az éneklésben, szöveges- énekes játékokban, táncokban stb.
D. Nyelvi-kommunikációs fejlődés, az olvasás és írás megalapozása	1. Szóbeli közlések ismert kommunikációs kontextusban	1.1. Segítséggel gyakorolja egy közlés aktív meghallgatását annak megértése és felfogása érdekében (beszédértés); 1.2. Bizonyítja a szóbeli közlés megértését (gondolatok, ötletek, érzelmek, jelentések stb.).
	2. Szóbeli közlések különböző kommunikációs kontextusban	2.1. Képes gondolatai, szükségletei, érdeklődése, tettei, saját érzelmei egyértelmű kifejezésére; 2.2. Tiszteletben tartja a beszéd szabályszerűségeit a különféle kommunikációs kontextusokban; 2.3 Szókincse folyamatosan gazdagodik.
	3. Az olvasás és az írás alapozása ismert kommunikációs helyzetekben	3.1. A könyv megismerése és értékelése érdekében részt vesz a könyvvel kapcsolatos tapasztalatszerzésben; 3.2. Elkülöníti/differenciálja a szavakat, szótagokat, hangokat, megkülönbözteti a betűket más grafikus jelektől/ábráktól; 3.3. Azonosítja az írás egyes elemeit, különböző grafikai formákat használ mondanivalója tolmácsolására.
E. Kognitív fejlődés és a környező világ megismerése	1. Összefüggések (relációk) műveletek és logikai következtetések a közvetlen környezetben	1.1. Azonosítja a jelenségek/relációk sajátos elemeit a közvetlen környezetben; 1.2. Összehasonlítja a tapasztalatokat, tevékenységeket, eseményeket, jelenségeket/relációkat a közvetlen környezetében; 1.3. Előzetes tapasztalatokra alapozva új tapasztalatokat szerez;

	2. Elemi matematikai	2.1. Ismerkedik a számfogalommal és a számolással;
	reprezentációk a	2.2. Ismerkedik a mérettel, formával, tömeggel, magassággal, hosszúsággal,
	problémamegoldáshoz és a	térfogattal kapcsolatos fogalmakkal, információkkal;
	közvetlen környezet	2.3. Azonosítja és megnevezi a környezetében lévő tárgyak alakját;
	megismeréséhez	2.4. Különböző műveleteket végez tárgyakkal: sorba rendezés, csoportosítás,
		osztályozás, mérés;
		2.5. Problémahelyzeteket old meg a megadott adatok rendezése, ábrázolása
		alapján.
	3. A környezeti világ	2.1. Kiemeli a környezetében található tárgyak jellemzőit
	szerkezeti és funkcionális	3.2. Azonosítja és tudatosítja az élő világ, a Föld és a világűr egyes jellemzőit,
	jellemzői	3.3. Körülírja az élő világ, a Föld és a világűr egyes jellemzőit;
		3.4. Ismeri az ember helyzetét a világegyetemben- az élő világ részeként és
		társadalmi lényként.

Ismeretek és feladatok leltára

Mit tudunk?	Mit szeretnék tudni?
<ul style="list-style-type: none"> - ismerjük a víz felhasználási módjait: inni, öntözni, mosni, főzni stb. - tudjuk, hogy vannak patakok, folyók tengerek 	<ul style="list-style-type: none"> - miért fontos az élő szervezeteknek a víz? - megismerni a víz halmazállapotait - miből alakul ki a forrás - milyen fajta vizek vannak: édes,

<ul style="list-style-type: none"> - tudjuk, hogy a hó megolvad a melegtől - nem szabad személni - vannak állatok és növények - időjárás: esős, napos 	<p>sós</p> <ul style="list-style-type: none"> - a víz körforgását megismerni - a vízi világ ismerete - szelektív hulladékgyűjtés fontosságának ismerete - a szemét lebomlásának különböző idejének megismerése - a mérgező anyagok hogyan szívódnak fel a környezetünkben - mi az ózon réteg? - mi az ózon lyuk? - mi a Globális felmelegedés? - milyen lenne levegő és víz nélkül? - mi történne növények nélkül? - hogyan óvhatjuk környezetünket? - Oxigén és Szén-dioxidtermelés - tápláléklánc - évszakok változásának fontossága - a Föld pihenése - a Föld egy bolygó a Naprendszerben - csak a Földön van élet a Naprendszerben
---	--

Műveletesített feladatok a tapasztalati területek szintjén

TT (K)

MF1: ismerjék meg a környezetet tapasztalatok, ismeretek gyarapításával

MF2: figyeljék meg a természeti elemek változását sétánk alkalmával

MF3: figyeljék meg az időjárást

MF4: figyeljek meg a hideg hatását, befagy a víz, megfagy a föld

MF5: tudatosítsák, hogy a víz halmazállapotai: gáz, szilárd, folyékony

- MF6: vegyenek részt aktívan a kísérletekben
- MF7: figyeljék meg, hogyan szívódnak fel a mérgező anyagok a növényekbe, kísérlet: szegfű, ételfestékes víz
- MF8: szerezzenek tapasztalatot a környezet változásairól
- MF9: gyűjtsék szelektíven a szemetet
- MF10: határozzák meg miért fontos a szelektív hulladékszedés
- MF11: vegyenek részt szemétygyűjtő akcióban
- MF12: ismerjék fel a madarakat, fákat, növényeket
- MF13: mondják el, miért fontos a növényzet jelenléte a Földön
- MF14: figyelmesen nézzék végig a kicsiknek szó ismeretterjesztő filmeckét
- MF15: tegyék fel kérdéseiket a filmmel kapcsolatosan
- MF16: vegyenek részt aktívan a beszélgetésen, hallgassák társaikat
- MF17: értsék meg és tartsák be az utasításokat
- MF18: forgassák helyesen a könyvet, vigyázzanak a könyvre
- MF19: válaszoljanak a feltett kérdésekre
- MF20: vegyenek részt aktívan a beszélgetésben, a betervezett játékba
- MF21: figyeljenek az óvónő magyarázataira

TT (M)

- MF22: csoportosítsák a halmazokat különböző tulajdonságaik alapján
- MF23: alkossanak kisszámú halmazokat szubjektív és megadott szempontok szerint
- MF24: rendeljék a szám képét a halmazhoz
- MF25: legyenek képesek sorba rendezni a halmazokat, tárgyakat nagyság, hosszúság, magasság stb. szerint
- MF26: tudatosuljon bennük a könnyű- nehéz, fogalma
- MF27: aktivizálódjon matematikai nyelvezetük a didaktikai játékok során

NYKT(A)

- MF28: ismerkedjenek meg új mesékkel és versekkel a foglalkozások során
- MF29: bővüljön szókincsük
- MF30: sajátítsanak el életkoruknak megfelelő mondókákat;
- MF31: legyenek képesek rövid mesék dramatizálására, bábokkal való eljátszására;
- MF32: fejezzék ki érzelmeiket irodalmi művekkel kapcsolatosan

DLC(R)

- MF33: participa la activitati in care se comunica in alta limba decat cea maternal
- MF34: intelege mesaje simple

MF35: asculta si pronunta sunetele specificice limbii romane

MF36: intelege si reda structuri orale simple: anotimp, ninge afara, noapte buna noi rostim etc.

ETT (K)

MF37: gyakorolják a megfelelő viselkedési formákat a séták és az udvaron zajló tevékenységeken

MF38: alakítsanak együttműködő kapcsolatokat szerepjátékok alkalmával;

MF39: viselkedjenek udvariasan, és elnézően versenyjátékok és táncos tevékenységek során

MF40: Együttműködő attitűdöt mutassanak az érdeklődési központokban való tevékenységeknél

MF41: sajátítsák el az elemi egészségmegőrző szokásokat

MF42: őrizték és védjék környezetüket

MF43: ne bántsanak semmilyen élőlényt

MF44: óvják a környezetüket minden féle szennyezéstől

ETT (GY)

MF45: fejlődjön alapvető, életkoruknak megfelelő technikai képességük a barkácsolással

MF46: használják a művészeti központ jellegzetes eszközeit

MF47: válasszák ki a legjobb lehetőséget a feladatok gyakorlati megoldásában

MF48: használják rendeltetésüknek megfelelően az eszközöket

MF49: vigyázzanak olló használatakor a testi épségükre

MF50: készítsék el minta alapján a munkákat

MF51: kövessék az óvónő utasításait

MF52: használják a ragasztót

MF53: vigyázzanak a tisztaságra, rendre

EKT (Z)

MF54: vegyenek részt a beszélgetésben, a betervezett játékban

MF55: hallgassák figyelemmel, érdeklődéssel egymást

MF56: kövessék az óvónő utasításait

MF57: törekedjenek tiszta éneklési készség fejlesztésére: ismert dalok játékos gyakorlása a megfelelő hangmagasságban

MF58: érzékeljék az egyenletes lüktetést a játékok során változatos mozgásformákkal.

MF59: fejlődjön mozgáskészségük

MF60: fejlődjön zenei emlékezetük

MF61: figyeljenek a halk beszédre

- MF62: ismerjék fel egymás hangját
- MF63: végezzék helyesen a légző gyakorlatokat
- MF64: tudják helyesen kifejezni érzelmeiket
- MF65: végezzék helyesen a halk és a hangos éneklést
- MF66: tudjanak helyesen sort, kört alkotni
- MF67: végezzék helyesen a ritmusgyakorlatokat
- MF68: értsék, élvezzék a zenei játékot
- MF69: használják helyesen a játékok során a szabályokat

EKT(K)

- MF70: ismerkedjenek munkájuk során változatos technikákkal
- MF71: törekedjenek a jellegzetes munkák pontos megjelenítésére a művészi tevékenységeken
- MF72: használják utasítás szerint a különböző anyagokat és munkaeszközöket

PMT

- MF73: végezzék el helyesen az alapmozgásokat
- MF74: sajátítsák el a versenyjátékok és szabályjátékokat
- MF75: kitartó gyaloglás a séta során
- MF76: lelkesednek, kedvelik a szabadtéri tevékenységeket, ahol beépítenek, kinyilvánítanak mozzanatokot, élményeket a mindennapi tevékenységekből
- MF77: tudjanak a népi gyermekjátékok játszásakor alkalmazkodni egymáshoz
- MF78: értsék, élvezzék a zenei játékot
- MF79: használják helyesen a játékok során a szabályokat

A projekt tevékenységei tapasztalati területek szerinti lebontásban

A víz világnapja

Nyelv és kommunikáció tapasztalati terület	<i>Anyanyelv</i>	<p>Szövegértés, szövegalkotás fejlesztése</p> <p>A versek hangulati szépségének érzékelése</p> <p>Beszédprodukción, helyes ejtés fejlesztése</p> <p>Találós kérdések vízi élőlényekről</p> <p>Vershallgatás pl. <i>Balla Piroska: A patak kincse</i></p> <p>Vers elsajátítás: <i>Hétfári Andrea: A víz körforgása</i></p> <p>Mondóka: <i>Víz mondóka (Hétfári Andrea)</i></p> <p><i>Gyülekeznek a felhők, esik az eső...</i></p> <p>Óvónő meséje: <i>Dudás Eszter: Tavi kaland</i></p> <p>Gyerekek meséje</p>
	<i>Román nyelv</i>	Joc didactic: Ce facem cu apa?
Tudományok tapasztalati terület	<i>Matematika</i>	<p>Számfogalom alapozása</p> <p>Játék: Miből van több?</p> <p>Irányok meghatározása: merre</p>

		<p>úszik a halacska?</p> <p>Több-kevesebb-ugyanannyi: Horgászat!</p> <p>Megfigyelőképesség fejlesztése, azonosságok és különbségek felismerése.</p>
	<p><i>Környezetismeret</i></p>	<p>Beszélgetés, megfigyelés képek alapján: A víz körforgása</p> <p>Képolvasás</p> <p>Kísérletek: a víz halmazállapotai: vízforralás, fagyasztás</p> <p>Kísérlet festékekkel, olajjal a vízben</p> <p>Szegfű ételfestékes vízbe állítása</p> <p>A vízben élő állatfajok megnevezése, táplálkozási szokásaik megismerése</p> <p>Didaktikai játék: Keresd meg a párját</p>
<p>Ember és társadalom tapasztalati terület</p>	<p><i>Közösségi nevelés</i></p>	<p>Empátia, tolerancia kialakulása</p> <p>Vers: facebook/varazsvisko: <i>A halacska bánata</i></p> <p>Ok-okozati összefüggések felismerése</p>

		<p>Környezettudatos magatartás kialakítása- didaktikai játék</p> <p>A természeti kincsek védelme, az élővilág megóvása</p> <p>Szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p>A patakok vízének megtisztítása.</p> <p>Vers: <i>Dudás Eszter: Miért fontos a víz?</i></p>
	<i>Gyakorlati, háztartási tevékenységek</i>	Csalétek felkötése a horogra-csomókötés- <i>A csali</i>
Esz­tétika és kreativitás tapasztalati terület	<i>Képzőművészeti nevelés</i>	<p>Színezés gyakorlása</p> <p>Vízfesték: Esőcsepp</p>
	<i>Ének, zenei nevelés</i>	<p>Közös és egyéni éneklés: <i>Hé­tvári Andrea: A víz­csepp utazása</i> (Egyszer egy királyfi dallama)</p> <p>Zeneaudició: <i>A buborék</i></p>
Pszicho motoros terület	<i>Testnevelés</i>	<p>Célba dobás: A horog bedobása a patakba</p> <p>Lassú szaladás: szeméttől, szemé­tig. – szemé­tygyűjtő akció</p>

ÉRDEKLŐDÉSI KÖZPONTOK

<u>Könyvtár:</u>	<u>Művészet:</u>	<u>Szerepjáték:</u>
Találós kérdések- vízi élőlények	Gyurmalap- Felhő, nap, esőcsepp	Horgászok vagyunk! Környezetvédő aktivisták!

Találós kérdések képek kiválasztásával. Témával kapcsolatos képeskönyvek, kártyák nézegetése	Rajzolás színes ceruzával: Földünk védelme Festegetés vízfestékkel, temperával: gipsz halak	
<u>Építőjáték</u> Építőkövekből szelektív kukák Makett: a víz körforgása	<u>Tudományok/ Homok-víz</u> Tedd sorrendbe a képeket! (logikai sorrend) Találd meg a párját!- didaktikai játék Kísérletek a vízzel: pára, jég, színezőanyagok	<u>Asztali játék:</u> Kirakós: Vízi világ Dominó Találd meg a halak párját!

Levél a Szülőknek

Tisztelet Szülők!

Mindannyian a Föld nevű bolygón élünk, amelyet óvnunk kell. Földünk nagy része vízből áll, azonban édesvizünk kevés van. Célom a Víz Világnapja alkalmából megismertetni a gyerekekkel a Földünk fontos kincseit, köztük a vizét is, tudatosítani mennyire felbecsülhetetlen érték a víz és annak tisztaságának megőrzése.

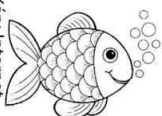
A hét keretein belül sor kerül szemétszedésre a falu körül, majd megtanuljuk azt is, miért kell és fontos szelektíven szemetet gyűjteni. Felmerül egyben az állat és növényvédelmi kérdés is, így nevelve, szoktatva a gyerekeket környezettudatosságra, hogy még sokáig élvezhessük Földünk csodáit.

Arra kérném Önöket, hogy amennyiben lehet otthon is gyakorolják és tudatosítsák mennyire fontos Földünk védelme, megőrzése.

Köszönettel,

Timi óvó néni

A halacska bánata

www.facebook.com/varazsvisko

Vízben él egy apró hal,
Szomorú, mert nagy a baj.
Kék vízből lett fekete,
Koszos a tő fenéke.

Tisztítsuk meg a tavat,
Mentsük meg a kis halat!
Papír, szemét vagy flakon?
Én, a vízbe nem hagyom!

Papír, szemét és flakon,
Úszik körbe a tavon.
A kis hal már beteg lett,
Szemetelni csúnya tett!

A kukákba tegyed be,
Vagy vidd haza kezvedbe!
Így lesz tiszta a nagy tó,
Vize kék és ragyogó.

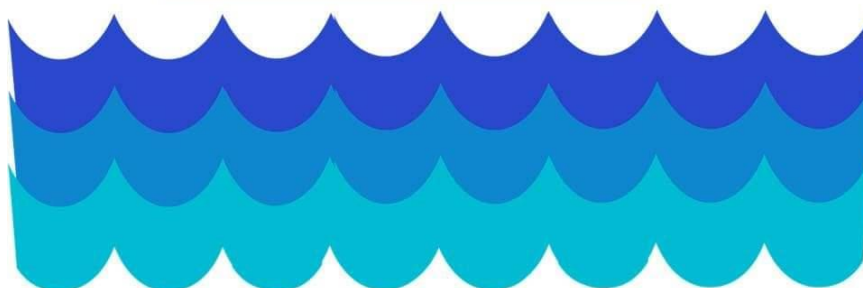

Dudás Eszter

Halacskázó

www.facebook.com/varazsvisko

Jön a hullám, megy a víz (jobbra-balra dőlés lassan)
Úszik benne hal, vagy tíz. (tapsolás)
Hopp, az egyik csavarog. (dobbantás)
A nagy tóban kavarg. (jobbra-balra dőlés)
Merre siklik, merre jár? (hüvelykujjal lépegetés a karon)
Kapt el gyorsan, erre vár! (csiklandozás)

Esőcsepp

www.facebook.com/varazsvisko

Pocakom van, vígan szálllok
A szellővel együtt járok.
Zihi-zuhi, én lármázok
A felhőből elváltázok.

Kop,kop, kopogok a tetőn,
Csep,csep, ki ázik az esőn?.
Csip,csep szemerkélve esek
Huss!A naptól kisebb leszek.

Dudás Eszter

Folyótánc

www.facebook.com/varazsvisko

Hosszú a folyó, mint egy lánc
Kezdődjön el a vízi tánc.
(jobbra-balra lépés)

Beleugrok, jön egy nagy hal,
Kifutok, míg nem lesz nagy baj.
(Folyóba ugrás, visszaugrás, majd helyben futás)

Átkelek a másik partra,
Nézelődjünl erre-arra.
(folyó átlépése, csípőforgatás)

A lábamat vízbe teszem,
Gyere, loccsanj te is velem.
(folyó érintése váltott lábbal)

Futás! A békát kapjuk el,
Ugorjunk hát, egy köre fel!
(helyben futás, ugrás előre)

Dudás Eszter

Az eltévedt halacska

www.facebook.com/varazsvisko

Egyszer volt, hol nem volt, Varázsviskó birodalmában volt egy nagy tenger. Ebben a tengerben szebbnél-szebb aranyhalak és csillámló pikkelyű halak éldegéltek. Egy szép napon egy idegen halacska, Hali úszkált körbe-körbe. Pikkelyei remegtek a félelemtől, majd vékony hangon megszólította a lubickoló aranyhalakat:

- Ne haragudjatok a zavarásért! Azt hiszem eltévedtem! Tudnátok segíteni, hogy merre találom a Mesevizet? Onnan származom!
 - Azt mindjárt gondoltam, hogy nem idevaló vagy! Hiszen sokkal szebbek vagyunk nálad!- förmedt rá egy szivárványhal.
 - Mégis, hogy tud eltévedni egy hal a vízben?- nevetett a másik kopolyús.
 - Szerintem szép vagy! Sajnos nem tudok segíteni neked, de ne búsulj, jó helyed lesz itt is!- ugrott oda Breki a béka.
- Hali szomorkodva arrébb úszott, amiért kinevették. A többi hal pedig rázendített kedvenc nótájukra. Breki követte az új lakót, majd vigasztalni kezdte:

- Mit szólnál, ha játszanánk valamit? Játsszunk ugróversenyt!
- Nekem nincs lábam, sajnos nem tudok ugrálni és még csúnya is vagyok. - szomorkodott Hali.
- Nem vagy csúnya, csak más vagy, mint ők, de te ettől vagy különleges!- mosolygott a varangy.
- Mit szólnál, ha kergetőznénk?
- Remek ötlet! Leszek én a fogó!

Vígan játszadoztak, amikor Hali észrevette, hogy az egyik szivárványhalnak beakadt a hátúszója két szikla közé. Azonnal odaúszott és a segítségére sietett.

- Ne félj! Mindjárt kiszabadítalak!

Pár pillanat alatt sikerült a kishalat kihúzni aki nagyon hálás volt.

- Ne haragudj, amiért kicsúfoltalak! Köszönöm, hogy segítettél! Nagyon kedves vagy!- mosolygott.
- Örülök, hogy nem esett bántódásod! Mondd csak, visszatudsz így úszni a többiekhez?
- Sajnos nagyon fáj, de megpróbálom!

Brekkencs és Hali segítettek a megsérült halacskáknak. A szivárványhal elmesélte a többieknek mi történt. Nagyon elszégyellték magukat a halak, hiszen Halinak hiába nincs csodaszép pikkelye, így is meg tudta menteni barátjukat.

- Bizony a külső nem minden! Mindenki nagyon szép valamiért, Hali például a legkedvesebb hall- büszkélkedett a béka.
- Brekkencs pedig a legsegítőkésebb barát!- mosolygott Hali.

Hali, a szépséges halacska és Brekkencs ezután szeretetben együtt játszottak és minden új vendéget befogadtak. Talán még ma is közösen játszanak, ha meg nem haltak.

Kik laknak odalent?

www.facebook.com/varazsvisko

Béka brekeg, legyet hajszol,
Rovarokat vígan majszol.

Teknősbéka kövön pihen,
Lassan cammog, ő biz' ilyen.

Lent a mélyben apró hal,
Gilisztákat vígan fal.

Vízicsiga mindenféle,
Velük van a friss víz tele.

Együtt hápog kacsa, réce
Lakásuk a nádas széle.

Ott mászkál a gém madár,
Hüllővadászatra vár.

Vízisikló a víz alatt,
Ijesztgeti a kis halat.

A tóparton együtt laknak,
Örvendeznek fényes napnak.

Dudás Eszter

Miért fontos a víz?

www.facebook.com/varazsvisko

Tenger, folyó, patak, tó,
Vizük legyen ragyogó!

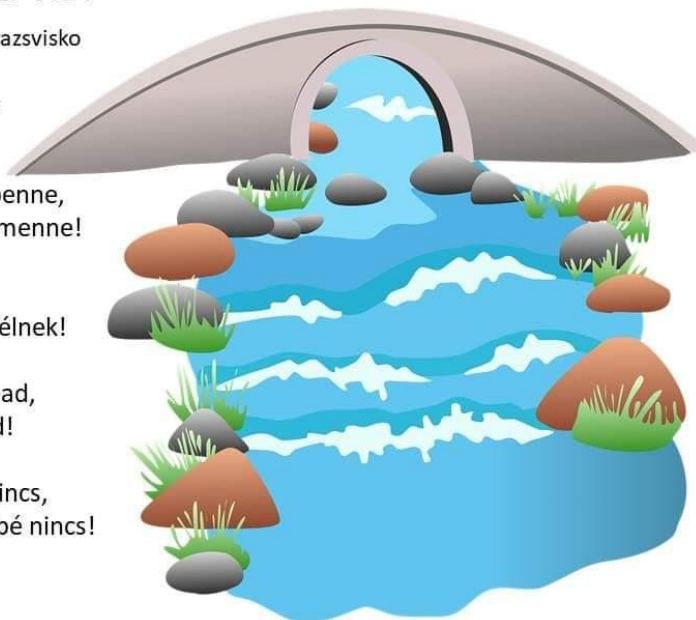
Hogyha szemét lenne benne,
Sok-sok növény tönkremenne!

Állatok is ebben élnek,
Szennyezéstől nagyon félnek!

Szemetelni nem is szabad,
Akkor a víz tiszta marad!

Óvjuk nagyon, hisz ez kincs,
Ha beszennyezzük, többé nincs!

Dudás Eszter

Fújjatok buborékot az udvaron, kergessétek, majd pukkasszátok ki a kezetekkel! Tanuljátok meg hozzá a rövid mondókát!

Buborék

www.facebook.com/varazsvisko

Fú - jom nagy - ra csak úgy da - gad
Pat - tan pö - rög szár - nyal re - pül
Le - ve - gő - be ma - rad El - ka - pom ker - ge - tem, fuss!
Te - nye - rem - be ke - rül Tap - so - lok el - tű - nik, huss!

Eredeti kotta: Borsót, főztem c. gyermekdal, Forrás: Internet

Mondóka szövege:

Fújom nagyra, csak úgy dagad,
Levegőbe marad..
Elkapom, kergetem, fuss!

Pattan, pörög, szárnyal, repül,
Tenyerembe kerül.
Tapsolok, eltűnik, huss!

Dudás Eszter

Tavi kaland

www.facebook.com/varazsvisko

Egyszer volt, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren túl éledélt egy rozoga vityillóban az öreg halász. A halász minden egyes nap kint üldögélt egy rozsdás, ütött-kopott széken és várta a halakat. Egyik délután ahogy ücsörgött a vízparton és pipázott, a botja egyszer csak körbe-körbe úszott a vízen.

- Ez bizonyára csak egy hatalmas hal lehet!- örvendezett.

Húzta, cibálta, rángatta ide-oda, de nem bírta kihúzni a vízből. A horogra egy apró halacska akadt, de bizony nagyon megijedt, így ficákolni kezdett ide-oda, majd így szólt:

- Segítség! Beleütköztem egy akadályba! Pedig én csak játszani akartam!
- Ó, hiszen ez egy horgászbót! Veszélyes egy apró hal számára!- magyarázta halmama, aki gyorsan odaúszott.
- Mama, mi az a horgászbót?- kérdezte a halacska.
- Majd elmesélem, ha nagyobb leszel, ideje sietnünk!- azzal húzni kezdte a kishalat.

Húzta-húzta, de nem jártak sikerrel, így hát az öreg pikkelyes segítségért kiáltott. Éppen arra úszkált Teki, a teknős. Teki húzta halmamát, az öreg hal húzta halacska, de halacska még mindig a horgászbóton csüngött. Teki elrohant Rékáért, a békáért. Réka húzta Tekit, Teki húzta halmamát, halmama húzta a kishalat, de a kishal még mindig a bóton ficákolott. Arra sürgött-forgott Kala, a kacsa. Egyből odadugta csőrét és segített. A kacsa húzta a békát, a béka húzta a teknőst, teknős húzta halmamát, az öreg hal pedig a kishalat. De a bajba jutott pikkelyes így sem tudott elúszni. A nagy lármázást meghallotta a vízipók és odaballagott. Törte a fejét, hogyan segíthetne, míg remek ötlete támadt. Óvatosan rámasztott a halász lábára, aki úgy megijedt, hogy elengedte a bot végét. A tóban élő állatok pedig vidáman tovaúsztak. A kis halacska örömeiben kiugrott a vízből és így szólt:

- Ma bizony nem lesz belőlem halvacSORA!- nevetett.

A halász csuromvízesen hazaballagott, míg a tó lakói vígan lubickoltak. Ha a halacska meg nem menekült volna, az én mesém is tovább tartott volna.

Dudás Eszter

Hétvári Andrea

Víz mondóka

Víz, víz, tiszta víz,
csodálatos tiszta íz.
Eső kopog, patak csobog,
tenger susog - az is víz.

Csepp, csepp, csepereg,
leveleken lepereg.
Ózikeknek, kismadárnak
szomját oltja a felleg.

Rímündér Fb oldal

Hétvári Andrea

A víz körforgása

Felhő voltam, eső lettem,
fénylő napsugár felettem.
Én voltam a kispatak,
hol úszkálnak kjs halak,

Én voltam a szép kjs tó,
tavirózsát ringató.
A napsugár arany keze
puha felhőkbe gyűrt bele.

Fickándoztam fenn az égen,
úsztam az ég tengerében,
s mikor szomjas lett a rét,
záport küldtem szerte szét.

Rímündér Fb oldal

Balla Piroska
A patak kincse

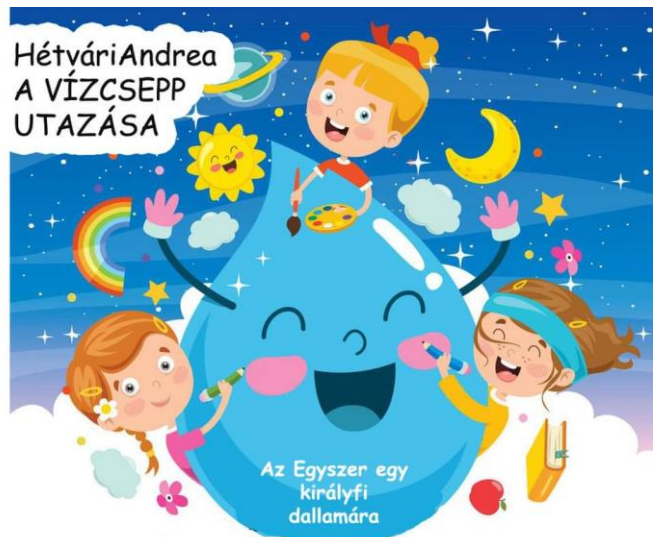
- Lics-locs, kis patak,
merre vezet az utad?
- Lics-locs, csobogok,
hegyről völgybe szaladok.

- Lics-locs, kis patak,
jó a vized, tiszta vagy?
- Lics-locs tiszta ám,
sok-sok ember vigyáz rám!

- Lics-locs, kis patak,
vizedből élet fakad!
- Lics-locs, köszönöm,
kincs a víz itt a Földön!

B

Egyszer egy kis víz - csepp mit gondolt ma - gá - ba?
Hihihi, hahaha, mit gondolt magába?
Fel kellene men - ni, fel az égi bál - ba.
Hihihi, haha, fel az égi bálba.

A napocska hívta, repülj hát az égre! Hihihi, hahaha, repülj hát az égre!
Báránfelhőkkel fessd a kék eget szépre! Hihihi, hahaha, a kék eget szépre!

Aztán felhősúszdán szálljál le a földre! Hihihi, hahaha, szálljál le a földre!
Erdőt-mezőt öntözz boldogra és zöldre! Hihihi, hahaha, boldogra és zöldre!

Bibliográfia

<https://giopark.ru/hu/pumps/ekologicheskoe-obrazovanie-v-doshkolnyh-uchrezhdeniyah-teoriya.html>

Kora gyermekkori nevelés curriculumuma-2019

Hétről hétre tervezés, Kézikönyv óvodapedagógusok számára, Novum Kiadó

KÖRNYEZETVÉDELMI KÉSZSÉGEKET FEJLESZTŐ JÁTÉKOK ÉS TEVÉKENYSÉGEK AZ ÓVODÁBAN

Sikó Anna

Șc. Gimn. „Serafim Duicu”, Tg-Mureș (Grăd.P.N. nr.8)

Óvodapedagógusként rendkívül fontosnak tartom a környezeti nevelést az óvodában, melynek célja a természeti és társadalmi környezethez fűződő érzelmi viszony kialakítása, figyelem felhívása a természet szépségeire, környezeti problémáira, az újrahasznosítás fontosságára.

A környezeti nevelés tehát a környezettel való szoros együttélésre, a természet szeretetére, védelmére nevel, környezetbarát gondolkodás- és magatartás kialakítására törekszik.

Az óvodában minden évben megünnepeljük a természeti környezetünkkel kapcsolatos jeles napokat. Ilyen a Víz napja, a Föld napja, a Madarak és fák napja, a Környezetvédelmi világnap. Ekkor rajzkiállítást rendezünk, újrahasznosítunk, fákat, virágokat ültetünk az óvoda udvarára. A gyerekekkel ilyenkor mindig megbeszéljük, hogy kirándulások alkalmával mivel árthatunk a természetnek, mire figyelünk különösen oda. Fontosnak tartom felhívni a gyerekek figyelmét az emberek által okozott környezeti problémákra, (pl. kivágják a fákat, szennyezik a levegőt, talajt, vizet) így aztán sok-sok élőlénynek elpusztítják az élőhelyét.

Ugyanakkor a jeles napokon kívül minden nap lehetőséget kínál az óvodában a környezettudatos magatartás alakítására játékok, játékos tevékenységek, újrahasznosítás által.

A következőkben néhány általunk kedvelt, és gyakorta játszott játékot mutatok be, melyek osztatlan sikert aratnak minden alkalommal.

Három kívánság

Ha megjelenne egy jó tündér, aki három kívánságodat teljesíti, mit kérnél tőle annak érdekében, hogy kellemesebb környezetben élhess te és a családod? Miért? Melyik sürgősebb, és miért?

Mit teszünk a hátizsákba?

Megfigyelgetjük, hogy mennyire vannak tisztában a gyerekek azzal, hogy mit érdemes kirándulásra magunkkal vinni. Az első gyerek pl. azt mondja, hogy egy hátizsákot, a következő gyerek elismétli, majd mondja, hogy ő mit vinne. A játék addig tart ameddig emlékezettel bírják. (szóvonat, memória fejlesztését szolgáló anyanyelvi játék)

Fáktól kapott levegő

A játék célja, hogy bemutassa, mennyi élőlény léte függ a fáktól, a fák által frissített levegőtől, hogy milyen fontosak a fák az élőlények számára.

Néhány gyerek a „fa” egymástól távolabb állnak. A többiek olyan élőlények (választás alapján), amelyeknek az élete a fákhoz kötődik. A játékvezető azt kiálltja: „indulás”! akkor mindenkinek új fához kell szaladni, közben nem vehetnek levegőt, csak amikor a fához érnek.

Magból fa

Játsszuk el egy magocska éledését, hogy lesz belőle előbb facsemete, aztán egy fa.

- magocska (guggolás)
- meleg nap melengeti, langyos eső öntözgeti
- kibújik a földből (lassú felemelkedés)
- facsemete (alapállásban a jobb talpatokat támazzátok a bal térdetekre.) Ki tud így a legtovább állni?
- most már terebélyes fák lettetek (lombkorona formálása karokkal a fejük felett)
- a gyökerekkel jó alaposan kapaszkodjatok a földbe

Napraforgó

A csoport állva egy napraforgó táblát alkot. Mindenki egy-egy szál napraforgó, kivéve a Napot, aki körülöttük a napszaknak megfelelően körbefordul. A napraforgó tányérok

(az arcoknak) követniük kell a Napot a megfelelő ritmusban. Először nyitott szemmel, majd csukott szemmel.

Virágóra

A csoport tagjai különböző napszakban nyíló virágokat személyesítenek meg (hajnalka: reggel, pitypang: délelőtt, tulipán: délben, estike: este). A Nap (valamilyik játékos) körbejár körülöttük, s ki-ki a megfelelő időben nyitja ki szirmait (emeli fel a fejét), illetve zárja össze (hajtja le). Először nyitott szemmel, majd csukott szemmel.

Nyári zápor

Valamennyien körben ülünk a széken, közösen egy nyári zápor érkezését, s távozását kell utánoznunk a szék karfáján való kopogással, s arcunk mimikájával. A játékvezető irányítja a játékot: mosolygósan süt a nap, azonban lassan egy-egy csepp hull a falevelekre, hirtelen a szél is feltámad, egyre jobban esik, erősen fúj a szél. A felhő teljesen eltakarja napot, szakad az eső, dörgés, villámlás kíséretében, majd elkezdi alábbhagyni. A szél már nem fúj annyira, az eső is gyengédebben, majd alig esik, már csak néhány csepp hull.

Az alig öt perces játékban rákényszerülnek a résztvevők, hogy egymásra hangolódjanak. Ugyanezt a játékot a talp dobogtatásával is játszhatjuk.

Illatok meghatározása

A természetben előforduló illatok, ha bent játsszuk, akkor fűszerek, gyümölcsök. (Medvehagyma, fenyőgyanta, borsmenta, levendula, fahéj, szegfűszeg, citrom, narancs, ecet, stb.)

A játékosok bekötött szemmel megpróbálják azonosítani az illatokat.

Fülelő

A játékosok kényelmesen elhelyezkedve becsukják a szemüket és 2 percig csendben fülelnek környezetük zajaira. Az idő letelte után tapasztalatcsere: ki hányféle hangot tudott azonosítani. Melyek voltak a kellemes és melyek a kellemetlen hangok? El lehet-e úgy 10-ig számolni, hogy például madárcsicsergést ne halljunk?

Esőcsináló

A játékosok tetszés szerint helyet foglalnak, és becsukják a szemüket. A játékvezető egyenként jelet ad a játékosoknak (pl.: megérinti őket), akik ezután köveket ütemesen egymáshoz ütögetnek. Ha már mindenki játékban van, a játékvezető újra körbejár, és jelet ad az ütem gyorsítására. Újabb jelre fokozatosan eláll az eső. A játék során az eleredő eső hangaitól a zivataron keresztül akár a jégesőig is eljuthatunk.

Hangyaboly

A játékvezető lehatárol egy viszonylag szűk kört, amiben állva valamennyien elférnek, de mozogni már egymás ütközése nélkül nehezen lehet. Valamennyien hangyák vagyunk, akiknek a feladata, hogy a tér minden pontját bejárjuk (hátha találunk valamilyen élelmet). Azonban egymással nem ütközünk, hiszen a hangyák ezt soha nem teszik. Még akkor sem, ha valamilyen nagyobb akadály, kő (esetünkben szék, vagy más) állja utunkat. Körülbelül öt percig játszunk a játékot.

Kakukktojás

A kiválasztott területen (ne csak a talajon, hanem a cserje- és lombkoronaszinten is) elrejtünk 15-20 tárgyat, mely nem tartozik eredetileg a környezethez (üveg, papír, fém, műanyag tárgyak stb). A tárgyakat begyűjtve lehetőség van beszélgetni a környezetünk szennyezéséről kirándulások alkalmával.

Miből - hogyan - mivé lesz?

Túrát követően, vagy csupán a képzelet alapján rajzoltassuk le pl.: egy virág kikelését, kinyílását, virágzását, hervadását, vagy egy fa növekedésének főbb szakaszait, a nap útját reggeltől estig, egy szélvihar keletkezését, hatását, rombolását, pusztításának nyomait.

Madárcsalógató

A gyerekek körben ülnek, fészket formálnak a kezükből. „Milyen madár repült a fészkekre?-kérdésre egy madár hangját kell utánozni. Pl: kelep-kelep (gólya), nyitnikék (cinke), kip-kop (harkály), szri-szri (rigó) stb.

Hernyótalálka

Kezünkkel, tenyerünkkel jelenítsük meg egy hernyót. Utánozzák a gyerekek az araszoló hernyót, amint néha felágaskodik, körülnéz, majd folytatja útját. Játsszák el, amint két hernyó összetalálkozik, „üdvözlí” egymást, majd tovább araszol.

Mindezen játékok közben fejlődik a finommotorika, az érzékelés és észlelés, a logikai gondolkodás, a megfigyelés, ok-okozati összefüggéseket látnak meg, megértik, hogy mit jelent kooperáció, a felelősségvállalás.

Ugyancsak szívügyemnek tartom az **újrahasznosítást** az óvodában. Céлом általa felhívni a gyerekek figyelmét a szelektív hulladékgyűjtésre, ezáltal a környezetünk védelmére. Akárcsak a fentebb említett játékok esetében, az újrahasznosítás során is fejlődik a gyerekek logikus gondolkodása, kreativitása, motorikus készsége a megvalósítás során. A gyerekek nagy lelkesedéssel és örömmel vesznek részt a tevékenységeken, gyakran változatos megoldásokat javasolnak a megvalósítás során. Szívesen segítenek az újrahasznosított dolgok kiállításának berendezésében, termünk, környezetünk szépítésében. Készítettünk már papírtányérból jegesmedvét, tyúkocskát, földgömböt, házikót, bohócot/ kinder tojásból kiscsibét/ papírtasakból fát/ papírpohárból gombát, virágot/ fenyőtobozból gyertyát, baglyot/ tortacsipkéből anygyalkát/ pillepalackból fát, gombát/ zokniból hóembert, nyuszikát/ tejporos dobozból virágkaspót/ cérnából fát/ szekrényfiókból kiskertet/ villanykörtéből, sajtos dobozból tököcskét, és még sorolhatnám...Bátran mondhatom, hogy most már mindennapjaink részévé vált az újrahasznosítás, és Nemes Nagy Ágnessel együtt valljuk: „Van itt minden, mennyi holmi!/ Hogy is tudnám elsorolni?.../Ezek, azok, izék, mizék./Bámulok csak ennyi kincsen: /mennyi minden, mennyi minden!” (*Nemes Nagy Ágnes: Mennyi minden*)

Tény, hogy az ember képes alakítani, formálni a környezetét. Ahogy az is tény, hogy bolygónk erőforrásai végesek. Ha mindannyan teszünk a Föld védelme érdekében, annak végül meglesz a kívánt eredménye. Sikeresnek akkor lesz mondható a környezeti nevelés, ha a gyermekek felnőve képesek lesznek majd a döntéseikben tudatosan alkalmazni, érvényesíteni és továbbadni ezt a fajta szemléletet és ismereteket, megtanulják tisztelni és szeretni a természetet.

Forrásanyag:

Hanane Kai-Louise Spilsbury (2020): Beszélgessünk róla!-Bolygónk védelme. HVG Könyvek Kiadó, Budapest

[ZÖLDSZEMMEL - Környezeti nevelési ötlettár \(nimfea.hu\)](http://nimfea.hu)

[Természetismereti játékgyűjtemény \(gyakorolj.hu\)](http://gyakorolj.hu)

INTEGRÁLT TEVÉKENYSÉGI TERV AZ ELVARÁZSOLT RÉTEN

Csegedi Réka és Szucher Zsuzsanna,
Mihai Eminescu Pedagógiai Főgimnázium Marosvásárhely

Tanulmányozási téma: Ki és hogyan tervez, szervez egy tevékenységet?

Tematikus hét: Fűben-fában hangszer (környezetünk adta alapanyagok felhasználása, környezettudatosság, örömszerzés saját kezünk munkája által)

Integrált tevékenység témája: Az elvarázsolt réten

A tevékenység formája: Integrált tevékenység – a szabad tevékenységek, játékok (SZTJ), a személyes fejlődést célzó tevékenységek (SZFT) és a tapasztalati területek szerinti tevékenységek (TT) integrálása. Integrált tapasztalati területek: Ember és társadalom terület (Közösségi nevelés) + EKT(Zenei nevelés)

A tevékenység témája és megvalósítási formái:

- **Tapasztalati területek szerinti tevékenységek:**

- **Ember és társadalom terület (Közösségi nevelés)** – Dániel András, A világ első kuflizenekara, interaktív mesélés
- **Esztétikai kreatív terület (Zenei nevelés):** Alapítsunk zenekart – oktató játék hangszínfelismeréssel összekötött ritmusjátékokkal
- **Szabad tevékenységek, játékok:**
 - **Művészetek központ:** Hangszereket barkácsolunk a kuflikupacban talált hulladékokból.
 - **Szerepjáték központ:** Beszélgessünk hangszerekkel játék plüss kuflifigurákkal, zenei rögtönzés
 - **Tudomány központ:** Keresd a párját játék különböző töltetű, hangszínű kindertojás zörgő párokkal
- **Személyes fejlődést célzó tevékenységek (rutinok, reggeli találkozók, áthajlások):**
 - **Rutin:** Maci-naptár aktualizálása, higiéniai szabályok betartása, étkezések önkiszolgálással
 - **Reggeli találkozás:** Köszönés visszhangjátékkal, improvizált dallammal, **Jelenlét ellenőrzése:** Kék selyem kendő játékkal, **A nap üzenete:** Játék kavicsokkal – indulás az elvarázsolt rétre
 - **Áthajlások:** mondókák, dalos és mozgásos játékok: Sétálunk az ösvényen, az ösvényen, Kering az orsó, Húzz, koma, engemet, Fűrészeljünk egy kis fát, Vágunk, vágunk fát, Cini-cini muzsika

A tevékenység célja: a környezetünk védelmében szervezett zenei utazás által érzékenyíteni a gyermekeket a környezetvédelem irányába, alkotó módon újrahasznosított kidobott tárgyakkal fejleszteni a zenei készségeik közül a ritmusérzékenységet és a hangszín megkülönböztetést.

Fejlesztési terület:

I. Fizikai fejlődés, egészségi állapot és személyes higiénia:

A fejlődés dimenziói:

1. Nagy- és finommozgások ismerős élethelyzetekben

A gyermek viselkedésmutatói:

Az életkorának megfelelő változatos tevékenységek során összehangolja mozgását;

2. Szenzomotoros képességek a mozgás irányításában

A gyermek viselkedésmutatói:

Mozdulatait a különböző érzékszervi ingereknek megfelelően hangolja össze (ritmus, hanglejtés, szünet, hangjelzések, dallamok)

II. Társas-érzelmi fejlődés:

A fejlődés dimenziói:

1. Társas kapcsolatok kezdeményezése felnőttekkel és hasonló életkorú gyermekekkel

A gyermek viselkedésmutatói:

Kapcsolatot kezdeményez hasonló életkorú gyermekekkel, és aktív partnerként vesz részt az interakciókban

2. Saját érzelmi állapotának kifejezése és az önkontroll képességének tanúsítása

A gyermek viselkedésmutatói:

A különböző zeneművek, irodalmi szövegek, műtárgyak és egyébek által kiváltott érzelmeit felismeri és kifejezi;

III. Tanulási képességek és attitűdök fejlődése:

A fejlődés dimenziói:

1. Tanulás iránti kíváncsiság, érdeklődés és kezdeményezés

A gyermek viselkedésmutatói:

Kíváncsiságot és érdeklődést mutat az új helyzetekben történő kísérletezés és tanulás iránt;

2. Alkotóképesség aktivizálása és megnyilvánulása

A gyermek viselkedésmutatói:

Alkotóképességet tanúsít képzőművészeti, zenei, gyakorlati tevékenységek, beszélgetések és mesélés során;

Ritmusérzéke és harmóniaigénye megnyilvánul az éneklésben, szöveges-énekes játékokban, táncokban stb.

IV. Nyelvi-kommunikációs fejlődés, az írás, olvasás alapozása

A fejlődés dimenziói:

Szóbeli közlések különböző kommunikációs kontextusban

A gyermek viselkedésmutatói:

Tiszteletben tartja a beszéd szabályszerűségeit a különféle kommunikációs kontextusokban;

V. Kognitív fejlődés és a környező világ megismerése

A fejlődés dimenziói:

A környező világ szerkezeti és funkcionális jellemzői

A gyermek viselkedésmutatói:

Kiemeli a környezetében található tárgyak jellemzőit.

Műveletesített feladatok:

❖ ETT(K):

- lépkedjenek végig a szenzoriális ösvényen
- fedezzék fel, és nevezzék meg a hulladékokat
- használják a természetben található vagy hulladékszámba menő anyagokat zenei rendeltetésre
- elevenítsék fel a mesehívó mondókát, és mondják el
- tartsák be a játékszabályokat minden játéknál a nap folyamán
- hallgassák meg, értsék meg, éljék át az interaktív mesélést
- fogalmazzák meg a mesélés alatt átélt érzéseiket
- fogalmazzák meg a gyakorlásra való hajlandóságukat
- érezzenek motivációt a munkára, gyakorlásra a zenei fejlődés érdekében
- kreatív ötleteiket osszák meg egymással a zenekar nevét és a hulladékok felhasználási módját illetően
- a felfedezés lehetősége tartsa fent az érdeklődésüket a nap végéig

❖ EKT(Z):

- végezzék helyesen a ritmusvisszhangozást kövekkel kiscsoportban
- különböztessék meg a kövek hangszínét különböző tenyértartásban
- elevenítsék fel az ismert mondókákat, dalokat, gyermekjátékokat
- játszák helyesen a mozgásos játékokat
- végezzék helyesen a játékos hangképző- és légzőgyakorlatokat
- testhangszerrel adják vissza a hangszerek hangjához kapcsolt mozgásformával a ritmust (Bábuk játék)
- igyekezzenek hang nélkül végezni a csendjátékot
- ismerjék fel hangszín alapján a használati tárgyakat
- ismert mondókát, dalt hangoztassanak adott szókapcsolattal helyettesítve a szövegét
- rögtönözzenek ritmusszólót szabadon a választott ritmushangszerrel
- különböztessék meg hangszín alapján a ritmushangszereket
- végezzék helyesen a ritmusvisszhangozást ritmushangszerek segítségével
- kövessék a hangszer hangját bekötött szemmel
- hangoztassák helyesen a ritmosztinátót aláfestésként az ismert dalhoz

❖ SZTJ:

- **Művészetek központ:**

- fedezzék fel milyen hulladékokat találtak a kuflikupacban
- nevezzék meg ezeket a hulladékokat
- találjanak ötleteket ezen hulladékok felhasználására
- barkácsoljanak, díszítsék a hulladékból készült hangszereket
- szólaltassák meg az elkészített hangszereket
- **Szerepjáték központ:**
 - válasszanak párt maguknak a zenei párbeszédhez
 - válasszanak kufli figurát, akinek a hangján szeretnének megszólalni
 - rögtönözzenek kérdést – feleletet dalolva
 - kövessék ritmushangszerrel a zenei beszélgetést
- **Tudomány központ:**
 - fedezzék fel a kindertojás zörgők hangszínét
 - tegyenek különbséget a zörgők között
 - találják meg próbálgatással a zörgők párját hangszín alapján

❖ **SZFT:**

- **Reggeli találkozás:**
 - köszönjenek visszhangjátékkal magyarul és románul
 - töltsék ki helyesen az időjárásnaptárat
 - játsszák a Kék selyem kendő kezdetű népi játékot
 - tegyék fel a jelüket a Maci – táblára
 - vegyék a kavicsüzenetet, azaz visszhangozzák a ritmuskopogást
 - tegyenek különbséget a kövek hangszínbeli eltérésén nyílt tenyéren illetve zárt tenyéren való megszólaltatáskor
- **Rutin:**
 - mossanak kezet egy pötty szappannal
 - töröljék szárazra a kezüket fél kéztörölő papírral
 - a használt eszközöket segítsenek helyre rakni
 - egyedül menjenek az illemhelyre, amikor szükségét érzik
 - önállóan táplálkozzanak és igyanak vizet
- **Áthajlás:**
 - mondják a mondókát, lépjék a mérőjét
 - testhangszerrel kísérik a mondókát, játékot
 - játsszák kitaróan a mozgásos játékokat

- tartsák be a játék során a szabályokat
- figyelmeztessék egymást az esetleges hibákra.

A tevékenység típusa: vegyes.

A tevékenység szervezési formája: frontális, kiscsoportos, páros, egyéni.

Módszerek és eljárások: szemléltetés, utasítás, beszélgetés, magyarázat, interaktív mesélés, megbeszélés, játék, felfedezés, ötletbörze, problematizálás, csoportmunka, differenciálás, gyakorlás, értékelés.

A tevékenység során felhasznált didaktikai és szemléltető eszközök: időjárásnaptár, kék kendő, jelenléti tábla, jelek, egy kosárnyi különböző méretű kavics, rét – zöld anyag, kupacok – textíliával letakart zenei eszközök, dob, cintányér, csengő, marakasz, szenzoriális dobozok, szélcsengő, mesebőrönd filc kuflibábokkal, zajkeltő eszközök, tárgyak párosan, hangszerek két kosárban, hangszerek dobozban, kendők, hulladékok a hangszerkészítéshez (kókuszdió héj, műbél, sajtos doboz, joghurtos doboz, papírhenger, fagyöngy, tojástartó, fémfedő)

Értékelés: frontális, folytonos, egyéni, csoportos, jutalmazás.

A tevékenység levezetése

Didaktikai mozzanatok	Didaktikai feldolgozás	Didaktikai stratégiák		Értékelés
		Módszerek és eljárások	Didaktikai eszközök	
<p>Szervezési formák: SZFT/SZTJ 7,30-8,30 8,30-9,00</p>	<p>Kellemes légkör teremtése, szükséges didaktikai eszközök előkészítése.</p> <p>A gyerekek fogadása, jelenlét számbavétele, naptár aktualizálása, egyéni játékok szabadon.</p> <p>Rutinok: Higiéniai szabályok betartása, reggeli elfogyasztása, önkiszolgálás gyakorlása.</p> <p>Áthajlás: <i>Sétálunk az ösvényen, az ösvényen, Kering az orsó</i></p>			
<p>9,00-11,00 SZFT/SZTJ/ TTT Reggeli találkozás Figyelem felkeltése Előző</p>	<p>Reggeli találkozás: Köszönünk improvizált dallammal.</p> <p>Időjárásnaptár: Megbeszéljük és kitöltjük a naptárat, megállapítjuk, hogy kirándulni való idő van.</p> <p>Jelenlét ellenőrzése: <i>Kék selyem kendő</i> kezdetű dalos játékkal szólítom a jelen levő gyerekeket (egy-egy fordulóban több gyereket is), akik felteszik a mágneses jelenléti maci-táblára a jelüket.</p> <p>A nap üzenete: <i>Játék kavicsokkal</i>: Minden gyerek válszt két kavicsot, megfogja azt egyszer a jobb kezén lévő három ujjával, majd a bal kezén</p>	<p>Beszélgetés</p> <p>Játék – frontális</p> <p>Játék – egyéni és kiscsoportos</p>	<p>Időjárásnaptár</p> <p>Kék kendő, jelenléti tábla, jelek</p> <p>Egy kosárnyi különböző méretű kavics</p>	

ismeretek felelevenítése	lévő három ujjával, majd üzenetet küldök nekik egyenként, majd kiscsoportokban. Két különböző módon üzenek: tenyéren tartott és gömbölyített marokban tartott kövön kopogva – magasabb és öblösebb hangszínt érve el.	Magyarázat		
Témabe- jelentés	Elritmizáljuk a következő mondókákat és dalokat is: Cin-cindálom, trombolálom, Gyere, Kati , táncolni, Ádámnak vol két fia, Sétálunk az	Beszélgetés	Visszhangjáték	
ETT (Közösségi nevelés) – EKT (zenei nevelés) Hangképző és légző- gyakorlatok	ösvényen az ösvényen, a köveket egy dobozba helyezzük, majd el is játszuk a játékokat. - A mai nap során ellátogatunk az elvarázsolt rétre, és zenélni, énekelni fogunk, találkozunk a rét lakóival, a kuflikkal, majd ha ügyesen zene- bonálunk, alapíthatunk egy zenekart. - Megyünk az elvarázsolt rétre? - Igen! - Válaszoljatok visszhanggal: Megyünk az elvarázsolt rétre! - Megyünk az elvarázsolt rétre! Körbejárjuk az odakészített rétet. Folytatjuk a visszhangjátékot: - Nini, mit hallok! Madarak csirpegnek: csiripp, csiripp, csiripp, csiripp (ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti), Csipp, csiripp, csipp, csiripp (tá ti-ti tá ti-ti). - Bogarak zözögnek: zi-zi zö-zi, zi-zi zö-zi (ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti). - Cickányok ciccegnék: cicc, cicc, cicc, cicc (tá tá tá tá).	Gyakorlás	Rét-zöld anyag, kupacok – textíliával letakart zenei eszközök	
Előző		Utasítás	Dob, cintányér, csengő, marakasz	Szenzoriális dobozok

ismeretek felelevenítése	<p>- Vakondokok hahotáznak: ha-ha ha, ha-ha ha (ti-ti tá ti-ti tá).</p> <p>- Pittyegnek a pinyek: pitty, pitty, pitty (tá tá tá szün).</p> <p>- Zsurmekolnak a zsurlók: zsirr zsurr, zsirr zsurr (tá tá tá tá).</p> <p>- Csirpognak a csirkék: csipp-csipp csipp-csipp csipp-csipp csipp-csipp (ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti).</p>	Gyakorlás	Csengő		
Figyelem felkeltése	<p>Mély levegőt beszívunk, aztán: ssss – szél hangja, rrrrr – repülő hangja, szzzzz – mérges szél, mmmmm – medve hangja. – vége a visszhangjátéknak.</p> <p>- A Bábuk játékot játsszuk: dob hangjára dobbantás, cintányérra taps, csengőre harangozunk a testünkkel, karjainkkal, rumbatök hangjára ugrás.</p> <p>Dob – dobbantás: tá tá ti-ti tá</p> <p>Cintányér – taps: ti-ti tá ti-ti tá</p> <p>Csengő – harangozás: tá tá tá tá</p> <p>Rumbatök – ugrás: ti-ti ti-ti ti-ti ti-ti</p> <p>A Varázsösvényre (szenzoriális dobozok: 1.kavicsok, 2.fakéreg, 3.kanál, kerék, csavar, zippzár, kannafedő, reszelő, 4. gomb, 5. fonal, textíldarabok, bőrdarabok, 6.moha, 7. ágacskák, ritmusbot) lépünk. Levetjük a cipőnket és ha ügyesen végigmegyünk odajutunk az elvarázsolt rétre. Le is ülhetünk körbe, a rét körül. Ideértünk.</p> <p>- Csendjátékot játszunk: csengőt adogatunk körbe úgy, hogy ne szólaljon meg.</p>	<p>Utasítás Gyakorlás</p>			
		Gyakorlás			
		<p>Utasítás Gyakorlás</p>			

	<p>- Észrevettétek a mesebőröndöt? Egy kuflikról szóló mesét rejt. Tudjátok kik a kuflik?</p> <p>- Nem is kifli. Nem is kukac. Nem is bab, de nem is kavics. Kufli.</p> <p>Egy kufli sok mindenre hasonít és semmire sem. Pattog, mint egy gumilabda, pedig nem is az. Színes, mint egy nyalóka, pedig nem ehető. Van kicsi, van nagy. Van kövér és van sovány. Jönnek, mennek, sosem tudni, honnan hova...</p> <p>Van valahol egy elhagyatott rét. Ezen a réten hét kufli lakik: Zödön a legzöldebb. Pofánka a legpirosabb. Titusz a legsárgább. Hilda a leglilább. Valér a legkékebb. Béabá a legbarnább. Fityirc meg a legszürkébb, mert annak is lennie kell valakinek.</p> <p>- Ma róluk fogok mesélni. Hívjuk a mesét:</p>		<p>Szélcsengő</p> <p>Mesebőrönd filc</p> <p>kuflibábokkal</p> <p>Zajkeltő eszközök</p>	
Új anyag bemutatása	<p>Valér a legkékebb. Béabá a legbarnább. Fityirc meg a legszürkébb, mert annak is lennie kell valakinek.</p> <p>- Ma róluk fogok mesélni. Hívjuk a mesét:</p>	Bemutató		
Új anyag feldolgozása	<p>Mese, mese kacsalábon,</p> <p>Most tipeg át a világon.</p>	Interaktív mesélés		
Élmény-beszámoló	<p>Itt is megáll, ott is megáll,</p> <p>Minden városnál, falunál.</p> <p>Ahol nyitva ajtó, ablak,</p> <p>Ahol jó gyerekek laknak,</p> <p>Oda siet ez a mese,</p>	Gyakorlás		
Rögzítés	<p>Hogy mindenki megszeresse.</p> <p>Megszólaltatom a kanalakból készült szélcsengőt.</p>	Problematiszt		

<p>Rutin Áthajlás</p> <p>A játékszabály ismertetése</p> <p>A játék levezetése</p> <p>A játékszabály</p>	<p>- Csiribú, csiribá, nyílj ki mesetár! – kibontom a bőröndöt. Elmesélem A világ első kuflizenekara mesét a gyerekeknek (melléklet). Közben a mesében előforduló hangkeltő eszközökkel zajt keltek: csengő, bögre, körömrészlő, fakéreg, fakanál, biciklikerek, zippzörgő, macicsattogó és lufizörgő, kő, béka. A mese befejeztével megszólal a kanalakból készült szélcsengő. - Mit éreztetek mese közben? – vidámságot, tetszett a zene, stb. - Gyertek próbáljuk megfogalmazni, hogy nyíttak a nyüvek, vinnyogtak a virágok, cingtek a cingárok, ptyegtek a pintyek, ciccegték a cickányok, vartyogtak a varjak, mammogtak a mamócák, vakogtak a vakondokok, pampogtak a pamacsok, hallaliztak a halak, zsurmékoltak a zsurlók, bömböltek a bölömbikák. – kreatív hangutánzószók kitalálása. - Akik ügyesen utánozták a rét lakóit, azok idejöhetnek és megszólaltathatják a kuflik hangszereit. – kihívok 8 gyereket, akik egyedül, majd közösen is 'zenélnek'. - De mit éreztetek, amikor a hulladékok, szemetek előkerültek? Tetszene nektek ilyen réten lakni? És mit gondoltok arról, hogy a hulladékból mit készítettek? - Hogy hívták a kuflizenekart? – Kuflikupac Kisegyüttes. - Milyen volt a zenéjük? – Zajos, gyakorlatlan, de lelkes, jókedvű, vidám. - Ha mi is zenekart alapítanánk, mi lenne a neve? – kreatív válaszok.</p>	<p>zálás</p> <p>Gyakorlás Játék</p> <p>Felfedezés</p> <p>Gyakorlás</p> <p>Problemati- zálás</p> <p>Gyakorlás</p>	<p>Tárgyak párosan</p> <p>Hangszerek két kosárban</p> <p>Hangszerek dobozban</p>	<p>Folytonos Egyéni</p> <p>Egyéni</p>
---	--	--	--	---

ismertetése	- Én szeretném, ha a mi zenekarunk gyönyörűen szólna, ahhoz pedig gyakorolni kell. Fedezzük fel együtt, milyen meglepetést hagytak nekünk hátra a kupacok alatt a kuflik, hogy ügyes zenészek lehessünk. Ha sikerül mindegyik kupacot felfedezni és játszani az ott található eszközökkel, a végén zenekart alapítunk, addig kitalálhatjátok a nevét.	Alkotó játék		
A játék levezetése				
A játék variálása	- Amíg megpihenünk, kimegyünk a mosdóba, vizet iszunk, gyümölcsöt eszünk.	Játék		
A játékszabály ismertetése	Ahogy jönnek be a gyerekek a terembe, a következő játékokat játsszuk: <i>Huzz, koma, engemet, Fűrészeljünk egy kis fát, Vágunk, vágunk fát, Kering az orsó,</i> majd elhelyezkedünk a réten. - Minden kupac alatt meglepetés vár. Aki ügyes a játékban, az fedheti fel a következő kupacot. Lássuk, mit rejt az első? - különböző tárgyakat párosával: kókuszdió héja, papucs, bögre, fakanálbáb, kő, macicsattogó, súroló. – A játék címe: Nevezd meg a tárgyat! Két gyerek játszik egyszerre, az egyik háttal fordul, a másik megszólaltatja valamelyik tárgyat. A háttal lévőknek ki kell találnia, melyik volt. (hangszín felismerés) Ahhoz, hogy további kupacot kitakarjunk, még van egy feladatunk: Énekeljünk kufli nyelven! A Ekete-pekete cukota pé kezdetű mondókát mondjuk, majd Rek-tek-tek-tek – el helyettesítjük a szöveget. Hasonlóképpen járunk el a Bujj, bujj, medve dallal – medvenyelven Brumm-brumm-al daloljuk, majd az Hegedül a kisegér dallal –	Felfedezés		Egyéni jutalmazással
A játék levezetése		Gyakorlás	Hulladékok, anyagok	

<p>A játék variálása</p>	<p>egérnyelven Cin-cin-cinnel daloljuk. - Ügyesen dalolt ... , jöjjön fedezze fel, mi lehet a második kupac alatt? - hangszerpárok vannak két kosárban: kókuszdob, marakas, söröskupak csörgő, zippzörgő, kopogtató.</p>			
<p>A játék bonyolítása</p>	<p>- Neked üzenem kufli komám: Nevedet mondom.... – akinek a nevét éneklek, az kijön, választ egy hangszert és ritmusszólózik. Addig játszunk így, amíg mindegyik hangszer legalább egyszer megszólalt. - A következő játék ugyanezekkel a hangszerekkel a Válaszolj ugyanazzal a hangszerrel! nevet viseli.</p>	<p>Ötletbörze</p>		<p>Egyéni Jutalmazás</p>
<p>Értékelés</p>	<p>Háttal fordul egymásnak két játékos, az egyik választ egy hangszert, lekopog egy ritmust, a másinak ki kell találni, hogy milyen hangszer volt, és vissza kell adni a ritmust. (Ezt én vezetem, mert túl bonyolult ritmusokat improvizálnak egymásnak.) - A harmadik kuflikupacot felfedezi, alatta mit találtál? – Találtam egy dobozban: 2 csörgődobot, 2 fakanálbábot, 2 csörgőt, 2 macikasztanyettet, két rumbatököt. - Dobkeresőt fogunk játszani. Te vagy a hunyó: <i>Hunyó vagyok, gyerekek, Aranydobot keresek.</i></p>	<p>Gyakorlás Értékelés</p>		<p>Frontális</p>
<p>Befejezés</p>	<p>Körben állunk, de a körön kívül háttal áll, előtte egyik rend hangszer.</p>			

<p>Áthajlás</p>	<p>Jól fülelj, hogy minek a hangját hallod, és visszhangozd a ritmust, amit hallottál.</p> <p>A körben állók adogatják valamelyik ritmushangszert a következő mondóka mérőjére:</p> <p><i>Volt nekem egy aranydobom, Elvesztettem aranyhídon, Tarka szarka fel is kapta, Ennek a ...nak adta.</i></p> <p>Akinél megáll a hangszer, üt egy ritmusmotívumot vele. A hunyó visszhangozza a hangszer párjával.</p> <p>Keresd meg a hangszert! játékot fogjuk játszani. párokat választ 2 gyerek, majd közösen megegyeznek, hogy az eddig használt hangszerek közül melyiket választják. Egyiknek bekötjük a szemét, a másikat eltávolítjuk a bekötött szeműtől, ő fogja megszólaltani a hangszert. A bekötött szemű pedig a saját társához kell találjon a választott hangszert hangjának alapján.</p> <p>Egyszerre 3, 4 gyerekpárt is elindítok, más-más hangszerral, amíg sikeresen megoldják, addig fokozzuk.</p> <p>Az utolsó kuflikupacban hulladékok lesznek (Tojástartó, magok, fémfedők, joghurtos dobozok, műbél, papírhenger, gumik, fagyöngy, hurkapálca).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mit gondoltok, miért küldték ezt nekünk a kuflik? – szabadon ötletelnek. - Ebből hangszereket fogunk barkácsolni , de ennél többet már nem 			<p>Frontális Jutalmazás</p>
-----------------	---	--	--	---------------------------------

	<p>mondhatok el. Lehet ötletelni, mit és hogyan készítsünk ezekből.</p> <p>- Mivel ilyen ügyesek voltatok, és mindent felfedeztünk a réten, megalkotjuk a zenekart. Választhat mindenki kedvére egy hangszert. És ismételjük át a Hej, Gyula, Gyula, Gyula, Cin-cindálom, trombolálom, Hegedül a kiséger kezdetű dalokat, hangoztatva az egyenletes lüktetést. A nagycsoportosokkal külön elgyakoroljuk a Hegedül a kiséger ritmusát is.</p> <p>Három csoportra osztva megpróbálunk ritmosztinató kíséretet alkalmazni: első csoport: cin-cin-cin-cin cin-cin-cin-cin – egérhangot énekel szó hangon, aminek ritmusképe ti-ti-ti-ti ti-ti-ti-ti, a második csoport nyáu-nyáu nyáu-nyáu – macskahangot énekel dó hangon, ritmusképe: tá tá tá tá, a harmadik csoport éneklie a dalt.</p> <p>- Egy, két, há! – együtt.</p> <p>Nagyon jól szólt a zenekar, Ügyesek vagytok! Ezért befejezésképp táncra is perdülünk, majd játszani lehet a sarkokban:</p> <p><i>Cini-cini muzsika</i></p> <p><i>Táncol a kis Zsuzsika.</i></p> <p><i>Egyedül, egyedül,</i></p> <p><i>Amíg párja nem kerül. – másodszor páros forgás.</i></p> <p>Ha jól kitáncoltátok magatokat, megmutatom, mit lehet játszani:</p>			
SZTJ 11,00-12,00	<p>1. Művészetek központban: Hangszereket barkácsolunk a kuflikupacban talált hulladékokból. Kókuszdió dob: A fél kókuszdió héjra ráfeszítjük a</p>	Magyarázat Gyakorlás	1. kókuszdió,műbél,sajtos	Jutalmazás Frontális

	<p>műbél darabkát, majd gumival rögzítjük. Macidob: A sajtos dobozokat kidíszítjük macifejekkel, majd a hurkapálca végére fagyöngyöt ragasztunk, ez lesz a dobverő. Zörgők:A tojástartó kúpocskákba különböző magokat helyezünk, majd a kis fémdugót talpként rögzítjük. Díszíthetitek kedvetek szerint! Mini rumbatök: Két üres dobozba tehettek magokat. A nyelét papírhengerből készíthetjük, ami a papírtörlőtől maradt. Majd kedvetek szerint ezt is díszíthetitek!</p> <p>A gyerekekkel újrahasznosított anyagokból készített hangszerek:</p> <div data-bbox="394 639 703 874" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="732 635 1048 874" data-label="Image"> </div> <div data-bbox="394 890 732 1121" data-label="Image"> </div> <p>Mini rumbatök Sajtodoboz dobok Tojástartó zörgő</p> <p>2. Szerepjáték központban: A kuflibábokkal Beszélgessünk hangszerekkel játékot játszuk. Kiválasztjátok, melyik kufli szeretnétek lenni, és az ő hangján, az ő szerepében kérdeztek énekelve, majd a pajtások válaszol</p>	<p>Játék</p>	<p>doboz, hurkapálca, fagyöngy,joghurtos dobozok, papírhenger, tojástartó, magok</p> <p>2. bábok, hangszerek</p> <p>3. kindertojás zörgő párok</p> <div data-bbox="1630 746 1823 890" data-label="Image"> </div>	
--	--	--------------	--	--

	<p>ugyancsak énekelve, és kíséritek a dalolást hangszerrel.</p> <p>3. Tudomány központban a Keresd a párját játékhoz kindertojás zörgő párokat készítettem. Megzörgetitek, és a hangja alapján kell megtalálni a párokat.</p> <p>A nap végén megosztjuk egymással tapasztalatainkat ezekről a játékokról.</p>			
12,00-13,00 SZFT	<p>Áthajlás: audíció Hipp-hopp, itt is amott is, Száraz dió, ropogtató népdalok</p> <p>Ru.:Kézmosás, ebéd elfogyasztása, tisztálkodás, ágyak elrendezése, relaxációs játékok.</p>	Bemutató		

A SAJÁT KÉSZÍTÉSŰ HANGSZEREK HASZNÁLATA AZ ÓVODAI TEVÉKENYSÉGEKBEN

Csegedi Réka és Szucher Zsuzsanna

Mihai Eminescu Pedagógiai Főgimnázium Marosvásárhely

„Amit csak hall a gyermek, könnyen elfelejti. Amit már lát is, könnyebben megjegyzi. De amiben ő is tevékenyen részt vesz, az bizonyosan bevésődik emlékezetébe.” (Kodály Zoltán)

Forrai Katalin szerint a tárgyi eszközök segíthetik, de gátolhatják is a zenei célok elérését. A ritrushangszerekre vonatkozóan azt tanácsolja, hogy használjuk mértékletesen ezeket, hiszen a túl sok eszköz mellett elsikkad a zene, ha például minden gyermek kezében ritmusbot, dob, zörgő doboz van.

A ritmushangszerek olyan tárgyi segédeszközei a zenei nevelésnek, amelyek használatát középcsoporttól javasolja bevezetni, általában dobot, cintányért, triangulumot használjunk, de a “hangszerállomány” bővíthető saját készítésű vagy ipari előállítású csattogóval, ritmuspálcákkal, bottal, csengővel és egyéb finom zajt keltő tárgyakkal.

Nagyné Árgány Brigitta meglátásában a művészetek kreatív összekapcsolására és ehhez kapcsolható komplex tevékenységekre leginkább az óvodai nevelésben adódik lehetőség, mivel ezen a területen a legkisebb a kötöttség, továbbá itt az egyes területek között megvalósítható az átjárhatóság. Ennek megvalósításában óriási szerepet tulajdonít a pedagógus személyiségének, nyitottságának, hiszen ez a szemlélet eltér a napi rutinos felkészüléstől, nagyobb szellemi ráfordítást és szervezettséget kíván. Nagyné hiányolja a komplex művészeti nevelési szemléletet, látásmódot az oktatás-nevelés minden fokán. Gyűjteményében a gyakorlatból épült példákat mutat be gyermekhangszerek készítésére és ezek alkalmazási lehetőségeire. Véleménye szerint az óvodai és az iskolai oktatás-nevelés szinte minden területén, továbbá a komplex művészeti nevelésben is jó szolgálatot tehetnek a magunk és gyermekeink/tanítványaink által közösen készített gyermekhangszerek, melyek felhasználási területe igen széleskörű lehet a résztvevők kreativitásától függően.

Néhány érv annak alátámasztására, hogy miért célszerűek ezek a művészeti tevékenységek: mert két egyforma munka sohasem születik; mert nagyon jó lehetőség a közös munkálkodás a kötetlenebb, ugyanakkor kooperatív együttműködésre pedagógus és

gyermek, illetve gyermek és gyermek között; mert e hangszerek készítése kifogyhatatlan sikerélmény és örömforrás felnőttek és gyermeknek egyaránt; mert saját ötleteinkkel alkothatunk, egyéniségünket tükrözheti elkészült hangszerünk, mert egyszerű, mindennapi életünkben minket körülvevő, többségében természetes anyagokból álló tárgyakat, terméseket hasznosítunk újra meglehetősen költséghatékony módon, így sok esetben képesek e hangszerek helyettesíteni a borsos árú hangszereket; mert ha valamelyik hangszerünk tönkremegy, azonnal tudunk másikat készíteni.

Óvónői gyakorlatom alatt tapasztaltam a gyermekek vonzódását a zenei eszközök használata iránt, megfelelő irányítás mellett nagyon hamar megtanulják ezeket nemcsak a frontális zene tevékenységekben, de egyéni játékaikban is felhasználni. Az eszközök változatos hangszínét úgy lehet leginkább variálni, ha a gyári készítésű ritmushangszerek mellé mi is készítünk saját használatra hangszereket, vagy a környezetünkben található tárgyakat, eszközöket vonjuk be a zenei tevékenységbe hangjátékokra. Saját megvalósítású zenei eszközeink közül említeném a természetes alapanyagú dióhéj csörgőt, ritmusbotot, dióhéj csattogót, mákgubó zörgőt, az újrahasznosítás szellemében készített Kinder-tojás zörgőt, söröskupak csörgőt, műanyagdoboz dobót, joghurtos dobozból készült mini rumbatököt, sajtos dobozból készült farsangi zajkeltőt, karton guriga zörgőt, valamint a háztartásban fellelhető eszközök újraértelmezésével nyert fakanálbábokat, fedő cintányért, lábas-fazék dobokat, vállfa-kanál hangjátékokat, stb

A gyermek saját munkájának eredményeként nyert eszköz használata garanciája a zenei tevékenység alatt a tanulási motiváció fenntartásának. Ezért a komplex művészeti nevelés irányelveit követve szánjunk időt a ritmushangszerek óvodai tevékenységen belüli elkészítésére!

A következőkben néhány újrahasznosított anyagfelhasználással készült hangszert mutatunk be, amit könnyűszerrel megvalósíthatunk a művészeti tevékenységek alatt óvodai csoportunkban.

1. Kinder-tojás zörgő

Kinder-tojások műanyag tartójába különféle dolgokat teszünk: magvakat, gyöngyöket, fémpénzeket, üveggolyót, stb., így különböző hangszínnel szóló rázogatóink, csörgőink lesznek. Érdeemes mindenik fajta töltésükből kettőt-kettőt készíteni, így ritmuson kívül hangszínfelismertetésre, -megkülönböztetésnek fejlesztésére is nagyszerű eszköz.

1. kép: Kinder-tojás zörgő, különböző töltelékkel

2. Léggömbös shaker

A lufiba apró csörgő tárgyakat, magokat rakunk, majd csupán nagyon kicsit fújjuk fel, és bekötjük. Tapétaragasztóba vagy vízzel elkevert lisztes csirizbe áztatott papírba vonjuk, majd megszáritjuk. Száradás után tetszés szerint színezzük temperával.

2. kép: Léggömbös shaker

3. Mini rumbatök

Szükséges hozzá két db. kiürült Kinder-tojás vagy Actimel joghurtos doboz. Ezekbe rizst, vagy más apró magot töltünk és pillanatragasztóval örök életre lezárjuk. Ha szeretnénk nyelet a csörgőnek, akkor fakanálnyelet ajánlok, még a megtöltés előtt rögzítsük facsavarral a nyelre a tojást, majd töltsük meg, zárjuk le. Így egy mini rumbatökhöz hasonló képződményünk lesz. Dekorálni a legegyszerűbb öntapadós tapétával, matricákkal. Mind ennél, mind a pezsgőtablettás tubusból készült csörgőnél érdemes a végleges lezárás előtt „csörgetőpróbát” végezni, hisz sem a túl kevés, sem a túl sok mag nem előnyös a hangzás és a használhatóság szempontjából.

3. kép: Mini rumbatök

4. Harangjáték kanalakból

Egy vállfa nadrágtarójára különböző méretű kanalakat felfüggesztünk a nyelüktől fogva zsinór segítségével. A kezünkbe is egy kanalat veszünk, amivel megszólaltathatók a függő kanalak. Hangszínérzék fejlesztésére is alkalmas.

4. kép: Harangjáték kanalakból és egyéb háztartásban előforduló eszközök

5. Farsangi zajkeltő:

Egy sajtosdoboz belsejébe 0,5 cm átmérőjű 25 cm hosszú tipnirudat helyezünk. Erre merőlegesen, ugyancsak a doboz belsejében, egy 30 cm hosszú zsinórt rögzítünk, aminek két végére színes fagyöngyöt fűztünk előzőleg, és a madzag két végét többszörösen megbogoztuk, hogy a gyöngyszemek ne pörögjenek le róla. Befedjük a dobozt, és tetszés szerint díszítjük.

6. Guriga-zörgő:

Leüresedett wécépapír gurigának egyik végét egy virág csomagolásához használatos csomagolópapír darabkával lezárjuk, leragasztjuk. Gabonamagvakat helyezünk bele, majd a másik végét is leragasztjuk. A henger oldalát befedő nagyságú téglalap alakú csomagolópapírral bevonjuk a gurigát. Kész a zörgő.

5. kép: Farsangi zajkeltő és guriga-zörgő

Bibliográfia:

Forrai Katalin (2017): *Ének az óvodában*, Móra Könyvkiadó

Nagyné Árgány Brigitta (2015): *Játékos mesterkedések*, A TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0014 azonosító jelű, a „Pedagógusképzést segítő hálózatok továbbfejlesztése a Dél-Dunántúl régióban” elnevezésű projekt szerkesztett kiadványa, Kaposvár

Komáromi Lajosné (2012): *Játékos zenebona*, Novum

Kovács Barbara (2002): *A zenei fejlesztő játékokról*, Novum

EMLÉKEZZÜNK A FÖLD MEGMENTÉSÉSRE A FÖLD NAPJÁN!

Lucaci Melinda

Liceul Teoretic ” Samuil Micu”- Sărmașu

A Föld nemzetközi napja április 22- én van. Ezen a napon a gyerekeknek tudniuk kell, hogy ahol élnek a városok, falvak a Föld bolygón helyezkednek el.

Miért fontos az emberek és gyerekek számára megismerni a Földet mind bolygot?

Tudniuk kell, hogy a Föld a Nap körül forog 1 évig és ebben az időben váltakoznak az évszakok is . Be lehet mutatni a földgömb forgását a Nap körül . Pl. egy gyerek a terem közepén tartja a kezében felmelve a földgömböt. Egy másik a kör közepén állva tartja a Napot amely világít is. A gyerekek meg tudják figyelni, hogy a Nap sugarai , hogyan világítják meg a Földet. Így megértik, hogyan váltakoznak az évszakok, amikor a Föld a Nappal szemben fordul akkor lesz a nyár, amikor a Nappal háttal fordul akkor lesz a tél . Ugyanakkor a Föld a saját tengelye körül is forog amelyet egy nap alatt tesz meg így megértik a napszakok váltakozását, hogyan lesz reggel, dél és este.

A Föld napján fontos azt is tudni, hogy a mi életünk csak úgy lesz egészséges ha a Földünk is az.

Kitől függ a Föld egészsége?

Nagy részt nem tőlünk függ mivel a nagy gyárak, üzemek amelyek szennyezik a levegőt nem a mi parancsunkra működnek, nem a mi hatáskörünkben vannak. A közeli környezetünkben mi vagyunk a felelősek a környezet éa a levegő tisztaságáért. Ha gyerekeket úgy neveljük és irányítjuk , hogy a környezetet meg kell becsülni akkor egy környezet tudatos felnőttként fogunk majd a társadalomban szerepelni.

Miként vagyunk felelősek a környezetünk tisztaságáért?

- A legfontosabb amikor végig megyünk az utcán ne dobjuk el a szemetet a járdára vagy az útra hanem dobjuk be a szemetes kukába . Ha pedig nincs

szemetes kuka akkor tegyük be egy zacskóba és a legközelebbi kukába dobjuk el.

- Ha kirándulni megyünk vagy éppen piknikezni akarunk a szemetet ne dobjuk el a természetben hanem tegyük egy zacskóban és amikor egy olyan helyre érünk ahol van szemetes kuka oda dobjuk bele.
- Amennyiben lehet sokat kerékpározzunk vagy éppen rollerezzünk. Mondjuk meg a szüleinknek is hogy ha kisebb távolságra kellene menjenek akkor kerüljék az autóval való szállítást. Próbáljanak gyalog, kerékpárral vagy ha a városban laknak akkor városi busszal, közszállítással eljutni a munkahelyre.
- Vásároljunk elektromos rollert vagy kerékpárt mivel ez gyorsabb és szennyezés mentes jármű. Ezeket a járműveket használjuk az autó szállítás helyett.
- Használjunk kevesebb vizet a kézmosásánál vagy éppen a fürdésnél.
- Kevesebb víz használata a ruha mosásnál , olyan mosási programot keresni a mosógépen amely energia és víztakarékos.
- A mosásnál környezet kímélő mosóport használni amely nem kémiai összetételű mivel a szennyezett víz lefolyása a természetbe kerül.

A gyerekekkel egy plakátot lehet készíteni újságokból kivágott vagy nyomtatott képekből. Ezzel fel lehet hívni a figyelmet a beteg és egészséges Föld állapotára főleg arra , hogy milyen lehetőségeket , megoldásokat lehet nyújtani a Föld megmentésére és védelmére. Rá lehet világítani arra is, hogy mitől lesz beteg és mitől lesz egészséges a Föld . Az okok tanulmányozása és megbeszélése nagyon fontos a megoldások keresésében is.

A plakettet két részre osztjuk egyik felére tesszük a beteg Földet ahol a szennyeződések emeljük ki és a másik felére az egészséges Földet ahol a megoldásokat is feltüntetjük.

Ugyanakkor a gyakorlatban is átültetjük a gyerekekkel a táblázatból való felsorolt megoldásokat kipróbálni pl. a hulladék gyűjtést az utcán, növényeket ültetni az óvoda kertjében és vegyszer nélkül gondoskodni róluk, esővizet gyűjteni és azzal locsolni a kis kertet. A fürdőben való kézmosásánál gyakorolni a gazdaságos vízhasználatot. Az óvoda teremben próbáljanak csendesen játszani , csendesen beszélgetni egymással mivel am zajt nem kedveli minden gyerek sőt vannak gyerekek akik el szigetelődnek zajos társaiktól,

bedugják a fülüket. A zaj az idegrendszeri központot nagyon zavarja. Kísérleteket is lehet végezni pl. a vízzel bizonyos szereket teszünk a vízbe és majd azzal locsolunk és megfigyelik milyen negatív hatással van arra a növényre. Esetleg ha van valakinek elektronikus kerékpárja vagy rollerje azzal lehet túrázni az óvoda udvarán ki lehet próbálni egy hagyományos kerékpárt vagy rollert és észre venni a kettő közötti különbséget.

Esetleg ki lehet próbálni, ha meggyűjtanánk műanyag palackot vagy gumit milyen levegő szennyezést figyelnének meg a gyerekek.

A hulladékot lehet szelektíven is gyűjteni az óvodában esetleg venni több szemetes kosarat és színek szerint vagy jelek szerint ráragasztani milyen típusú hulladékot hova kell betenni. Ha a lakóhelynek van olyan programja amely a hulladékot szelektíven gyűjtik akkor még fontosabb a gyerekeket is erre ránevelni.

Ami még nagyon fontos, hogy a gyerekek otthon is gyűjtsenek mindenféle háztartásbeli dobozokat, üvegeket amelyek úgy is a hulladékba kerülnek, de azokat újra tudják hasznosítani pl. az óvodában elhozva bizonyos kreatív munkákat készíthetnek belőle vagy éppen a szülőknek is megmutathatják miket lehetne belőlük készíteni. Úgy megtanulnak takarékosan gondolkodni, hogy nem minden kerülhet a szemetes kukában.

1. Újrahasznosítás joghurtos pohárból, egyszeri felhasználható pohárból és műanyag dugóból kreatív munkák készítése

SZENNYEZŐDÉS, BETEG FÖLD	VÉDELEM , EGÉSZSÉGES FÖLD
1.A vízszennyeződés kőolajjal, vegyszerekkel és hulladékkal történik.	1.Víztisztítás amelyet hulladéktakarítással, bizonyos növényekkel való telepítéssel, víztisztító telepekkel, elektrolízissel és víztisztító berendezésekkel jöhet létre.
2.Levegőszennyeződés különböző gyárak és üzemek kéményeiből és a járművekből származó gázak.	2.A levegő tisztítása és a levegő szennyezés csökkenése levegő szűrők, erdők telepítése által. Felhasználva a szél és napenergiát . A közlekedésben beiktatni az elektronikus járműveket mind pl. autóbusz, gépkocsi, kerékpár, roller, motorbicikli.
3.Talajszennyezés amely rovarirtó, gyomirtószer, más kémiai vegyszerek és persze hulladékkal szennyezett területek.	3.Ökológiai vegyszermentes gazdálkodás, szelektív hulladékgyűjtés.
4.Zajszennyezés amely a városi forgalom következtében jön létre.	4. Zajcsökkentés , bizonyos zajcsökkentési alternatívák pl a városban a kerékpár , roller használata és az elektronikus járművek használata és a gyaloglás. Elektronikus autóbusz használata a közszállításban .

2.Plakát: „ Emlékezzünk a Föld megmentésére a Föld napján ”

- VEGYSZEREK

AMEGA UP

- VÍZTISZÍTÓ TELEPEK

Központi Szennyvíztisztító Telep

- ELEKTROLÍZISEL

"Elektrolízis"

- VÍZTISZÍTÓ BERENDEZÉSEK

2. LEVEGŐ SZENNYEZÉS

- KÜLÖNBÖZŐ GÁZOK

2. A LEVEGŐ TISZÍTÁSA ÉS A LEVEGŐ SZENNYEZÉS CSÖKKENTÉSE

- LEVEGŐSZŰRŐ

2. LEVEGŐ SZENNYEZÉS

- KÜLÖNBÖZŐ GÁZOK

- JÁRMŰVEKBŐL SZÁRMAZÓ GÁZOK

2. A LEVEGŐ TISZÍTÁSA ÉS A LEVEGŐ SZENNYEZÉS CSÖKKENTÉSE

- LEVEGŐSZŰRŐ

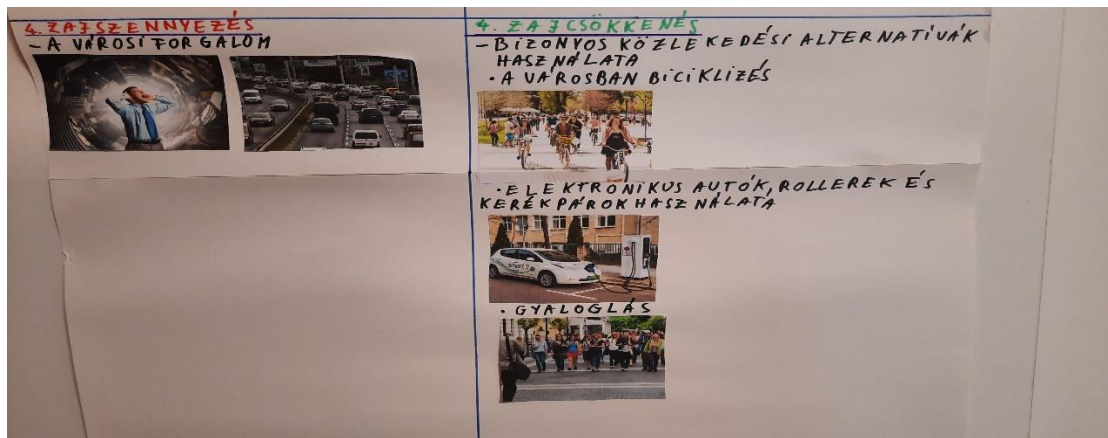
- ERDŐK TELEPÍTÉSE, ÁRKULTATÉSE

- ELEKTRONIKUS JÁRMŰVEK

- A NÁPENERGIA

- A NÁPENERGIA

- A SZÉLENERGIA

3. Plakát: „ Emlékezzünk a Föld megmentésére a Föld napján ”- részletek

KÖNYVÉSZET:

- Talaj: www.eea.europa.eu/themes/soil
- A SOER 2020 jelentés szárazföldről és talajokról szóló 5. fejezete: [www.eea.europa.eu/publications/soer-2020/ chapter-05 soer2020-land-and-soil/view](http://www.eea.europa.eu/publications/soer-2020/chapter-05_soer2020-land-and-soil/view)
- EEA jelzések 2019 — A föld és a talaj Európában:
[www.eea.europa.eu/ signals/signals-2019](http://www.eea.europa.eu/signals/signals-2019)
- Általános ökológia Egyetemi jegyzet Nyomtatóbarát változat- az előadások diáinak szövegével – Urák István – Kolozsvár , 2007

ÖKOLÓGIAI NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN

A VIZEK VARÁZSLATOS VILÁGA

Tőkés Katalin

„S. Illyés Lajos” Gimázium, 2. Sz. Napköziotthon – Szováta

„Még nincs késő megragadni a legerősebb reménysugarat, amink van, hogy megmaradjon az otthonunk az univerzumban, hogy tiszteljük, amink van, védjük, amink maradt, és ne csússzon ki semmi a kezünkől.”

Sylvia Earle

A mindennapi élet során gyakran szembesülhetünk azzal, hogy az emberek nincsenek tudatában annak, vagy nem érdekli őket, hogy cselekedeteiknek, tevékenységüknek, döntéseiknek a környezetre nézve milyen pozitív vagy negatív hatásai lehetnek. A környezeti attitűdökbe az emberek beleszületnek, majd folyamatosan átveszik az egyes szokásokat szüleiktől, barátaiktól, tanáraiktól, szociális környezetükből, de akár a filmekből vagy reklámokból is.

Az óvoda, iskola sokat tehet, hogy a gyerek megfelelő ismeretek, pozitív viselkedési minták birtokába jusson, hogy majd környezettudatos magatartást mutasson, védje, óvja környezetét egy élhetőbb jövő reményében.

Óvodáskorban leghatékonyabb elkezdni tudatosan a környezet védelmére való nevelést, mivel ebben a korban lehet elsajátítani a legkönnyebben a természet szeretetéhez szükséges alapvető emberi hozzáállást.

A környezettudatosság fejlesztési eszköze az óvodában a környezeti nevelés. A kisgyermek érzelmein keresztül éli meg a világot. Az óvodai környezeti nevelésnek tehát érzelemorientáltnak kell lenni. Feladatunk, hogy minél több lehetőséget biztosítsunk a tapasztalatszerzésre, hogy a folyamatoknak nem csak megfigyelője, hanem cselekvő, aktív részese is legyen. A tudatosan megtervezett közös tevékenységekkel kívánjuk megalapozni a gyermekek környezettudatos, környezetre figyelő magatartását mindig figyelembe véve a

gyermek érdeklődését, életkori sajátosságait, a szűkebb és tágabb környezetünk által kínált lehetőségeket.

Ennek az elvnek figyelembe vételével, ezt szem előtt tartva vettek részt kis óvodásaim az alábbi, két hetet felölelő projektben, melynek során megismerkedtek a vízzel, mint éltető elemmel, annak tulajdonságaival, előfordulási formáival a természetben, a víz és az ember kapcsolata valamint a víz és a természet kapcsolata, a víz felhasználásának lehetőségeivel (vízivás, tisztálkodás, fűtés), a sós, heliótermikus vizek szerepével a gyógyításban, a víz, mint energiaforrás, valamint a vízszennyezés problémájával, és nem utolsósorban, hogy mit tehetnek ők annak érdekében, hogy takarékoskodjunk a vízzel, védjük azokat és a vizek lakóit.

Korcsoport: 5 – 6 év

Indoklás: A héten a víz világnapjára koncentrálnak, ami március 22 lesz!!!

A víz jelenléte meghatározza mindennapi életünket, természetesnek vesszük, hogy a jó minőségű ivóvíz a kellő mennyiségben mindig a rendelkezésünkre áll. Ennek következtében sokszor nem úgy viszonyulunk lételemünkhöz, mint ahogy azt megérdemelné. Gyakran pazaroljuk, nem vigyázunk környezetünkre, ezáltal felszíni és felszín alatti vizeinket szennyezzük. Jelenünk és az eljövendő generációk sorsa többek között azon is múlik, hogy miképp gazdálkodunk a Földön meglévő vízkészleteinkkel, hogyan óvjuk és hasznosítjuk vizeinket. Ezért járjuk körbe ezt a témát a kellő odafigyeléssel, komolysággal. „Senki sem fogja megvédeni azt, ami nem érdekli, és senkit sem fog érdekelni az, amiről soha semmi tapasztalatot nem szerzett.” (David Attenborough)

A projekt célja: a víz tulajdonságairól, felhasználásáról, óvásáról nyújt sokrétű és színes információkat a gyermekeinknek. Egyik fontos célja, a jövő generációiban tudatosítani a víz szerepének, védelmének jelentőségét. A földi élet alapja a víz. Életünk minősége közvetlen összefüggésben van vizeink minőségével: az egészséges ökológiai rendszerek alapja a jó minőségű víz, és ez vezethet az emberi jóllét és egészség fejlődéséhez.

Erőforrások:

Anyagi erőforrások: albumok, képek, atlasz, puzzle, kagyló, csigaház, szűrőkák, feladatlapok, időjárás naptár, zsetonok, rajzlapok, poharak, tempera, ecset, ragasztó, egészségügyi vatta, színes lapok, krepp-papír, papírtányér, lego, építőkockák, kis műanyag vízi állatok, a vízminták vizsgálatát segítő eszközök (mikroszkóp és tartozékai, kémcsövek, pipetták, lapátok, vödörök, stb.), kupakok, mágnes, színes ceruza, lufi.

Digitális erőforrások: fényképezőgép, telefon, laptop,

Humán erőforrások: gyerekek, óvónők, dadusok

Módszerek és eljárások: brainstorming, mozaik, játék, spontán és irányított megfigyelés, beszélgetés, mesélés, begyakorlás, kísérletek, problematizálás, magyarázat, bemutatás, ellenőrzés, didaktikai játék, mesélés, képtárlátogatás.

Levél a szülőknek

Kedves szülők! Mivel az ENSZ 1993-ban nevezte ki március 22-ét a Víz Világnapjává ezt a nevezetes napot mi is szeretnénk megünnepelni óvodánkban. Óvodánkban már több mint egy évtizede hagyományos e nap. Előre megtervezzük a vizes játékokat, programokat, beszélgetünk a víz fontosságáról, előfordulásáról a természetben, a vízben és vízparton élő növényekről és állatokról, a víz szennyezettségéről, védelméről, a vízről, mint energiaforrás és mint romboló erő. Ennek érdekében kérjük, hogy otthon beszélgessenek a témával kapcsolatosan, ha a témába illeszkedő könyv vagy képi anyag található otthonukban kérem hozzák be az óvodába. Valamint, a víz napján, március 22.-én kék ruhában jelenjenek meg az oviba. A projekt végtermékeként kiállítást szervezünk az óvodában, amelyet bárki megtekinthet. Köszönettel az óvó nénik

Problémaeltár

Mit tudunk?	Mit szeretnénk megtudni?
<ul style="list-style-type: none"> • A víz megtalálható a természetben. • A vizet meg lehet inni. • A testünk tisztán tartásához vizet használunk. • A vízben élőlények vannak. 	<ul style="list-style-type: none"> • A víz és az egészség közötti összefüggés . • A víz felhasználási lehetőségei. • A víz mint erőforrás. • A víz halmazállapotai, tulajdonságai. • A víz felszínformáló, romboló ereje. • Vízvédelem, víz takarékoság

Számtalan eszközt és módszert kihasználva jártuk körül a témát, ismereteket gyűjtve, játékosan feldolgozva, kísérleteket végeztünk a vízzel (párologtatás, fagyasztás, különböző anyagok oldhatósága a vízben, tárgyak lebegése, süllyedése), mikroszkoppal megvizsgáltuk az ivóvizet, a pocsolyát, stb. De legemlékezetesebb élmény talán a közeli patakpartját bejárva az élőlények megfigyelése volt, az ott eldobott szemét összeszedése, valamint a só útját bejárva, a tanösvény sós vizű tavainak , azok érdekességeinek felfedezése. Szerencsénknél mondhatjuk, hogy a tavak körül járva megfigyelhettük amint épp merték ki a gyógyítási

célokra felhasznált iszapot, így az ott ténykedő munkás segítségével megfigyelték állagát, megszagolták és megtudták azt is, hogy mire használják az iszapot illetve a Medve- tó vizét. Így találkoztak a heliotermikus szó fogalmával is, amelyet mai napig emlegetnek.

Néhány szabadon választott tevékenységet hogy megemlítek amelyek ugyancsak hozzájárultak a megfelelő ökológiai ismeret biztosításához, a felelősségteljes magatartás kialakításához.

Könyvtár: képes könyvek alapján beszélgetés a vízi élőlényekről, vízi erőművekről, vízszennyezésről, vízi malmok, vízi közlekedés és sport, találós kérdések, mese, stb.

Tudomány: Kísérletek a vízzel, A víz változásai(a víz körforgása), ismeretterjesztő filmek óceánok, tengerek világáról, vízszennyezésről, Számok párosítása ellemekhez, űrtartalom

Művészet: Krokodil, béka, hal – hajtogatás, A vizek világa –gyurmakép, A víz körforgása

Építő játékok: Híd, gát – legó, építőkocka, Vízi malom, akvárium

Szerepjáték: Halászok, búvárok, Víztisztító üzemben, tűzoltók, A patak meséje- dramatizálva

Víz és homok: A víz útja, Uszkáló vitorlák

Asztali játék: Puzzle, tangram, memória kártyák, Találd meg a képen a csigát, az üveget, a tengeri csillagot, stb.

A személyes fejlődést célzó tevékenységek között szerepeltek *mozgásos játékok:* Föld, víz, levegő, Ugord át a patakot!, Evezős, Keljünk át a folyón pallón, gólyalábbal!Békák a tóban,; *szenzóros játék:* A víz hangjai, Mi lehet a vízben (tapintás); *dalos játékok:* „Esik az eső..”, „Csepp, csepp csepereg...”, Fehér liliomszál, Kiskacsa fürdik, „Átalmennék én a Tiszán...”, stb., Ernyős tánc (ritmikus tánc), Jön a zivatar (hang, mozgás imitáció)

A tapasztalati területek szerinti tevékenységek közül megemlítem a legfontosabbakat:

Nyelv és kommunikáció: *Anyanyelv:* Mese: Zelk Zoltán: Párácska

Didaktikai játék: Szólánc (minél több szót gyűjteni a képekkel kapcsolatban)

Szöveges improvizáció:Mit láthatott a bálna, a patak, az esőcsepp élete során ?

Limba română: Observare: Apa, comoara vietii

Joc didactic: Numărăm vietuitoarele oceanului

Tudományok: *Matematika:* Halmazalkotás több szempont alapján, számképek társítása csoportokhoz

Melyik edényben fér több víz?

Tájékozódás térkép alapján – Tisztítsd meg a tó vizét!

*Környezetismeret:*Képolvasás: Az értől a tengerig

Séta, felfedezés: Sós tavaink

Ember és társadalom: *Közösségi nevelés* : Mese: A nádas tó megmentése

Gyakorlati, háztartási tevékenység: A szomjazó tulipán mese alapján

- papírhajtogatás, ragasztás

Utazás a nagy vizeken

- tépés, vágás, ragasztás

Esztétika és kreativitás: *Képzőművészet nevelés:* Festés műanyag plackra: Akvárium

Vegyes technika: A szivárványhal meséje

Ének, zenei nevelés: Játsszunk a vízzel (vízzel töltött üvegpoharak megszólaltatása)

Pszichomotoros terület: Célbadobás: Aligátor vadászat

Akadálypálya: Kerülj át a túlsó partra

A projekt nagyon sikeres volt, számos élménnyel gazdagodtak és környezettudatuk, természet kímélő, óvó magatartásuk alakult, hisz a kiállítás alkalmával a gyerekek maguk meséltek ismereteikről, tevékenységeikről szüleiknek.

David Attenborough szavaival élve zárom soraimat: „a mi felelősségünk minden tőlünk telhetőt megtenni azért, hogy egy olyan bolygón éljünk, amely nemcsak nekünk, hanem minden földi életnek otthont ad.”

Könyvészet:

Balázs Gizella (2005): Ökológiai nevelés az óvodában. Lyra kiadó Kft., Marosvásárhely

Óvodai tanterv (2008): Curriculum pentru învățământul preșcolar (3/7 ani). Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, București

file:///D:/documents/Downloads/adoc.pub_krnyezetvedelmi-modul.pdf

<https://docplayer.hu/1081026-Harom-hetet-meghalado-projekt-kincsunk-a-fold-kornyezetvedelem-az-ovodaban.html>

http://acta.bibl.u-szeged.hu/27153/1/modszertani_024_003_140-144.pdf

PROIECT EDUCAȚIONAL
„ÎMPREUNĂ PENTRU O
PLANETĂ ZÂMBITOARE”
- SIMPOZION JUDEȚEAN -

EDIȚIA a V-a

Luduș, mai 2022

INSPECTORATUL ȘCOLAR JUDEȚEAN MUREȘ

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Nr. de înregistrare _____ / _____

Avizat,

Insp. Școlar General,

Prof. Drd. Sabin-Gavril PĂȘCAN

Avizat,

Insp. Școlar pt. Educație Timpurie,

Prof. KOVÁCS Júlia

Prof. Maria-Ramona GROS

GRĂDINIȚA CĂSUȚA FERMECATĂ

LUDUȘ, jud. Mureș

str. Rândunelelor, nr. 3 bis, tel.

0737.977.170, fax 0265/411911, CUI

29029994

casutafermecata2012@yahoo.com

[www.gradinitapp2-](http://www.gradinitapp2-ludus.ro)

[ludus.ro](http://www.gradinitapp2-ludus.ro)

Nr. de înregistrare _____ / _____

Director,

Prof. Carmen PETAC

PROIECT EDUCAȚIONAL
„ÎMPREUNĂ PENTRU O PLANETĂ ZÂMBITOARE”
- SIMPOZION JUDEȚEAN -

EDIȚIA a V-a

Luduș, mai 2022

ORGANIZATOR: GRĂDINIȚA „CĂSUȚA FERMECATĂ”

Coordonatori de proiect:

Insp. Școlar pt. Educație Timpurie: prof. KOVÁCS Júlia

Prof. înv. preșc. HERCZEG Gerlinda-Ikdikó

Prof. înv. preșc. KODORI Iolanda-Olga

Prof. înv. preșc. SZÉKELY Timea-Tünde

Prof. înv. preșc. TEGLA Annamária

AVIZAT,
Inspector școlar pentru educație timpurie,
prof. KOVÁCS Júlia
prof. Maria-Ramona GROS

FORMULAR DE APLICAȚIE

Pentru proiecte ce vor fi cuprinse în Calendarul Activităților Educative Județene în anul școlar
2021-2022

ÎNVĂȚĂMÂNT PREȘCOLAR

A. INFORMAȚII DESPRE APLICANT

Numele instituției /unității de învățământ aplicante:	Grădinița” Căsuța fermecată” Luduș, structura Grădinița cu Program Prelungit nr. 1, Luduș
Adresa completă	Str. Rândunelelor Nr. 3 bis, loc. Luduș, jud. Mureș
Nr. de telefon/fax	0737977170
Site și adresă poștă electronică	marosmentiovonok@yahoo.com
Coordonatori	Prof. Kovács Júlia, inspector școlar pentru educație timpurie, tel. 0744805388 Prof. Tegla Annamária, telefon 0724262232 email: teгла.annamaria@gmail.com , Prof. Székely Timea, telefon 0735869190 email: timmy_79@yahoo.com ,, Prof. Kodori Olga, telefon 0720406071 email: kodoriolga@yahoo.com , Prof. Herczeg Gerlinda, telefon 0743338656 email: gerlindaherczeg@gmail.com
Numărul cadrelor didactice participante la proiect/nr. total de cadre didactice din unitate	25
Numărul cadrelor participanți la proiect	50
Alte programe/proiecte organizate de unitatea aplicantă în ultimii 5 ani (enumerati mai jos max. 5 titluri de proiecte, perioade de desfășurare și finanțatorul	”Să redăm tradiția” concurs – Contribuție proprie, alte surse „Száll a madár ágról ágra, száll a nóta szájról szájra,, – Contribuție proprie, alte surse “Preșcolarii pot să-si apere viața!”- Contribuție proprie, alte surse

B. INFORMAȚII DESPRE PROIECT

B.1: Titlul proiectului:

„ÎMPREUNA PENTRU O PLANETĂ ZĂMBITOARE”

B.2: Simpozion**B.3: Domeniul în care se încadrează proiectul:**

Domeniul ecologie și protecția mediului

B.4: Ediția a V-a**B.5: Număr participanți la proiect: 50 cadre didactice**

Participare directă

Participare indirectă 50 de cadre didactice

Participare online

B.6: Bugetul proiectului:

Buget total	Contribuție proprie
535 RON	535 RON

B.7: Proiectul este cu participare: directă
on-line**C. Rezumatul proiectului.**

Număr de cadre didactice implicați: 50 cadre didactice

Beneficiari:

DIRECȚI: cadre didactice din învățământul preșcolar

INDIRECȚI: părinți, autoritățile locale

Activități propuse:

- În etapa preliminară: **ianuarie 2022 – martie 2022**
 - formarea echipei de proiect și stabilirea responsabilităților în cadrul echipei, prezentarea proiectului reprezentanților ISJ Mureș, CCD Mureș, comunității locale în vederea obținerii aprobărilor;
 - derularea campaniei de promovare a proiectului și stabilirea legăturilor parteneriale;
 - încheierea contractelor cu eventualii sponsori.
- Desfășurarea propriu zisă a proiectului: **ianuarie 2022 – iunie 2022**
 - trimiterea invitațiilor și a regulamentului la grădinițele partenere;
 - primirea confirmărilor;
 - primirea lucrărilor;
 - pregătirea spațiului;
 - amenajarea locului de desfășurare;
 - expedierea prin poștă a diplomelor pentru participanții indirecti.
- Evaluarea: **31 mai 2022**

Descrierea activității finale:

Etapa finală a proiectului va avea loc în data de 31 mai 2022 și se va concretiza în realizarea unui volum on-line în format pdf cu ISBN/ISSN, care să conțină lucrări științifice, exemple de bună practică (proiecte didactice, prezentări PPT, referat, studiu de caz) din experiența cadrelor didactice implicate având ca temă principală "Educația ecologică în activitățile instructiv-educative din învățământul preșcolar".

e. Impactul educativ estimat asupra grupului țintă:

Activitățile desfășurate vor avea un impact deosebit asupra grupului țintă prin formarea unor percepții pozitive asupra activităților educative desfășurate în unitățile școlare precum și valorificarea cunoștințelor cadrelor didactice teoretice și practice privind educația ecologică.

D. PREZENTAREA PROIECTULUI

D.1 Argument justificare

Acum, mai mult ca oricând, suntem martorii unei confruntări între două lumi : lumea Omului și cea a Naturii. Dacă, până acum protejăm Omul împotriva Naturii, asistăm astăzi la o luptă inversă. A venit rândul Naturii să fie protejată de acțiunea Omului, a revărsării de putere și vitalitate a speciei umane asupra acesteia, lipsită de apărare și protecție. Apărarea și îmbunătățirea mediului înconjurător a devenit o problemă de importanță majoră pentru oamenii din întreaga lume, iar ignorarea ei va afecta starea populațiilor și dezvoltarea economică a întregului Mapamond. Ea corespunde dorinței arzătoare a popoarelor lumii de a păstra viața pe Pământ și constituie o datorie pentru toate guvernele.

Un vechi proverb românesc spune : „ Pomul când e mic se-ndreaptă ”. De aceea, copiii preșcolari cărora li se adresează acest proiect de educație ecologică sunt publicul cel mai important, cel mai avid de informații de bună calitate, cu aplicabilitate pe tot parcursul vieții. Copiii de astăzi sunt gestionarii și consumatorii de mâine ai resurselor naturale și, în cele mai multe cazuri, ei chiar pot influența radical atitudinile părinților, ale membrilor comunității față de problemele ecologice.

Ne-am propus să facem din educația ecologică un crez la care să adere cei mici dar și cei mari. Cei mici, preșcolarii, vor avea acum posibilitatea să cunoască și să-și însușească norme de comportament de a căror respectare depinde asigurarea unui echilibru între starea de sănătate a individului, a societății și a mediului. Dorim să ajutăm copiii să înțeleagă încă de la această vârstă, cât de important este să crească și să trăiască într-un mediu curat, nepoluat, nedegradat dar și cum să ia atitudine față de cei care, cu bună știință, încalcă legile și normele ecologice. Considerăm că realizarea acestor deziderate majore de care depinde viitorul omenirii, al vieții pe Planeta Pământ, nu este posibilă fără implicarea adulților, a părinților, a comunității, a tuturor celor care, prin exemplul personal, pot forma comportamentele ecologice ale copiilor preșcolari. Este nevoie de o temeinică educație ecologică, foarte bine realizată, dar și foarte bine recepționată, încă de la cele mai fragede vârste .

D.2 Scopul proiectului

- ❖ Implicarea cadrelor didactice în găsirea de soluții la provocările impuse de dezvoltarea durabilă și protecția a mediului înconjurător prin activități ecologice, precum și modalități de învățare a celor mici să respecte și să protejeze natura prin dobândirea de cunoștințe și abilități încă de la această vârstă.
- ❖ Prezentarea de modalități de abordare inter și transdisciplinară a problemelor de mediu în cadrul curriculum-ului obligatoriu sau prin activități extracurriculare.
- ❖ Promovarea unor modele de bune practici în organizarea și desfășurarea de parteneriate cu mediu și pentru protejarea lui.

D.3. Obiectivele specifice ale proiectului:

- Crearea de oportunități și motivații pentru cadrele didactice din unitățile școlare implicate de a se afirma pe plan național, prin valorificarea metodelor, a procedurilor de predare a educației ecologice în procesul instructiv-educativ;
- Realizarea unor lucrări ce pot fi un bun exemplu pentru celelalte cadre, modalități de învățare care stimulează originalitatea, creativitatea, imaginația preșcolarilor;
- Stimularea și promovarea capacităților creatoare ale cadrelor didactice în ceea ce privește educația ecologică în activitățile din cadrul învățământului preșcolar;

D.4 Grup țintă: cadre didactice din învățământul preșcolar

D.5. Beneficiari direcți și indirecti:

- beneficiari direcți: cadre didactice
- beneficiari indirecți: părinții copiilor, membrii comunității locale

D.6. Durata proiectului: ianuarie 2022 – iunie 2022

D.7. Descrierea activităților

Activitatea proiectului se va desfășura pe o singură secțiune:

Simpozion județean ”**Educația ecologică în activitățile instructiv-educative din învățământul preșcolar**”

Exemple de bune practici - metode, mijloace, jocuri și activități instructiv-educative ce dezvoltă abilități de protejare a mediului, proiecte didactice, proiecte tematice, programe de opțional, fișe de lucru care să stimuleze dezvoltarea simțului ecologic a copiilor.

Toate articolele, lucrările științifice care corespund cerințelor din regulamentul de participare se vor regăsi într-un volum de resurse educaționale deschise în format digital cu ISBN, care va fi de altfel produsul final al acestei sesiuni.

Indicatori de evaluare al proiectului:

- Participarea în număr cât mai mare la proiect
- Îmbogățirea cunoștințelor legate de modul de a concepe și finaliza o activitate eficientă din sfera Educație ecologice
- Numărul cadrelor didactice implicate în proiect
- Numărul instituțiilor implicate în proiect
- Realizarea unui portofoliu, care să cuprindă toate produsele proiectului

D.8. Diagrama Gantt

Nr. crt.	Obiectiv specific	Activitate	Realizare în timp						Persoane responsabile
			01. 2022	02. 2022	03. 2022	04. 2022	05. 2022	06. 2022	
1.	Diseminarea scopului proiectului	Constituirea unei baze de date cu educatoarele participante la proiect							prof. Tegla Annamaria prof. Szekely Timea prof. Kodori Olga prof. Herczeg Gerlinda prof. Petac Carmen
		Redactarea proiectului							prof. Tegla Annamaria prof. Szekely Timea
2.	Implementarea proiectului într-un interval de timp	Delegarea de sarcini							prof. Tegla Annamaria prof. Szekely Timea prof. Petac Carmen
		Anunț simpozin							prof. Tegla Annamaria prof. Szekely Timea prof. Kodori Olga prof. Herczeg Gerlinda
		Organizare , desfășurarea simpozion							prof. Tegla Annamaria prof. Szekely Timea prof. Kodori Olga prof. Herczeg Gerlinda prof. Petac Carmen
3.	Evaluarea proiectului și diseminarea rezultate- lor	Evaluarea proiectului							prof. Tegla Annamaria prof. Szekely Timea prof. Kodori Olga prof. Herczeg Gerlinda prof. Petac Carmen
		Diseminarea rezultatelor evaluării proiectului							

D.9. Rezultatele calitative și cantitative așteptate ca urmare a implementării proiectului

Afișe/pliante/invitații realizate în vederea promovării activităților proiectului;

Potofoliu de prezentare a proiectului;

Îmbunătățirea calității actului educativ;

Formarea unor relații de parteneriat cu grădinițele și instituțiile partenere.

D.10. Modalitățile de monitorizare și de evaluare ale proiectului

Compararea proiectului cu rezultatele obținute;
Monitorizare;
Stabilirea responsabilităților;
Inventarierea corespondenței;
Evaluarea expunerii proiectelor cu rezultatelor obținute;

D.11. Modalități de asigurare a continuității /sustenabilității proiectului

Proiectul poate fi continuat în fiecare an școlar, deoarece Educația ecologică este un izvor nesecat, care ne oferă posibilitatea de a cunoaște mai bine mediul înconjurător și totodată ne dă prilejul de a transmite mai departe noilor generații de copii importanța îngrijirii mediului în care trăim. În continuarea proiectului ne propunem să atragem mai mult comunitatea locală precum și organizații nonguvernamentale în activitățile grădiniței.

Reînnoirea parteneriatelor și constituirea de noi parteneriate.

D.12. Riscuri implicate de proiect și planul de răspuns (retragere parteneri, lipsă sponsori etc.)

Proiectul a fost gândit sub forma unui simpozion cu o singură secțiune, în care toate cadrele didactice participante să-și etaleze cunoștințele despre educația ecologică în activitățile instructive –educative.

Planul de răspuns al proiectului a fost conceput în așa fel încât să nu implice riscuri, oferind posibilitatea fiecărui cadru didactic din județ să participe fără taxă de participare. În lipsa unor sponsori cheltuielile vor fi suportate din contribuție proprie a echipei de proiect.

D.13. Activitățile de promovare, mediatizare și pe diseminarea realizate în timpul implementării proiectului și după încheierea acestuia:

- popularizarea proiectului prin intermediul presei locale;
- mediatizarea prin distribuirea de pliante, afișe, invitații în comunitate;
- diseminarea se va realiza pe adresele de e-mail pentru regulamentul concursului, invitații, fișe de participare, tabele;
- prezentarea la nivelul Comisiilor metodice, Cercuri pedagogice;
- realizarea unei broșuri;
- fotografii, înregistrări ale activităților desfășurate;

D.14. Partenerii implicați în proiect și parteneriatul cu comunitatea locală, cu alte grădinițe din județ și din țară, firmă, companie locală sau organizație:

Prin implicarea cadrelor didactice, a părinților, a copiilor, a reprezentanților comunității locale în activitățile organizate, proiectul va conduce la o mai bună conștientizare a comunității locale privind rolul pe care-l are grădinița în manifestarea unei atitudini pozitive în ceea ce privește educația ecologică, atragerea copiilor la grădiniță prin programe educaționale și sociale, dezvoltarea simțului ecologic a comunității.

Proiectul va fi menținut și dezvoltat prin antrenarea altor instituții de învățământ preuniversitar din alte centre metodice a județului, și din afara lui, unități care să devină parteneri în această direcție cu unitatea noastră

de la care să primească consultanță necesară în vederea organizării și derulării unor activități ecologice și de comunicare.

Fiecare grădiniță parteneră are rolul:

- de a promova concursul la nivel de țară ;
- de a menține o legătură permanentă cu grădinița inițiatore, prin reprezentanții desemnați, în scopul informării prealabile, reciproce, eficiente și loiale privind acțiunile de interes comun desfășurate de oricare dintre parteneri;
- de a participa la activitățile organizate de unitatea de învățământ inițiatore;
- de a coopera între instituții pentru atingerea scopului proiectului;
- de a informa periodic Inspectoratul Școlar Județean de care aparține asupra derulării activităților prevăzute în proiect.

Unitățile școlare partenere din județ:

Grădinița cu P.P. Nr. 6, Tg- Mureș, Str. Mărăști, Nr.1, Tel: 0265-217912

E-mail: gradinita6targumures@yahoo.com

Grădinița cu P.P. Nr. 15, Tg- Mureș, Str. Mihai Viteazu, Nr. 26-28, Tel: 0365- 730954

Grădinița „Ștefania”, Tg-Mureș, Str. Aurel Filimon, Nr. 32, Tel: 0265 - 261075

Grădinița cu P. P. „Albinuța”, Tg-Mureș, Str. Parângului, Nr. 23, Tel: 0265-233857

Grădinița cu P. P. „Rândunica”, Tg.Mureș, Str. Ion Buteanu, Nr. 18, Tel: 0365-730953

E-mail: ecogradinita.tgm@gmail.com

Grădinița “S. Illyés Lajos “Sovata, Str. Principală, Nr.196/A, Tel./ Fax: 0265-570734

E-mail: scoalasilsovata@yahoo.ro

Grădinița cu P. P. „Domokos Kázmér”, Szovata, Str. Principală, Nr.54/B, Tel./Fax 0265-570219

E-mail: fvass@digicomm.ro

Grădinița cu P. N. „Samuil Micu” Grupul Școlar Sărmașu, Sărmașu, Str. Republicii, Nr. 98,

Tel/fax: 0265-421262

E-mail: grupscolarsarmasu@clicknet.ro

Grădinița cu P. N. Bălăușeri, Str. Principală, Nr. 271

Grădinița cu P. N. Ernei, Str. Principală, Nr. 146

Grădinița cu P. N. Deaj, Mica, Str. Principală, Nr. 82

E. DEVIZ ESTIMATIV

Nr. crt.	Descrierea cheltuielilor*	Fonduri proprii	Finanțare solicitată MENCs RON	Total sumă RON	Finanțări anterioare pe același proiect (anul 2019)		
					Surse proprii	MENCs	TOTAL
1	Diplome 50 x 5 RON	250 RON		250 RON	285 RON		285 RON
2	Hârtie xerox	35 RON		35 RON			
	TOTAL RON	285RON		285 RON			

F. BUGETUL ULTIMELOR 4 EDIȚII

Anul de desfășurare	Ediția	Buget total	Buget primit de la MENCȘ	Contribuție proprie/alte surse
2017	a III-a	450 RON		450 RON
2018	a IV-a	535 RON		535 RON

Coordonatori proiect,

Insp. pt. Educație Timpurie

Prof. Kovács Júlia

Prof. Înv. Preșcolar

Prof. Tegla Annamária

Prof. Székely Tímea

Prof. Kodori Olga

Prof. Herczeg Gerlinda

Director,

Prof. Înv. Preșc. Petac Carmen

GRĂDINIȚA CĂSUȚA FERMECATĂ

LUDUȘ, jud. Mureș

str. Rândunelelor, nr. 3 bis, tel. 0737.977.170, fax

0265/411911, CUI 29029994

casutafarmacata2012@yahoo.comwww.gradinitapp2-ludus.ro

Nr. de înregistrare _____ / _____

Director,

Prof. Carmen PETAC

Insp. Școlar General,

Prof. Drd. Sabin-Gavril PĂȘCAN

**Regulamentul de organizare
Simpozion județean ”Educația ecologică în activitățile instructiv-educative din învățământul
preșcolar”-Exemple de bune practici**

1. Prezentul regulament este elaborat în conformitate cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu prevederile Ordinului MECTS nr. 3035/2012 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a competițiilor școlare și Regulamentului de organizare a activităților cuprinse în calendarul activităților educative școlare și extrașcolare.

2. Simpozionul județean ”Educația ecologică în activitățile instructiv-educative din învățământul preșcolar”- **Exemple de bune practici**“, ediția a V-a, MAI - 2022, se adresează tuturor și cadrelor didactice din învățământul preșcolar din județ și nu numai (limba română și maghiară).

Concursul este gratuit și nu se percepe taxă de participare.

3. Obiectivele concursului sunt:

- ❖ Crearea de oportunități și motivații pentru cadrele didactice din unitățile școlare implicate de a se afirma pe plan național, prin valorificarea metodelor, a procedurilor de predare a educației ecologice în procesul instructiv-educativ;
- ❖ Realizarea unor lucrări ce pot fi un bun exemplu pentru celelalte cadre, modalități de învățare care stimulează originalitatea, creativitatea, imaginația preșcolarilor;
- ❖ Stimularea și promovarea capacităților creatoare ale cadrelor didactice în ceea ce privește educația ecologică în activitățile din cadrul învățământului preșcolar;
- ❖ Cadrele didactice trebuie să realizeze lucrări documentate prin care să evidențieze importanța și rolul activităților de educație ecologică.

4. Organizator: Grădinița „Căsuța fermecată”, Luduș - Structura Grădinița P.P.Nr.1

Echipa de proiect:

Prof. Tegla Annamária - tel. 0724262232

Prof. Székely Tímea - tel. 0735869190

Prof. Kodori Olga - tel. 0720406071

Prof. Herczeg Gerlinda - tel. 0743338656

5. Simpozionul are următoarea secțiune: ”**Educația ecologică în activitățile instructiv-educative din învățământul preșcolar**”- **Exemple de bune practici** “- metode, mijloace, jocuri și activități instructiv-educative ce dezvoltă abilități de protejare a mediului, proiecte didactice, proiecte tematice, programe de opțional, fișe de lucru care să stimuleze dezvoltarea simțului ecologic a copiilor.

6. Cerințe de redactare :

- ✓ Lucrările vor fi redactate în Microsoft Word, font Times New Roman 12, cu diacritice, la 1,5, conținutul lucrării trebuie să vizeze aspecte cu un grad ridicat de interes pentru grupul țintă, să fie originale și să cuprindă experiențe
- ✓ Lucrarea propriu-zisă se va face pe format A4, la un rând, cu margini egale de 20 mm (text aliniat „justified”) cu caractere românești.
- ✓ Titlul va fi scris cu majuscule (Times New Roman 14 Bold), centrat.
- ✓ Autorul/autorii (max 2) și instituția se vor scrie la doua rânduri sub titlu (Times New Roman 12), aliniat la dreapta.
- ✓ La doua rânduri de numele autorului se începe scrierea textului (Times New Roman 12).
- ✓ Lucrările vor fi redactate în Microsoft Word (cu extensia doc sau docx) și vor conține maxim 4 pagini, cu excepția proiectelor didactice.
- ✓ La eveniment pot participa toate cadrele didactice din învățământul preșcolar.
- ✓ În redactarea lucrării nu se vor introduce note de subsol și nu se va numerota paginile
- ✓ Nu se percepe taxă de participare la simpozion.
- ✓ Cartea cu nr. ISBN va fi transmisă în format pdf la adresa de e-mail menționată pe Fișa de înscriere.
- ✓ Fiecare lucrare va conține o bibliografie.
- ✓ Se recomandă ca lucrările ce urmează a fi publicate în ghidul metodologic să aibă aplicabilitate practică.

Articolele pentru simpozion vor fi trimise prin e-mail, ca atașament într-un fișier word, la adresa timmy79@yahoo.com (secția maghiară) și gerlindaherczeg@gmail.com (secția română), *împreună cu Fișa de înscriere și Protocolul de colaborare* până la data de **15 mai 2022**.

7.Data desfășurării: 31 mai 2022

8. Expedierea diplomelor, adeverințelor de va face până în data de **31.06.2022** în format scanat la adresele menționate pe Fișa de înscriere

Se va primi

- diplomă în cadrul Simpozionului județean,

- adeverință de participare în cadrul Simpozionului județean,
- un exemplar al protocolului de colaborare,
- adeverință schimb de experiență
- adeverință pentru realizarea de parteneriate instituționale

Fișa de înscriere și Protocolul de colaborare trebuie trimis și în format electronic (stampilat semnat) pe adresa de e-mail timmyy_79@yahoo.com , gerindaherczeg@gmail.com până la data de **15 mai 2022**. Cadrele didactice coordonatoare vor primi diplome de participare și adeverințe.

9. Prezentul regulament se va aplica începând cu anul școlar 2021-2022.

10. Cheltuielile de organizare și desfășurare a concursului vor fi suportate din fonduri proprii de către fiecare partener. Aceștia au libertatea de a-și găsi sponsori pentru cheltuielile necesare desfășurării concursului.

11. Grădinița organizatoare și cele participante vor realiza activități de diseminare a proiectului educațional prin diverse activități (cercuri metodice, cercuri pedagogice, simpozioane, articole în presă, reviste școlare, locale).

12. Comisia de întocmire a regulamentului:

Prof. Tegla Annamăria

Prof. Székely Tímea

Prof. Kodori Olga

Prof. Herczeg Gerlinda

13. Persoane de contact:

Prof. Székely Tímea, telefon 0735869190

email: timmyy_79@yahoo.com

Prof. Herczeg Gerlinda, telefon 0743338656

email: gerindaherczeg@gmail.com

VĂ AȘTEPTĂM CU DRAG ȘI VĂ DORIM MULT SUCCES!

- adeverință de participare în cadrul Simpozionului județean,
- un exemplar al protocolului de colaborare,
- adeverință schimb de experiență
- adeverință pentru realizarea de parteneriate instituționale

Fișa de înscriere și Protocolul de colaborare trebuie trimis și în format electronic (stampilat semnat) pe adresa de e-mail timmyy_79@yahoo.com , gerindaherczeg@gmail.com până la data de **15 mai 2022**. Cadrele didactice coordonatoare vor primi diplome de participare și adeverințe.

9. Prezentul regulament se va aplica începând cu anul școlar 2021-2022.

10. Cheltuielile de organizare și desfășurare a concursului vor fi suportate din fonduri proprii de către fiecare partener. Aceștia au libertatea de a-și găsi sponsori pentru cheltuielile necesare desfășurării concursului.

11. Grădinița organizatoare și cele participante vor realiza activități de diseminare a proiectului educațional prin diverse activități (cercuri metodice, cercuri pedagogice, simpozioane, articole în presă, reviste școlare, locale).

12. Comisia de întocmire a regulamentului:

Prof. Tegla Annamária

Prof. Székely Tímea

Prof. Kodori Olga

Prof. Herczeg Gerlinda

13. Persoane de contact:

Prof. Székely Tímea, telefon 0735869190

email: timmyy_79@yahoo.com

Prof. Herczeg Gerlinda, telefon 0743338656

email: gerindaherczeg@gmail.com

VĂ AȘTEPTĂM CU DRAG ȘI VĂ DORIM MULT SUCCES!

Anexa 2.

GRĂDINIȚA CĂSUȚA FERMECATĂ LUDUȘ, jud. Mureș str. Rândunelelor, nr. 3 bis, tel. 0737.977.170, fax 0265/411911, CUI 29029994 casutafermecata2012@yahoo.com www.gradinitapp2-ludus.ro	DENUMIREA INSTITUȚIEI ADRESA _____ TELEFON: _____, FAX _____, E-MAIL _____, WEB _____
--	---

Nr. _____ / _____

Nr. _____ / _____

În aplicarea prevederilor Legii nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, a Notificării M.E.N./D.G.I.P. nr. 44418/4.12.2000, a Adresei M.E.C.T./D.G.A.E. nr. 42566/12.12.2002, a precizărilor M.Ed.C./M.E.C.T.S. nr. 42207/4.10.2005, nr. 30180/04.04.2006 și nr. 50470/3.11.2010, a notificărilor ulterioare în vigoare, se încheie prezentul

PROTOCOL DE COLABORARE**I. COLABORATORII**

1.1 GRĂDINIȚA „CĂSUȚA FERMECATĂ”, cu sediul în localitatea Luduș, Județul Mureș, str. Rândunelelor nr. 3 Bis, reprezentat prin d-na prof. Petac Carmen, având funcția de director, în calitate de COLABORATOR și

1.2. _____, cu sediul în _____, tel _____, fax _____, reprezentată prin dl./d-na _____, având funcția de director, în calitate de COLABORATOR

II. OBIECTUL PROTOCOLULUI DE COLABORARE

2.1. Părțile au stabilit de comun acord să colaboreze pentru realizarea în comun a proiectului “Împreună pentru o planetă zâmbitoare ”, așa cum sunt detaliate în anexe, ce fac parte integrantă din prezentul protocol.

III. DURATA COLABORĂRII

3.1. Prezentul protocol se încheie pentru o perioadă de 6 luni, începând cu data semnării sale și se poate prelungi, cu acordul părților, prin încheierea unui act adițional.

IV. CONTRIBUȚIA PĂRȚILOR LA REALIZAREA COLABORĂRII

4.1 GRĂDINIȚA „CĂSUȚA FERMECATĂ” reprezentată prin **director prof** - Petac Carmen își desemnează responsabilii pentru realizarea proiectului convenit după cum urmează:

Coordonatori și responsabili cu implementarea proiectului: Tegla Annamăria, Székely Timea, Kodori Olga, Herczeg Gerlinda, având funcția de prof. învățământ preșcolar.

4.2. _____ își desemnează responsabilii pentru realizarea proiectului convenit după cum urmează:

Coordonator _____

-Responsabil cu implementarea _____

având funcția de _____

4.3. Programele de activitate întocmite pe baza prezentului protocol vor decurge și vor completa planurile manageriale anuale și planurile operaționale ale instituțiilor colaboratoare.

4.4. Părțile vor colabora inclusiv pentru sensibilizarea tuturor factorilor responsabili din comunitate – autoritățile publice locale, organismele guvernamentale și nonguvernamentale – în legătură cu situația reală din sistemul școlar preuniversitar din județ, coroborat cu obiectivele prezentului protocol.

V. OBLIGAȚIILOR PĂRȚILOR

5.1 În cadrul parteneriatului, GRĂDINIȚA „CĂSUȚA FERMECATĂ” se obligă:

- să informeze unitățile școlare despre organizarea simpozionului;
- să respecte termenele de desfășurare ale activităților;
- să distribuie diplomele, adeverințele cadrelor didactice participante;
- să realizeze carte online “ ÎMPREUNĂ PENTRU O PLANETĂ ZĂMBITOARE” și portofoliul proiectului;

5.2. Partenerul se obligă:

- să mediatizeze concursul în unitatea școlară;
- să încadreze lucrarea în tema propusă
- să respecte regulamentul de desfășurare al concursului.

VI. RĂSPUNDEREA PĂRȚILOR

6.1. Răspunderea pentru îndeplinirea obligațiilor ce decurg din prezentul protocol, cu efect negativ asupra colaborării, revine părților, așa cum s-au obligat fiecare dintre acestea, prin clauzele contractuale, conform legii.

VII. CLAUZE DE ÎNCETARE A COLABORĂRII

Următoarele condiții duc la încetarea colaborării:

- a. la expirarea termenului pentru care a fost încheiat
- b. hotărârea comună a colaboratorilor, prin acord scris;
- c. cazul de forță majoră;
- d. nerespectarea întocmai a clauzelor prezentului Protocol, situație în care partea lezată poate cere rezilierea unilaterală a acestuia, într-o notificare scrisă cu cel puțin 15 zile înainte de data realizării .

VIII. ALTE CLAUZE ALE DESFĂȘURĂRII COLABORĂRII

8.1. Comunicările între colaboratori, privitor la modul de desfășurare a colaborării, se efectuează în scris sau prin corespondență electronic.

IX. LITIGII.

9.1. Litigiile de orice fel, decurgând din executarea prezentului protocol de colaborare, se vor soluționa pe cale amiabilă sau, dacă altfel nu este posibil, în instanță.

Acordul intră în vigoare la data semnării acestuia și este valabil pe perioada desfășurării prezentului proiect educațional.

DIRECTOR,
„CĂSUȚA FERMECATĂ” LUDUȘ
PROF., PETAC CARMEN

L.S.

(semnătura)

DIRECTOR,
GRĂDINIȚA.....
PROF.....

L.S.

(semnătura)

APROBAT,

Insp. Școlar General,

Prof. Drd. Sabin-Gavril PĂȘCAN

RAPORT FINAL

„ÎMPREUNA PENTRU O PLANETĂ ZĂMBITOARE”, ediția a IV-a CONCURS-EXPOZIȚIE

Ne-am propus să facem din educația ecologică un crez la care să adere cei mici dar și cei mari. Cei mici, preșcolarii, au avut posibilitatea să cunoască și să-și însușească norme de comportament de a căror respectare depinde asigurarea unui echilibru între starea de sănătate a individului, a societății și a mediului. Am ajutat copiii să înțeleagă încă de la această vârstă, cât de important este să crească și să trăiască într-un mediu curat, nepoluat, nedegradat dar și cum să ia atitudine față de cei care, cu bună știință, încalcă legile și normele ecologice.

Realizarea acestor deziderate majore de care depinde viitorul omenirii, al vieții pe Planeta Pământ, a fost posibilă cu implicarea adulților, a părinților, a comunității, a tuturor celor care, prin exemplul personal, au format comportamentele ecologice ale copiilor preșcolari. A fost nevoie de o temeinică educație ecologică, foarte bine realizată, dar și foarte bine recepționată, încă de la cele mai fragede vârste .

Datorită implicării cadrelor didactice, a părinților, a copiilor, a reprezentanților comunității locale în activitățile organizate, proiectul a condus la o mai bună conștientizare a comunității locale privind rolul pe care-l are grădinița în manifestarea unei atitudini pozitive în ceea ce privește educația ecologică, atrăgând copiii la grădiniță prin programe educaționale și sociale, dezvoltarea simțului ecologic a comunității.

Proiectul a fost menținut și dezvoltat prin antrenarea altor instituții de învățământ preuniversitar din alte centre metodice a județului, unități care au devenit parteneri în această direcție cu unitatea noastră de la care am primit consultanță necesară în vederea organizării și derulării activităților ecologice și de comunicare.

Sarcinile de învățare au vizat creativitatea, atitudinea și convingerile preșcolarilor.

Activitatea s-a desfășurat conform planificării, atingând scopul și obiectivele propuse.

Scopul proiectului a vizat implicarea preșcolarilor în găsirea de soluții la provocările impuse de dezvoltarea durabilă și protecția a mediului înconjurător, prezentarea de modalități de abordare inter și transdisciplinară a problemelor de mediu în cadrul curriculum-ului obligatoriu

sau prin activități extracurriculare cât și promovarea unor modele de bune practici în organizarea și desfășurarea de parteneriate cu mediu și pentru protejarea lui.

Numărul de participanți: coordonatorii proiectului împreună cu partenerii implicați direct (57 cadre didactice, 150 preșcolari) și beneficiarii indirecti (părinții copiilor și membrii comunității locale)

Obiective urmărite:

- ❖ Dezvoltarea experienței și formarea capacității de a folosi cunoștințele și abilitățile dobândite în luarea unor decizii bine gândite, pozitive, pentru rezolvarea problemelor de mediu.
- ❖ Formarea unei atitudini ecologice active și responsabile care să permită manifestarea unei conduite adecvate în relația cu mediul, prin acțiuni concrete de re folosire a deșeurilor colectate.
- ❖ Dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a problemelor legate de reciclarea , recondiționarea și re folosirea deșeurilor din mediul înconjurător, stimularea curiozității pentru investigarea și descoperirea soluțiilor practice de utilizare a acestora.
- ❖ Conștientizarea rolului fiecăruia dintre noi în realizarea unei lumi mai bune și a unui mediu mai sănătos.
- ❖ Dezvoltarea abilităților necesare identificării și investigării problemelor de mediu în scopul participărilor la rezolvarea acestora.
- ❖ Implicarea părinților, preșcolariilor, comunității locale în crearea unui mediu sănătos și sigur pentru copii.
- ❖ Oferirea șansei copiilor de a-și exprima ideile personale și de a-și manifesta o atitudine personal legată de responsabilitatea pe care și-o asumă în privința mediului în care trăiesc.
- ❖ Conștientizarea relațiilor existente între un mediu sănătos și propria noastră sănătate.

Rezultate înregistrate, produse, impact

- a. măști de carnaval realizate din materiale reciclabile, tehnică la alegere – **(participare indirectă)**;
- b. diplome de participare la concursuri;
- c. costume realizate din materiale reciclabile, tehnică la alegere (**participare directă**)

Bugetul

A fost din surse proprii, precum și din sponsorizări și a fost cheltuit conform graficului (Diplome 125x3.6 Ron = 450 Ron)

Premii

S-au acordat premiile I, II, III, precum și mențiuni în proporție de 25% din numărul total de concurenți.

Promovarea și diseminarea proiectului

On-line, mass- media locală, distribuirea de fluturași și afișe.

Anexă la raport

Membrii echipei de proiect

Coordonatori si inițiatori proiect:

Prof. Tegla Annamária, Prof. Székely Tímea, Prof. Kodori Olga, Prof. Herczeg Gerlinda

Participanți:

Ambrus Tünde, Grădinița P.P.Nr.11, „Căsuța bucuriei”, Brașov, tel. 0733810218
Balázs Annamária, Grădinița P.P.Nr.11, „Căsuța bucuriei”, Brașov, tel. 0733810218
Balogh Éva-Katalin, Grădinița ”Căsuța fermecată”, Luduș, tel. 0726184078
Barbu Elisabeta, Liceul Teoretic „Ady Endre”, Bucuresti, tel.
Bárocz Cristina, Grădinița P.P. ”Prichindelul Isteț”, Turda, Tel. 0264323997
Botar Csilla, Grădinița P.P. ”Prichindelul Isteț”, Turda, Tel. 0264323997
Bica Iulia, Grădinița, ”Căsuța fermecată”, Luduș, tel. 0727799733
Buslig Dalma Școala Gimnazială S. Illyes Lajos-Grăd. PP.2, tel. 0745114923
Derzsi Tünde Erika, Grădinița P.P.Nr.11, „Căsuța bucuriei”, Brașov, tel. 0733810218
Eröss Márta, Grădinița P.N. Valea Ugra, Tel. 0266339201
Fărcaș Andrea Timea, ”Căsuța fermecată”, Luduș , tel. 0752242968
Farkas Maria Magdalena, Grădinița P. N. Viforoasa, tel. 0736468842
Florescu Daniela Mihaela, Grădinița P.P.Nr.11, „Căsuța bucuriei”, Brașov, tel. 0733810218
Fodor Hajnal, Școala Gimnazială S. Illyes Lajos, Sovata, tel. 0744431797
Fülöp Melinda , Școala Gimnazială „Dr. Nyulas Ferenc ”, Eremitu, Tel. 0742525031
Gálfalvi Amália, Grădinița P. P. „Domokos Kázmér”, Sovata, 0744479354
Gedő Tünde, Grădinița P.N. Ceuș, tel. 0740354979
Herczeg Gerlinda-Ildikó, ”Căsuța fermecată”, Luduș, tel. 0743338656
Imre Judit, Grădinița cu P.P. “Licurici”, Tg-Mureș, tel. 0365730949
Imreh Orsolya, Grădinița Cu P.P. “Rândunica”, Tg-Mureș, Tel.
Kacsó Klára, Grădinița P.N. Hodoșa, tel. 0761769604
Katai Katalin, Grădinița P.N. Sâmbriaș, tel. 0265349810
Kecskes Izabella, , Liceul Teortc Samuil Micu - Grăd P.N., Sârmaș, tel. 0745608094
Kinda Ibolya, Grădinița P.P.Nr.11, „Căsuța bucuriei”, Brașov, tel. 0733810218
Király Agnes, Grădinița P.P.Nr.2, Sovata, tel. 0265570331
Kodori Iolanda-Olga, ”Căsuța fermecată”, Luduș, tel. 0720406071
Koncz Emma, Grădinița Cu P.N. Viforoasa, Tel. 0727240447
Kovács Júlia, Grădinița P.P.Nr.11, Tg-Mureș, tel. 0744805388
Laszlo Ana-Aletta, Grădinița P.N., Bogata, tel. 0743897506
Lészai Emő- Clara, Grădinița Reformată P.P.Nr.1 ”Csemete”, Cluj Napoca,tel. 0745896342
Loghin Katalin Gizella, Grădinița P.N. , Ceuș, tel. 074157509
Mánya Enikő, Grădinița P.P.Nr.16, Tg-Mureș, tel. 0747074670
Margeian Monica, Grădinița ”Căsuța fermecată”, Luduș, tel. 0749979096

ACTIVITATE OPȚIONALĂ

EDUCAȚIE ECOLOGICĂ

prof.înv.preșcolar: **Szasz Fira Petruța**

prof.înv.preșcolar: **Tocaciu Diana**

Grădinița „Căsuța Fermecată” Luduș

MOTTO : „A înțelege natura înseamnă a înțelege viitorul, iar a face ceva pentru salvarea naturii, atât de amenințată astăzi înseamnă să contribuim la fericirea naturii.”

Eugen Pora

Denumirea opționalului: „Prietenii naturii”

Domeniul de dezvoltare: Dezvoltarea cognitivă și cunoașterea lumii

Domeniul experiențial: Domeniul Om și Societate și Domeniul Estetic și Creativ

Grupa: mare

Durata: un an școlar

Perioada: 2021 -2022

Număr de activități pe săptămână: 1 oră pe săptămână

Scopul: Dezvoltarea capacității de ocrotire a naturii.

ARGUMENT

Cunoașterea naturii și înțelegerea legilor care o guvernează trebuie să înceapă din perioada preșcolară, deoarece este și necesară, dar și posibilă, formarea unei atitudini ecologice la această vârstă. Formarea unei gândiri și conștiințe ecologice este scopul suprem pentru supraviețuirea omului, iar cunoștințele căpătate în primii ani de viață cu privire la natură vor fi mult mai bine aplicate mai târziu.

„Prietenii naturii” își propune să înlesnească și să aprofundeze înțelegerea și cunoașterea naturii prin participarea activă și conștientă a preșcolarilor la descoperirea și redescoperirea fenomenelor și proceselor naturale în funcție de experiența lor de viață, de nevoile reale de cunoaștere.

Activitățile de învățare propuse sunt orientate spre observarea și explorarea directă a mediului înconjurător (colțul viu al grupei, în grădina, drumetii).

Educația ecologică este o educație prin și pentru valori, care poate dobândi forme concrete de realizare , la diferite nivele de școlaritate, livrând conținuturi informaționale în modalitate transdisciplinară, în context formal sau nonformal.

DIMENSIUNI ALE DEZVOLTĂRII:

- ❖ Caracteristici structurale și funcționale ale lumii înconjurătoare;
- ❖ Comportamente prosoziale, de acceptare și de respectare a diversității;
- ❖ Motricitatea grosieră și motricitatea fină în context de viață familială;
- ❖ Curiozitate, interes și inițiativă în învățare;
- ❖ Interacțiuni cu adulții și cu copiii de vârstă apropiată.
- ❖ Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor.

LA FINALUL PARCURGERII OPȚIONALULUI, COPILUL VA MANIFESTA O SERIE DE COMPORTAMENTE, ÎNTRE CARE:

- Evidențiază caracteristicile unor obiecte localizate în mediul înconjurător;
- Identifică și valorifică unele caracteristici ale lumii vii, ale Pământului și Spațiului;
- Descrie unele caracteristici ale lumii vii, ale Pământului și Spațiului;
- Demonstrează cunoașterea poziției omului în univers, ca parte a lumii vii și ca ființă socială;
- Demonstrează creativitatea prin activități artistice-plastice, muzicale și practice, în conversații și povestiri create;
- Demonstrează simțul muzical, armonic prin cântec, joc cu text și text și cântec, dans;
- Își însușește și respect reguli, înțelege efectele acestora în planul relațiilor sociale, în context familial;
- Integrează ajutorul primit, pentru realizarea sarcinilor de lucru la care întâmpină dificultăți;
- Exersează cu sprijin, asumarea unor responsabilități specifice vârstei, în context variate;
- Manifestă curiozitate și interes pentru experimentarea și învățarea de situații noi.

VALORI ȘI ATITUDINI:

Pe parcursul acestui opțional se va avea în vedere cultivarea și dezvoltarea la copii a următoarelor valori și aptitudini:

- ❖ Punerea în practică a cunoștințelor și regulilor însușite, referitoare la mediu.
- ❖ Manifestarea unor deprinderi de îngrijire, protejare și ocrotire a mediului înconjurător în diferite contexte de viață.
- ❖ Dezvoltarea dragostei pentru natură și pentru protejarea ei.

Formarea interesului de a-și extinde în mod continuu cunoștințele și a-și dezvolta capacitățile și deprinderile pe tot parcursul vieții.

CONȚINUTURI (ASOCIATE COMETENȚELOR)

- Medii de viață ale plantelor și animalelor,
- Părților componente ale plantelor și animalelor;
- Ecosisteme : parc, pădure, grădină;
- Modulului de îngrijire a plantelor și animalelor;
- Fenomenele naturii specifice fiecărui anotimp;
- Relații între plante, animale și om;
- Surse de poluare a mediului;
- Norme de protecție a mediului;
- Efectuarea unor experimente simple, pentru evidențierea unor procese;
- Reținerea unor: poezii, cântece, lecturi;
- Îngrijirea și conservarea mediului.

STRATEGII DIDACTICE :

METODE ȘI PROCEDEE :

- ✓ jocul didactic, conversația, exercițiul, demonstrația, experimentul, observația, explicația;

MATERIALE DIDACTICE :

- ✓ ghindă, castane, conuri, semințe, plante, legume, fructe, pietre, crengi, pănușă, coji de nucă, plastice, textile, hârtie, carton alb și color, pungi de hârtie, role de carton, tăvi, caserole, farfurii, pahare, linguri și furculițe de unică folosință, mărgel, plasă de rafie, rafie colorată, staniol, peturi, doze, globuri, carton, foi de desen, carioca, pixuri colorate, sidefate, tempera, creioane, creioane cerate, etc.

EVALUAREA:

- observarea sistematică a activității;
- aprecieri verbale;
- jocuri-concurs.

TEMATICĂ PROPUȘĂ

NR. CRT.	OBIECTIVE OPERAȚIONALE	ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE	CONȚINUTUL ÎNVĂȚĂRII	MODALITĂȚI DE EVALUARE
1.	- Preșcolarul va fi capabil să	„ <i>Despre lumea</i> ”	Medii de viață	Aprecieri verbale,

	recunoască minim cinci plante și animale, precizând modul lor de viață;	<i>plantelor și a animalelor ”</i> -lectură după imagini	specifice unor plante și animale	asupra modului de desfășurare a activității
2.	- Preșcolarul va fi capabil să identifice minim trei comportamente, acțiuni de protejare a mediului, pe baza cântecului învățat;	„ <i>Imnul ecologiștilor ”</i> -cântec	Norme de protecție a mediului	Concurs „Cine știe?”
3.	- Preșcolarul va fi capabil să observe minim patru schimbări ale naturii, pe baza celor observate în parc;	„ <i>Prin parc, printre copaci! ”</i> - drumeție	Cunoștințe legate de influența mediului asupra naturii;	Observarea comportamentului copiilor
4.	- Preșcolarul va fi capabil să denumească măsurile elementare de curățenie, folosindu-se de regulile de curățenie;	„ <i>Curățenia – sănătate curată ”</i> -discuție liberă -sortare deseuri	Măsuri de menținere a unui mediu nepoluat	Aprecieri asupra răspunsurilor copiilor
5.	- Preșcolarul va fi capabil să planteze semințe în cutiile Eco, îngrijindu-le și observând dezvoltarea acestora ;	„ <i>În ajutorul naturii! ”</i> -activitate practică	Cunoștințe despre pământul în care se seamănă și despre semințe	Observarea participării la activitate și recompense
6.	- Preșcolarul va fi capabil să identifice factorii care influențează pozitiv și negativ mediul înconjurător; - Preșcolarul va fi capabil să stabilească relații cauză – efect;	„ <i>Noi iubim animalele! ”</i> -joc didactic	Cunoștințe despre viețuitoarele care ne înconjoară	Concurs de ghicitori
7.	- Preșcolarul va fi capabil să cunoască toți factorii care	„ <i>Codul ECO ”</i> Convorbire	Norme și conduite ECO	Aprecieri verbale Ecusoaie

	influențează pozitiv și negativ mediul înconjurător: - Preșcolarul va fi capabil să identifice comportamentele pozitive și negative ale omului în relația cu mediul ;			
8.	- Preșcolarul va fi capabil să execute mișcările de dans pe baza indicațiilor educatoarei;	„ <i>Vino, ploaie vino</i> ” dans	Comportamente pozitive față de animale și mediu înconjurător	Aprecieri verbale
9.	- Preșcolarul va fi capabil să realizeze cel mult un coș - ECO, utilizând-se de deșeurile;	„ <i>Coșuri ecologice</i> ” - activitate cu materiale refolosibile	Refolosirea deșeurilor, munca în echipă	Aprecierea rezultatelor
10.	- Preșcolarul va fi capabil să amenajeze un cadru corect pentru pregătirea focului în pădure; - Preșcolarul va fi capabil să cunoască urmările nefaste ale jocului cu focul;	„ <i>Nu vă jucați cu focul!</i> ” -converbire	Modalități practice de prevenire a dezastrelor provocare de foc și implicit, de protecția mediului	Observarea comportamentului copiilor
11.	- Preșcolarul va fi capabil să identifice minim patru aspecte ce prezintă încălcări ale normelor de protecție a mediului pe baza imaginilor prezentate.	„ <i>Așa da! Așa nu!</i> ” -lectură după imagini	Reguli și norme de protecție a mediului	Aprecierea răspunsurilor copiilor
12.	- Preșcolarul va fi capabil să sorteze materialele necesare realizării podoabelor;	„ <i>Brăduțul ECO</i> ”	Confecționare de obiecte decorative din materiale	Analiza rezultatului muncii

		-activitate practică	reciclabile	
13.	- Preșcolarul va fi capabil să recunoască cel puțin trei fenomene ale naturii, pe baza experimentului ; - Preșcolarul va fi capabil să descrie cel puțin două fenomene ale naturii și modul de circulare a apei în natură, folosindu-se de informațiile primite în cadrul experimentului;	„ <i>Ploaie, zăpadă, gheață</i> ” -experiment	Observarea stării de agregare a apei	Aprecierea răspunsurilor
14.	- Preșcolarul va fi capabil să descrie trei aspecte din viața animalelor pe timpul iernii pe baza filmului vizionat;	„ <i>Răspunde repede și bine!</i> ” - convorbire după un film didactic	Comportamente pozitive și negative față de mediul înconjurător	Aprecierea răspunsurilor
15.	- Preșcolarul va fi capabil să enumere după prezentare materiale care pot fi materialele reciclate (petul, hârtia, doza de aluminiu);	„ <i>Hai să reciclăm</i> ” - prezentare PPT	Materiale reciclabile și drumul lor până la produsul nou	Aprecierea răspunsurilor
16.	- Preșcolarul va fi capabil să denumească elementele ecosistemului polar;	„ <i>Viața la Polul Nord</i> ” -macheta	Viața la pol	Recompense (medalioane eco)
17.	- Preșcolarul va fi capabil să denumească elementele mediului acvatic; - Preșcolarul va fi capabil să identifice factorii de poluare a mediului acvatic;	„ <i>Viața în mări și oceane</i> ” -film didactic	Viața din adâncuri; Măsuri de protecție.	Aprecierea răspunsurilor

18.	- Preșcolarul va fi capabil să identifice acțiuni benefice și acțiuni nocive asupra naturii; - Preșcolarul va fi capabil să descrie o acțiune de curățare a mediului la care a participat;	„ <i>Omul, prieten sau dușman al naturii?</i> ” -lectură după imagini	Efectele acțiunii omului asupra naturii	Aprecierea comportamentelor
19.	- Preșcolarul va fi capabil să precizeze minim trei factorii poluanți asupra naturii; - Preșcolarul va fi capabil să identifice comportamente ale omului în relație cu mediul;	„ <i>S.O.S- Natura!</i> ” -scenetă	Mesaje cu conținut tematic	Aprecieri verbale
20.	- Preșcolarul va fi capabil să experimenteze elemente legate de condițiile de viață ale plantelor ;	„ <i>Ghivece de flori – ECO</i> ” -activitate practică	Confecționare de obiecte decorative din materiale reciclabile	Apreciaerea produsului finit
21.	- Preșcolarul va fi capabil să descrie importanța apei pentru continuitatea vieții pe pământ - Preșcolarul va fi capabil să economisească apa	„ <i>Apa este viață. Nu o risipiți!</i> ” - concurs	Cunoștințe despre apă	Diplome
22.	- Preșcolarul va fi capabil să utilizeze corespunzător unelte de lucru;	„ <i>Ajutăm planeta să se dezvolte!</i> ” -activitate practică	Plantăm flori în curtea grădiniței	Aprecieri asupra modului de lucru

23.	<p>- Preșcolarul va fi capabil să refolosească deșeurile din hârtie;</p> <p>- Preșcolarul va fi capabil să realizeze un copac din hârtia colectată;</p>	<p>„ Copacul din hârtie ”</p> <p>-activitate practică</p>	Gestionarea deșeurilor	Expoziție cu lucrările realizate
24.	<p>- Preșcolarul va fi capabil să confecționeze măștișoare din materiale reciclabile;</p>	<p>„ Un măștișor-ECO ”</p> <p>Activitate practică</p>	Refolosirea diverselor deșeuri; importanța celor trei R	Concurs
25.	<p>- Preșcolarul va fi capabil să identifice mesajul etic al poeziei;</p>	<p>„ Fetița și floarea ”</p> <p>Memorizare</p>	Mesaje cu conținut etic	Evaluare orală
26.	<p>- Preșcolarul va fi capabil să denumească tipuri de deșeuri;</p> <p>- Preșcolarul va fi capabil să sorteze deșeurile, conform indicațiilor primite;</p> <p>- Preșcolarul va fi capabil să exerseze colectarea selectivă.</p>	<p>„ Colectează selectiv! ”</p> <p>- Exercițiu aplicativ</p>	Sortarea deșeurilor și plasarea lor în spațiul rezervat	Aprecierea rezultatului muncii
27.	<p>- Preșcolarul va fi capabil să descopere legăturile de dependență dintre diferitele specii de viețuitoare;</p> <p>- Preșcolarul va fi capabil să experimenteze elemente legate de condițiile de viață și dezvoltare a păsărilor ;</p>	<p>„ Case protectoare pentru păsări ”</p> <p>-activitate practică</p>	Aspecte și comportamente atipice pentru specia lor	Observarea capacității de comunicare și de relaționare între copii

28.	- Preșcolarul va fi capabil să identifice mesajul cântecului;	„ <i>Tot ce e pe lume</i> ” - cântec	- importanța fiecărui element al mediului	Aprecierea participării la activitate
29.	- Preșcolarul va fi capabil să pregătească pământul pentru răsaduri și să răsădească; - Preșcolarul va fi capabil să pregătească amestecul (mranită, nisip, îngrășământ) pentru gropile săpate;	„ <i>Un copil, un pom, o floare</i> ” -Activitate practică	Munca în folosul naturii	Analiza rezultatului muncii
30.	- Preșcolarul va fi capabil să identifice componentele specifice fiecărui ecosistem; - Preșcolarul va fi capabil să precizeze normele de protecție a naturii, -Preșcolarul va fi capabil să efectueze acțiuni de ecologizare.	„ <i>Natura – carte deschisă pentru minte și suflet</i> ” -colaj	Ecosisteme: „Parcul” și „Grădina”	Aprecierea modului de lucru;
31.	- Preșcolarul va fi capabil să prepare ceaiuri din plante medicinale încurajând consumarea acestora	„ <i>Medicina verde</i> ”	Efectele benefice ale plantelor medicinale oferite de natură	Aprecieri verbale
32.	- Preșcolarul va fi capabil să răspundă la întrebări legate de ocrotirea mediului	„ <i>Sunt cel mai bun ecologist</i> ” - concurs	Cunoștințe, comportamente, deprinderi	diplome

Bibliografie:

- „Curriculum pentru învățământul preșcolar”,(2009), Didactia Publishing House, București.;
- Ionescu, S.,(2010), „Salvează planeta”, București,
- Coordonator Sova, S., (2000) „Activitățile opționale în grădiniță”, Editura AS’S, Iași;

JOC-CONCURS „ECOLOGISTI PRICEPUȚI”

Prof. înv. Preșcolar: **Botezan Kinga**
Grădinița „, Căsuța fermecată” Luduș

MATERIAL INFORMATIV

Evaluarea cunoștințelor și priceperilor dobândite într-un anumit interval de timp sub formă de joc-concurs stimulează și antrenează foarte mult copiii.

Folosind principiul interdisciplinarității se verifică cunoștințele despre mediu, poluare și acțiuni de protecție a mediului, se consolidează comportamente și se exersează atitudini, prin povestiri, ghicitori, întrecere, parcurs aplicativ, etc.

STRATEGII DIDACTICE ȘI MIJLOACE DE REALIZARE

Metode și procedee: explicația, demonstrația, exercițiul, întrecerea, problematizarea.

Materiale didactice: saci menajeri, deșeuri din hârtie, lemn, plastic (crenguțe și Frunze uscate, bețișoare, sticle de plastic, cutii de medicamente), baloane, ghivece cu flori de cameră, apă, pahare de unică folosință.

VALENȚE EDUCATIVE

- Formarea unei atitudini pozitive de implicare conștientă a copiilor în protejarea mediului și manifestarea unei atitudini civice;
- Dezvoltarea spiritului de competiție, a simțului estetic, a pasiunii pentru natură;
- Crearea unei bune dispoziții, dezvoltarea relațiilor de prietenie și fair-play între copii.

ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA JOCULUI - CONCURS:

Jocul se organizează între două grupe sau echipe de copii de 5-6 ani. Sunt 6 probe, fiecare probă evaluându-se cu puncte de la 1-10. Juriul va fi alcătuit din educatoare, părinți, copii și alte persoane implicate în educația pentru mediu.

PROBĂ DE CUNOȘTINȚE:

- participă cinci copii pentru fiecare grupă/echipă.
- se adresează câte trei întrebări pentru fiecare echipă și se notează cu trei puncte fiecare răspuns corect, un punct se va primi pentru coerență, iar în total vor fi 10 puncte.

Intrebarea nr.1

- Ce este natura? (răspuns: tot ceea ce ne înconjoară, pământul cu flori, plante, animale, apa și aerul)

- Cum se numesc cei ce iubesc și protejează natura? (răspuns: ecologiști)

Intrebarea nr.2

- Când este apa poluată?

(răspuns: când se aruncă în apă gunoaie, când speli mașina cu detergenți în râuri și când se varsă în apele râurilor substanțe chimice)

- Numește câteva lucruri care poluează aerul.

(răspuns: fumul, zgomotul, gazele de eșapament, alimentele alterate, spray-uri)

Intrebarea nr.3

- De ce are nevoie o plantă să trăiască? (răspuns: pământ, apă, aer, soare care dă lumina și căldură)

- Câți ani îi trebuie unui brad ca să crească înalt de 1 m? (răspuns: 10 ani)

PROBA: "GHICI, GHICITOAREA MEA!"

- se adresează fiecărei echipe câte două ghicitori. Fiecare răspuns corect se apreciază cu câte 5 puncte, totalizând astfel 10 puncte.

Primavara înfrunzește

Vara ne umbrește

Toamna desfrunzește

Iarna ne-încălzește

Vă mai spun încă ceva

Are mulți copaci în ea.

(pădurea)

Am un bulgăre de unt, cu el toată lumea ung. *(soarele)*

Între nori și-ntre pământ

Stropi de apă cad pe rând! *(ploaia)*

Peste ape și pământ

Plutesc munți purtați de vânt! *(norii)*

PROBĂ DE ÎNDEMÂNARE:

Participă cinci copii într-o echipă. Punctajul acordat este de la 1-10. Fiecare copil va primi un balon. Baloanele vor fi viu colorate. La semnalul educatoarei, copiii aruncă baloanele în sus după care se străduiesc să le mențină cât mai mult în aer, fiecare lovindu-și balonul ușor cu palmele ca la volei. Dacă balonul unui copil cade și atinge pământul, acel copil este eliminat din joc. Câștigă echipa care are cei mai mulți copii care au menținut balonul timp de 15 secunde în aer.

PROBĂ DE PERSPICACITATE:

Participă 5 copii și se notează cu puncte de la 1-10.

Fiecare copil va primi câte un sac menajer. În fața fiecărei grupe se va amenaja un traseu în parcurgerea căruia vor avea câteva sarcini de îndeplinit (să aleagă toate deșeurile de același fel din grămada de deșeuri și să le pună în sac, să sorteze corect cartonașul reprezentând puiul pentru unul din animalele afișate pe tablă, să îngrijească o floare din ghiveci, să afâneze pământul cu un bețișor și să o ude). La comanda start, primul copil pleacă, rezolvă sarcinile și la întoarcere ia sacul cu deșeurile. Câștigă echipa care a terminat prima.

PROBĂ ARTISTICĂ:

Participă reprezentanți ai celor două echipe cu câte un dans pe teme ecologice.

- punctajul de la 1-10.

PROBĂ: CEA MAI INGENIOASĂ JUCĂRIE DIN MATERIALE REFOLOSIBILE

La această probă participă 5 copii, fiecare având câte o jucărie confecționată din material refolosibile, pe care și-o va prezenta singur, spunând ce este și cum i-a venit ideea. Se punctează cu puncte de la 1-10 echipa care are cele mai reușite jucării.

APLICAȚII:

- Confecționarea unor lucruri din materiale refolosibile (cantină pentru păsărele, suporturi de creioane, vase pentru flori, măști, etc.)

EVALUARE:

- Premierea echipei câștigătoare;
- Realizarea unei expoziții cu toate jucăriile realizate în grădiniță;
- Organizarea unui spectacol pentru grupele mici și mijlocii.

BIBLIOGRAFIE:

Educație ecologică în grădiniță: Ghid pentru educatoare, Melania Ciobotaru, editura CD Press;

Prima mea carte despre natură și ecologie, editura Gama;

PROIECT EDUCAȚIONAL

„UN MĂR PENTRU SĂNĂTATEA TA”

Prof. înv. preșcolar **Adriana Ana Frandeu**

Șc. Gim. Hodac, Structura G.P.N.Toaca

A. Tip: Local

B. Domeniu: Educație pentru sănătate și protecția mediului

1. Perioada: Ianuarie - Mai 2022

2. Instituția coordonatoare: Școala Gimnazială Hodac, cu sediul în comuna Hodac, str. Principală, nr. 39, reprezentată legal prin Director, profesor Iacob Elena, Director adjunct, prof. înv. primar Dan Roxana; Structura G.P.N.Toaca

3. Parteneri/colaboratori :

Roman Marius Viorel – Pepinierele Roman - sponsor

Lee Pop Eugenia-inițiator colaborare-voluntar

4. Echipa de implementarea a proiectului :

Coordonator -Prof. înv. preșcolar Frandeu Adriana Ana

Cadre didactice: prof. Hârșan Livia, prof. Frandeu Mariana, prof. Dan Elena Varvara

5. Grup țintă/beneficiari : 52 de preșcolari;

19 elevi ai clasei pregătitoare;

cadre didactice, părinți;

6. Scop:

- Cunoașterea și înțelegerea unor componente și procese ale lumii vii;
- Formarea unor atitudini pozitive, active, de protecție și responsabilitate în relația cu mediul înconjurător prin derularea de acțiuni concrete de protecție a mediului înconjurător;
- Exersarea unui stil de viață sănătos.

Obiective:

- Educarea capacității de a ocroti, proteja și respecta natura printr-o abordare proactivă față de mediu prin plantare de pomi fructiferi și utilizarea roadelor lor.

- Responsabilizarea tuturor participanților în îmbunătățirea calității mediului și implicit a calității vieții, prin utilizarea spațiului natural în scopul asigurării de produse proaspete.
- Stimularea copiilor în desfășurarea unor activități cu caracter experimental și demonstrativ, plantând pomi, fiind atenți zi de zi la dezvoltarea lor, contribuind la păstrarea sănătății lor și a unui mediu natural, curat și frumos.
- Dezvoltarea învățării prin cooperare, respectarea unor sarcini specifice pentru realizarea unui proiect comun pe termen lung, prin întocmirea și aplicarea unui plan de acțiune.
- Stimularea imaginației și a creativității, încurajarea copiilor pentru a exprima independent opinii și stări sufletești proprii;

7. Argument

Pentru că viața nu poate fi separată de mediu, întreaga educație trebuie făcută în direcția protecției mediului. În acest sens, curriculum pentru învățământul preșcolar include obiective specifice problemelor mediului înconjurător, pentru a trage un semnal de alarmă asupra acestor realități care nu pot fi ignorate.

Copiii sunt cea mai mare resursă umană a oricărei culturi. În ceea ce privește educația mediului, copiii sunt un grup foarte important deoarece sunt gestionarii și consumatorii de mâine ai resurselor naturale. Iată de ce se impune încă de la vârsta preșcolară educația ecologică!

Preșcolarii sunt la vârsta descoperirilor: învață culorile privind cerul; iarba, florile, micile vietăți și animalele sunt personajele din poeziile, poveștile și cântecele preferate; toate lucrurile din mediul înconjurător au o poveste, pentru ei.

Copiii trebuie să se apropie cu dragoste de natură și să învețe s-o ocrotească. La această vârstă se pun bazele primelor cunoștințe, deprinderi, în ceea ce privește cunoașterea omului, a mediului înconjurător și a relației dintre aceștia. Am convingerea că putem să trezim interesul copiilor pentru tot ce-i înconjoară și să le formăm o atitudine pozitivă față de mediu.

În acest context, în cadrul activităților din grădiniță/școală, un rol important ne revine nouă, cadrelor didactice. Este bine să-i învățăm pe copii să-și mențină curiozitatea pentru tot ceea ce ne înconjoară, să o transformăm în interes de cunoaștere, permanent dezvoltat prin crearea de situații care să le permită și să-i stimuleze spre noi căutări, noi experiențe și întrebări.

8. Resurse:

Umane:- educatoare, învățătoare, îngrijitoare;

-preșcolari ,elevi,

-părinții preșcolarilor și a elevilor, parteneri din comunitate

Materiale: - informaționale: aparat foto, avizier;

- auxiliare: material săditor 30 puieți de mar, instrumente de lucru, gunoi de grajd la plantat, produse fitosanitare pentru întreținere.

Financiare: donații , sponsorizare

Resurse de spațiu: -sala de grupă/ clasă, curtea grădiniței, grădina grădiniței.

9. Activități :

Nr. Crt.	Data	Acțiuni	Metode / Mijloace	Responsabili
1	Ianuarie 2022	Formarea echipei de proiect Elaborarea activităților în cadrul parteneriatului; Stabilirea programului.	Informare, documentare, Brainstorming	Coordonator proiect
2	Ianuarie 2022	Prezentarea propunerii de proiect în cadrul unei ședințe cu părinții și copiii	Informare; prezentare power point,	Cadre didactice, părinți preșcolari,
3	Februarie 2022	Desfășurarea a 2. activități informativ-educative transdisciplinare cu preșcolarii/elevii pe tematica proiectului. Întocmirea unui plan de acțiune în vederea plantării puieților de măr, împreună cu preșcolarii/elevii.	Expunere; viziune tutorial plantare puieți; dezbateri; afișe, pliante informative; -realizare etichete cu numele copiilor -proiecție video.	Educatore, preșcolari, voluntary
4	Martie 2022	Plantarea puieților de măr în curtea și grădina grădiniței împreună cu părinți și voluntari.	Activitate practică/puieți, hârlețe, găleți , îngrășământ natural, apă	Echipa de implementare, Parteneri
5	Martie 2022	Impresiile preșcolarilor/elevilor transpuse plastic prin desen,	Acuarele, plastilină, creioane colorate	Preșcolari, educatoare

		modelaj, pictură)-evaluare		
6	Martie - aprilie-mai 2022	Supravegherea plantelor, observarea și întreținerea lor	Observare, activitate practică, instrumente pentru grădinarit	Echipa de proiect, Preșcolari

10. Evaluare:

- Expoziție de fotografii semnificative din timpul activităților;
- Exprimare plastică a impresiilor din timpul activităților;
- Expoziție pe holul grădiniței/școlii;
- Întocmirea unui Raport de evaluare a activității desfășurate în cadrul proiectului, cu anexarea unei prezentări PowerPoint cu imagini sugestive.

11. Mediatizare: postări pe facebook

Link postare activități realizate:

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=3257844491206510&set=pcb.3257844674539825>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=3268706933453599&set=pcb.3268707026786923>

12. Diseminare: Avizierul gradinitei, revista școlii, cerc pedagogic.

13. Sustenabilitate: Școala coordonatoare se va preocupa de întreținerea pomilor și de culegerea roadelor și valorificarea lor.

14. Date de contact coordonator: Prof. Adriana Frandeuș- tel 0722956845

Bibliografie

- Bocoș, M., Avram, I., Calatano, H., Someșan, E. (2009), Pedagogia învățământului preșcolar. Instrumente didactice, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
- Curriculum pentru educație timpurie 2019 ***
- Suport pentru explicitarea și înțelegerea unor concepte și instrumente cu care operează Curriculum pentru educația timpurie, (2019), Anexa la ordinul ministrului Educației Naționale nr.4694/02.08.2019

COPILUL VERDE

Prof. învă. preșcolar **Rusu Diana-Claudia**

Grădinița “Căsuța fermecată” Luduș, jud. Mureș

Trăim într-o lume a conviețuirii, o lume în care împărțim totul cu alte nații sau viețuitoare, motiv pentru care suntem datori să apreciem natura cu bogățiile ei, fără a o exploata sau a o distruge. Pământul nu dispune de rezerve interminabile, iar omul mai mult sau mai puțin conștient poate epuiza aceste resurse dătătoare de aer, apă, lumină hrană etc. Din acest motiv, orice om trebuie să respecte legile scrise sau nescrise care protejează natura și tot ceea ce cuprinde ea.

De mici observăm natura și rămânem fascinați de splendoarea și magia ei. Oricât încercăm să o descoperim, ne dă impresia că mai are atâtea taine, ascunse dar vizibile totuși, pe care ne îndeamnă să le explorăm încetul cu încetul. Mereu, de mici, copiii își pun simple întrebări, sau mai puțin simple ca: „De unde vine ploaia, sau ninsoarea?” sau „De ce încălzește soarele?” sau „De ce cad frunzele?” sau „De ce cresc planetele?” „De ce azi e luni și mâine e marți?” „De ce la noi e frig iar la bunica e cald?” „Cum ajunge grâul pâine?” „De ce ziua e soare iar noaptea e lună?” etc. Toate sunt întrebări firești, și orice părinte sau cadru didactic încearcă să răspundă, să lămurească copilul, fără a-l deruta sau prost informa. Evident nu toate întrebările, sau răspunsurile, ne sunt nouă la îndemână, și copilul pare tot mai derutat de răspunsurile evazive. Nici nu se intenționează ca de la vârsta preșcolară sau școlară mică să se aducă la cunoștință toate aceste bagaje „grele” de cunoștințe de viață și natură (mulți dintre noi aflăm curiozități ale naturii în fiecare zi indiferent de vârstă). Dar se încearcă încă din grădiniță să se lămurească o bună parte din ele și toate acestea, informațiile, se aleg după curiozitățile copiilor.

Putem visa la o lume mai bună, mai curată, la un univers al păcii și înțelegerii, nu se așteaptă totul de la copii doar, dar cu ajutorul lor, prin intermediul lor, se poate face un pic mai bine, se poate ajunge și la sufletul celor mari. Cu toate că adulții sunt exemple clare, vizibile de urmat ale copiilor, și copiii pot fi exemple pentru adulți. Copiii admiră natura cu alți ochi, fiind în perioada de descoperire a ei, și o contemplă mai bine decât adultul.

Se profită, într-o oarecare măsură, de vârsta „micului curios” și se prezintă natura cu secretele ei într-o manieră cât mai accesibilă și plăcută; așa se poate face din mica ființă umană un mare iubitor al naturii, dar nu în ultimul rând un protector al ei.

OBIECTIVE CADRU

- Familiarizarea cu aspecte ale lumii vii și a legilor ei, pentru înțelegerea și aplicarea normelor și regulilor de protecție a mediului înconjurător;
- Dezvoltarea capacității de investigare a realității înconjurătoare în vederea formării conștiinței ecologice;
- Formarea unei atitudini pozitive în relaționarea cu mediul natural și social, de toleranță, responsabilitate, de solidaritate, de protecție etc.
- Formarea unei atitudini ecologice active și responsabile care să permită manifestarea unei conduite adecvate în relația cu mediul;
- Formarea capacității copiilor de a comunica eficient în situații reale, în diverse limbaje de specialitate;
- Dezvoltarea armonioasă sub aspect psiho-fizic, prin formarea unei atitudini active față de mediul ambiental;
- Consolidarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare psiho-fizice.

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ

- să identifice elementele componente ale mediului înconjurător;
- să înțeleagă cauzele care generează schimbările și transformările din mediul înconjurător;
- să identifice reguli și norme de comportament față de mediu;
- să diferențieze existența unor interacțiuni între om și mediu;
- să-și adapteze comportamentul la cerințele protecției mediului;
- să redea în limbaj propriu informații științifice;
- să rezolve diferite situații folosindu-se de deprinderile motrice formate;
- să utilizeze tehnicile învățate la activitățile practice pentru realizarea unor obiecte care să-i facă copilului plăcere.

PLANIFICAREA TEMELOR EDUCAȚIEI ECOLOGICE :

„COPILUL VERDE”

Nr.	Activitatea de învățare	Cuținuturi
1.	„Planeta verde” Impresionanta natură cu minunățiile ei.	- lectură după imagini.
2.	„Curiozități pe nevăzute” Analizarea mediului prin organele de simț.	- experimente (mirosire, degustare, pipăire).
3.	„Aranjamente florale” Colectare de materiale din natură.	- activitate practică.
4.	„Pași spre un mediu mai curat!”	-activitate practică de ecologizare a curții grădiniței
5.	„Cum ocrotim corect solul?”	- experiment
6.	„Să iubim și să ne ocrotim orașul” Colectare de ziare, hârtii, pet-uri.	- activitate colectivă.
7.	„Fenomenele naturii” Norii, ploaia, furtuna, grindina, poleiul, roua, lapovița, ninsoarea, uraganul, tornada.	- jocuri.
8.	„Rolul aerului în viața omului și a celorlalte viețuitoare ale planetei,,	- experiment
9.	„De la sămânță la falnicul brad” Evoluția unei plante în timp.	- observare.
10.	„Așa da! Așa nu!,,	-joc didactic
11.	„Curiozități din lumea animalelor” – atlase pentru copii	- citire de imagini.
12.	„ Activitățile oamenilor care duc la poluarea mediului,,	- activitate colectivă prin realizare de afise

13.	„Apa, aerul și sănătatea omului” Evidențierea importanței lor pentru om.	- vizionare materiale preluate de pe internet.
14.	„Ce este poluarea?”	- ieșire în mediul apropiat.
15.	„Calitatea apei „	- experiment
16.	„Să păstrăm mediul curat!”	- povestiri cu început dat.
17.	„Să confecționăm jucării din materiale reciclabile”	- activitate colectivă cu părinții.
18.	„Ce ne dă natura?”	- vizionare casetă video.
19.	„Locul unde mă simt fericit”	- povestirile copiilor,
20.	„Micul ecologist” –calendar Eco	- concurs de cunoștințe generale și expoziții de lucrări

FINALITĂȚILE PROPUSE ÎN URMA DESFĂȘURĂRII ACTIVITĂȚII OPȚIONALE „COPILUL VERDE,,:

Întrega activitate va avea un impact deosebit asupra copiilor preșcolari și școlari datorită:

- utilizării metodelor interactive, a procedeeelor și tehnicilor de lucru, care le-a sporit încrederea în forțele proprii;
- apropierii lor de mediul înconjurător;
- însușirii unor norme de comportament eco-civic;
- formării unei atitudini dezaprobatoare față de cei care încalcă normele ecologice.

EVALUAREA ACTIVITĂȚILOR OPȚIONALE se va realiza prin:

- Expoziție de fotografii realizat în timpul desfășurării proiectului;

- Portofoliul și Jurnalul proiectului - cu lucrări artistico-plastice (desene, picturi, modelaje) și practice realizate de copii în timpul proiectului;
- Înregistrări audio-video din timpul derulării proiectului;

MEDIATIZARE: afișierul grădiniței, presa locală, popularizarea proiectului în sesiuni de comunicări științifice, simpozioane, publicații pentru preșcolari, pe site-ul „Didactic.ro”.

Bibliografie:

1. „Programa activităților instructiv-educative în grădinița de copii”, Ediția a II a revizuită și adăugită, Bucuresti, 2005
2. Ionescu, Al., Săhleanu, V.Bandiu, „Protecția mediului înconjurător și educația ecologică”, București, Ed. Ceres, 1989
3. Marcela Meraru, Valeria Opreșorean, „Scrisoarea pământului către copii”, Ed. Emia, 2004

PROIECT DIDACTIC

Prof.înv.preșcolar **Beian Adriana**

Grădinița “Căsuța fermecată” Luduș, jud. Mureș

UNITATEA DE INVATAMANT:

Grupa: mijlocie

Categoria de activitate: Activitate opțională-Ecologie

Tema activitatii:”MICII ECOLOGIȘTI”

Mijloc de realizare: concurs

Scopul activitatii:

- verificarea și sistematizarea cunoștințelor ecologice;
- formarea și dezvoltarea spiritului competitiv.

Obiective operationale:

a) Cognitive:

- să denumească anotimpurile;
- să enumere lunile anotimpului toamna;
- să găsească cel puțin șase caracteristici ale anotimpului toamna;
- să formuleze propoziții cu următoarele cuvinte: cărare, ecologist, curățenie; poluat, natură, pericol.
- să reconstituie și să denumească imaginea obținută (floare, brad);
- să găsească răspunsul la ghicitori;
- să cunoască conținutul trusei ecologice și utilitatea coșului ecologic;
- să grupeze jetoanele precizând comportamentele corecte și incorecte din punct de vedere ecologic;
- să recite poezii cu conținut ecologic;

b) afective:

- să-și dezvolte spiritul competitiv;
- să-și exprime impresiile și trăirile proprii despre natură și protejarea acesteia;

b) psihomotorii:

- să mânuiască materialul didactic în ritm rapid;
- să-și exerseze deprinderea de a planta flori.

Metode si procedee: explicația, conversația, problematizarea, exercițiul.

Material didactic: imagini formate din bucățele, jetoane, medalii, panou, bile, boluri, ghivece, lăstari, flori, pământ fertil, stropitori, apă.

Forma de organizare: frontal, pe grupuri, individual.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

EVENIMENTUL DIDACTIC	CONȚINUTUL ȘTIINȚIFIC	STRATEGIA DIDACTICĂ	EVALUARE- INSTRUMENTE ȘI INDICATORI
Moment organizatoric	Se vor asigura condiții optime pentru desfășurarea activității.		
Captarea atenției	Se va prezenta copiilor „Domnița Ecologie”- personaj interpretat de o fetiță costumată adecvat. Aceasta le va spune copiilor scopul vizitei sale la grupă	-frontal; -prezentare- receptare;	Observarea comportamentului și stimularea copiilor.
Anunțarea temei și a obiectivelor	Se anunță tema și se prezintă obiectivele într-un mod accesibil.	-frontal; -prezentare- receptare	Observarea comportamentului copiilor
	Concursul se va desfășura parcurgând șase		

<p>Desfășurarea activității</p>	<p>probe.După fiecare probă se punctează răspunsurile celor două echipe cu ajutorul bilelor puse în boluri.</p> <p>I.Proba de cunoștințe:</p> <p>-constă în găsirea răspunsurilor la următoarele întrebări:</p> <p>1a) Câte anotimpuri are anul ? Care sunt acestea?</p> <p>2a) Care sunt lunile anotimpului toamna?</p> <p>1b) Enumerați trei caracteristici ale anotimpului toamna!</p> <p>2b) Spuneți alte trei caracteristici ale anotimpului toamna!</p> <p>II. Proba de gândire:</p> <p>-constă în alcătuirea unor propoziții folosind următoarele cuvinte:</p>	<p>-pe echipe</p> <p>Explicația,</p> <p>conversația,</p> <p>demonstrația,</p> <p>exercițiul,</p> <p>problematiza- rea;</p> <p>-imagini din bucățele, jetoane, trusa ecologică, coș ecologic, ghivece, pământ fertil, lopățică, stropitoare,</p> <p>Bețe și lăstari de</p>	<p>Observarea comportamentului copiilor.</p> <p>-analiza cunoștințelor copiilor;</p> <p>-modul de îndeplinire al sarcinilor primite.</p>
---------------------------------	---	---	--

	<p>1) cărare, ecologist, curățenie.</p> <p>2) poluat, natura, pericol.</p> <p>III: Proba de perspicacitate:</p> <p>-se solicită găsirea răspunsurilor adecvate la următoarele ghicitori:</p> <p>1a) „Frunzele pe ramuri au îngălbenit</p> <p style="padding-left: 40px;">Plouă, plouă-ntruna</p> <p style="padding-left: 40px;">Cine a sosit?”</p> <p>1b) „Cine-i vrăjitoarea ce-a murdărit</p> <p style="padding-left: 40px;">natura</p> <p style="padding-left: 40px;">Cu zgomote asurzitoare și</p> <p style="padding-left: 40px;">substanțe otrăvitoare?”</p> <p>2a) „De zăpadă câmpul e acoperit,</p>	flori	
--	---	-------	--

	<p>Nu mai stă ninsoarea...</p> <p>Cine a venit?"</p> <p>2b) „Primăvara te înveselește, Vara te umbrește, Toamna te hrănește!"</p> <p>„Domnița Ecologie va înmâna fiecărei echipe câte un plic și va cere reconstituirea imaginilor din bucățelele primite:</p> <p>1) floare; 2) brad</p> <p>IV.Proba de cunoștințe:</p> <p>-se va cere recunoașterea obiectelor prezentate, precizându-se utilitatea coșului ecologic și conținutul trusei ecologice.</p> <p>1) trusa ecologică; 2)-coșul ecologic.</p> <p>Fiecare echipă va primi un set de jetoane,</p>		
--	---	--	--

	<p>cerându-se gruparea acestora în două categorii : comportamente corecte și incorecte din punct de vedere ecologic.</p> <p>V. Proba artistică:</p> <p>Se va cere copiilor să recite o poezie cu conținut ecologic.</p> <p>VI: Proba practică:</p> <p>În cadrul acestei probe fiecare echipă va primi două ghivece ,pământ, lopățică, stropitoare, bețe și lăstari de flori pentru a fi săditi.</p>		
Incheierea activității	Se va stabili echipa câștigătoare și va fi recompensată cu medalii . „Domniței Ecologie îi vom mulțumi pentru vizită prin interpretarea cântecului „Graiul pomului „	Frontal -prezentare- receptare	

NOI ȘTIM SĂ RECICLĂM ȘI ARTĂ DIN DEȘURI INVENTĂM

Prof. Înv.Preșc.**Olar Cornelia**

Grădinița cu PR. PR. NR. 1 Luduș

Protecția naturii devine tot mai mult una din cele mai importante preocupări ale societății contemporane și comportă trei aspecte importante: prevenirea deteriorării mediului, acțiuni de poluare și reconstrucție ecologică, ce constau, în principal, în măsuri reparatorii, și păstrarea sau întreținerea zonelor depolate.

Mai întâi de toate, mediul ambiant oferă copilului posibilitatea de a veni mereu în contact cu ceva nou pentru el, care îi stârnește curiozitatea, dorința de a-l cunoaște. Astfel, din contactul cu obiectele și jucăriile sale, cu lucrările personale și cele ale adulților, apar diferite întrebări din care rezultă că preșcolarul se interesează de denumirea, calitățile sau proveniența lor. Adulții în familie, cât și educatoarele la grădiniță, trebuie să satisfacă aceste interese.

Interesul și dragostea pentru natură sunt, la majoritatea copiilor, instinctive. În plus, comportamentele și convingerile formate copiilor la o vârstă cât mai fragedă sunt cele care se păstrează cel mai bine toată viața.

Grădinița și școala pot avea un rol important în implementarea educației ecologice, în sensibilizarea factorilor care pot contribui la formarea copiilor și a opiniei publice cu privire la importanța realizării educației ecologice încă de timpuriu.

De aceea, în educația realizată în grădiniță trebuie să pornim de la interesul firesc al copiilor pentru plante și animale, pentru ceea ce reprezintă, în general, natura pentru ei. Ca educatori, trebuie să determinăm nu numai sentimente de admirație față de frumusețile naturii, ci să le formăm unele reprezentări și noțiuni concrete asupra realității. Treptat, printr-o activitate permanentă, intensă și complexă, trebuie acționat ca acestea să devină convingeri, deprinderi de

păstrare, de ocrotire a mediului înconjurător. Educația ecologică a micilor preșcolari în grădiniță se poate realiza prin diverse activități.

Folosind observația spontană sau dirijată, încercăm să formăm copiilor o gândire intuitivă în raport cu natura, pentru a le dezvolta dragostea și respectul față de aceasta, dorința de a o ocroti. Prin intermediul observărilor, copiii dobândesc cunoștințe elementare despre unele fenomene din natură legate de succesiunea anotimpurilor (căderea frunzelor, ploaia, ceața, înghețarea apei, topirea zăpezilor, etc.).

Preșcolarii își largesc și își conturează cunoștințele despre animalele domestice, cunosc unele animale sălbatice cu modul lor specific de viață. Pentru realizarea acestui scop, copiii trebuie puși în situația de a le observa. Toate întrebările pe care le pun copiii dovedesc interesul de cunoaștere al acestora manifestat în toate ocaziile cu multă insistență și prin întrebări variate.

Cunoașterea mediului ambiant se realizează și prin jocurile didactice, cu material din natură sau pe bază de ilustrații și jocurile didactice orale. Jucându-se, copilul cunoaște și descoperă lumea și viața. Prin jocuri, cunoașterea lumii devine accesibilă și atractivă pentru copii.

Lectura după imagini ca formă organizată de cunoaștere a mediului, este un alt tip de activitate prin care se poate realiza educația ecologică în grădinița de copii.

Menirea noastră, a cadrelor didactice, este dăruirea, „multiplicarea” binelui, a dragostei, a credinței, a grijii față de Pământ, care de mii de ani este casa noastră.

Preșcolarii trebuie să realizeze că problemele mediului înconjurător sunt ale lumii întregi, ale fiecăruia dintre noi, iar fiecare acțiune negativă a noastră, oricât de insignifiantă ar fi, poate să afecteze în mod distructiv natura.

A ocroti și îmbunătăți mediul înconjurător reprezintă pentru întreaga societate un obiectiv primordial, o sarcină a cărei realizare trebuie coordonată și armonizată foarte bine în sistemul educațional. Acțiunea de protecție a mediului nu este ușoară în comunitate. Schimbarea mentalității oamenilor este dificilă, iar fără educația fiecărui individ în acest sens, începând de la vârste timpurii, orice demers la scara socială de ocrotire a mediului este supus eșecului.

Prin activitățile ecologice desfășurate cu profesionalism copiii se dezvoltă intelectual, emoțional, volițional, moral. Prin observări concrete copiii evaluează sănătatea mediului și îndrumați de educatoare pot găsi măsuri de protecție. Astfel, se formează atitudini pozitive față de mediul degradat. Prin unele activități desfășurate cu preșcolarii, aceștia pot constitui model pentru adulți, înfrânând unele impulsuri ale adulților care distrug într-o clipă armonia naturii.

Civilizația umană are un rol foarte important în evoluția ecosistemelor de pe planeta noastră, dar, din păcate, omul nu poate să fie conștient de imensul rol pe care îl are. Pentru a cunoaște modul de funcționare al acestui sistem din care facem și noi parte este esențial ca omul să fie educat în spiritul respectului pentru mediul înconjurător, pentru ca el să devină conștient de faptul că nu este stăpânul naturii, ci parte a ei.

Scopul educației ecologice este de a dezvolta capacitatea de cunoaștere și înțelegere a mediului înconjurător prin stimularea curiozității pentru investigarea acestuia în vederea formării unor atitudini pozitive, active, de toleranță, solidaritate, protecție și responsabilitate în relaționarea cu mediul înconjurător, precum și conștientizarea raportului direct dintre mediu și sănătatea individului și cultivarea atitudinilor responsabile implicate în protejarea mediului.

Pe lângă activitățile desfășurate în clasă o modalitate atractivă de educație ecologică a copiilor o reprezintă și excursiile didactice, vizitele și drumețiile.

Am organizat cu copiii excursii în pădure, unde ei au înțeles mai bine importanța pădurii, au simțit diferența dintre aerul expirat în oraș și aerul curat din pădure. Atunci când copilul admiră frumusețea unui colț de pădure, unde florile se întrec în a-și etala culorile, unde gândăceii mișună prin ierburi și fluturii dansează pe trilurile zglobii ale păsărilor ce concentrează pe crengile copacilor, fără discuție că devine prietenul fidel al naturii și protectorul ei.

La vârstele mici, cel mai bun mijloc de educație ecologică este jocul cu imagini sau jocul de imitație, prin care el găsește noi căi de comunicare interioară a cunoștințelor sale despre mediul înconjurător (comunică, ghicește, se distrează, descoperă, reconstituie, compară, clasifică).

Scopul nostru, al educatoarelor este de a-i face pe copii să respecte natura, orice om este prieten cu natura dacă o respectă. În acest demers am implicat copiii în activități cu caracter demonstrativ și experimental, precum și părinții și comunitatea locală în crearea unui mediu

sănătos și sigur pentru copii. Am avut acțiuni de colectare a materialelor reciclabile, materiale care au fost duse la un centru de colectare, dar și activități de realizare a obiectelor și costumelor din materiale reciclabile.

Copiii au reținut că prin reciclare se poate stopa creșterea depozitelor de deșeuri care poluează excesiv, care creează o imagine dezolantă în orașe și că materialele și produsele uzate sau învechite pot reutiliza prin crearea altora.

Prin orice tip de activitate cu caracter ecologic, fiecare cadru didactic trebuie să insufle în sufletele copiilor grija pentru păstrarea curățeniei în grădiniță, în parcuri, în grădini, păduri, pe stradă, grija pentru menținerea integrității arborilor și plantelor, preocuparea pentru plantarea de pomi, flori și îngrijirea plantelor și animalelor.

Curiozitatea copilului de a cunoaște tot ceea ce-l înconjoară, de a afla cât mai multe despre natură, se manifestă prin întrebări ca: „de ce?, cum?...”. Și asta datorită faptului că sub ochii lor se întâmplă fenomene contrare celor spuse despre cum ar trebui să ocrotim natura. Suntem chemați să facem transferul de dragoste și respect față de tot ceea ce ne înconjoară, de la noi, adulții, spre cei mici și foarte mici, atunci când începe drumul cunoașterii.

Ne propunem să realizăm o educație interactivă în care Domeniile de activitate: Limbă și comunivare, Psihomotric, Om și societate și Domeniul Estetic și creativ (confeccionare, cusut) să coexiste armonios.

Materialele din care sunt confecționate diferite obiecte nu sunt costisitoare, sunt simple deșeuri, dar din ele se pot face mult mai multe, chiar ARTĂ. Suntem o societate care nu mai știe ce să facă cu deșeurile, iar ceea ce putem face împreună cu aceștia este propriul exemplu.

Așadar, soluția este EDUCAȚIA care nu trebuie să țină doar cât timp ești copil ci pe tot parcursul vieții. În continuare voi prezenta o activitate desfășurată cu copiii din materiale reciclabile.

Tema activității: „Magnolie înflorită” – tablou – creație cu elemente reciclabile;

Scopul activității:

- Dezvoltarea capacității de cunoaștere și înțelegere a mediului, precum și stimularea curiozității pentru investigarea acestuia;

Obiectivele activității:

- să perceapă mediul înconjurător în toată complexitatea sa;
- să exerseze deprinderi de îngrijire și de ocrotire a mediului;
- să utilizeze deșeurile menajere în funcție de tipurile de materiale care pot fi reciclate, refolosite, recondiționare;
- să realizeze lucrări practice inspirate din natură și viața cotidiană valorificând deprinderile de lucru însușite anterior.

Materiale, pe principiul celor 3R:

- farfurie de carton;
- Două crenguțe;
- Câteva scoici;
- Lingurițe de plastic;
- Pistol de lipit

Metode și procedee didactice:

Am lipit crenguțele, apoi am discutat numărul de flori, am studiat pe poză dispoziția lor și numărul de petale. Așadar, avem două flori și un mugure. Am reprodus florile de la magnolia din poza noastră. A ieșit frumos, este o idee inedită, tehnica este destul de cunoscută, flori de magnolie din scoici...mai rar.

Etapa I – display ramuri

Etapa II – lipirea scoicilor în formă de floare

Etapa III – pictarea petalelor

Etapa IV – Model și Tablou cu scoici pictate - „Magnolia înflorită”

Bibliografie:

Ciubotaru, Melania, Educația ecologică în grădiniță, Editura: CD Press 2005.

Drucker P.F.,1999, Realitățile lumii de mâine, Editura Teora, București, 1999.

Mazilu M., Ecologie și protecția mediului înconjurător, Editura Mirton, Timișoara, 2004.

Lazăr, Viorel, Educație – Om – Natură, Ed. Genesa, Craiova, 2003.

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ ÎN GRĂDINIȚĂ

Prof.înv.preșc. **Fărcaș Andrea Timea**

Grădinița ”Căsuța fermecată” Luduș

În prezent omenirea se confruntă cu o serie de probleme globale, una din cele mai importante fiind degradarea mediului înconjurător, ca rezultat al activității umane. Poluarea aerului, apei și solurilor, distrugerea stratului de ozon, modificarea globală a climei, distrugerea și fragmentarea habitatelor, dispariția speciilor, sunt câteva dintre probleme ecologice actuale dar și de perspectivă, care prezintă un pericol major la adresa vieții pe Pământ.

Având ca scop formarea atitudinii de protejare a mediului, de dezvoltare a spiritului de responsabilitate față de natură, educația ecologică trebuie să fie un proces care să înceapă de la vârsta preșcolară. Aceasta este vârsta la care începe formarea viitorului cetățean al planetei din toate punctele de vedere, iar particularitățile de vârstă permit mai ușor trezirea în copii a sentimentelor și atitudinilor pozitive față de mediu, precum și formarea și dezvoltarea conștiinței ecologice și implicit a unui comportament adecvat. Curiozitatea, dorința de a imita adultul, răspunsul emoțional puternic sunt câteva dintre caracteristicile vârstei preșcolare care facilitează educația ecologică în grădiniță.

Educația ecologică are la bază cinci obiective:

- Conștientizarea. Copiii sunt ajutați să dobândească o înțelegere și o sensibilitate față de întreg mediul înconjurător și problemele lui.
- Cunoașterea. Copiii obțin cunoștințe privind funcționarea mediului, interacțiunea oamenilor cu mediul, despre cum apar și cum pot fi rezolvate problemele legate de mediu.
- Atitudinea. Copiii își însușesc un set de valori și sentimente de grijă pentru mediu, pentru menținerea calității lui.
- Deprinderea. Copiii sunt îndrumați să obțină abilități necesare identificării și investigării problemelor mediului și să contribuie la rezolvarea problemelor acestuia.
- Participarea. Copiii capătă experiență în utilizarea cunoștințelor și abilităților dobândite, în vederea luării unor acțiuni pozitive și bine gândite care vor conduce la eradicarea problemelor mediului.

Abordarea educației ecologice în grădiniță prezintă anumite particularități metodologice. La vârsta preșcolară, educația ecologică ține mai mult de formarea deprinderilor și trăirilor afective. Primul contact cu mediul și cu problemele sale trebuie să îmbrace la aceasta vârstă aspecte practice și să provoace trăiri emoționale. Copiii vor fi încurajați să desfășoare activități în aer liber, „experiențe” ce pot avea funcții educative și recreative. Natura în sine oferă în orice anotimp și pe orice vreme oportunități ample de învățare și joacă.

Este necesară implementarea unui sistem de educație ecologică, pentru toate segmentele populației. Aceasta poate fi realizată prin diverse tipuri de activități, în funcție de vârstă și interese: școlare și extrașcolare, științifice, artistice și chiar sportive, prin experimente, observații, excursii, acțiuni de conservare a naturii, jocuri, vizionarea emisiunilor televizate cu scop educațional sau a filmelor artistice cu mesaj ecologic etc.

Dacă urmărim primele reacții ale unui copil mic ajuns în curtea grădinișei, vom vedea ce bucurie extraordinară și sinceră manifestă el, poate vedea frumusețea exact așa cum este ea. Sunt imagini care multor adulți nu le mai spun nimic, dar care lui îi transmit foarte multe mesaje ale frumosului. Și atunci copilul începe să colecționeze: frunze, nuci, bețișoare, pietricele, alune, floricele, scoici, etc. Această aplecare instinctivă spre frumos și spre natură trebuie încurajată de adulți.

Aceste ieșiri în curtea grădinișei sunt importante și aceste experiențe trebuie exploatate și după consumarea lor. Am rememorat experiențele trăite și am discutat despre ele. Au răspuns la întrebări de genul: „Ce ai descoperit? Ce ai simțit când ai pus mâna pe melc? Cum arăta? Se mișca? Sărea? Se târa? Alerga?”. În timpul ieșirilor vor fi încurajați să nu rupă crengi, frunze, flori, doar pentru că sunt frumoase, ori pentru a le mirosi o clipă, ci să le immortalizeze prin desen sau printr-o fotografie. Desenele, fotografiile, eventualele obiecte luate de la fața locului (pietricele, frunze, nuci) pot alcătui un jurnal de călătorie, care va fi răsfoit din când în când de copii.

Pentru a putea răspunde copiilor, trebuie să-i învățăm să observe cu mai multă atenție ceea ce se întâmplă în jurul lor, să-și pună întrebări și să caute răspunsuri, dar mai ales să acționeze conștient, fiindcă și ei fac parte din marea carte a naturii. Preșcolarii trebuie să realizeze că problemele mediului înconjurător sunt ale lumii întregi, ale fiecăruia dintre noi, iar fiecare acțiune negativă a noastră, oricât de insignifiantă ar fi, poate să afecteze în mod distructiv natura.

O altă modalitate bună de a înțelege natura este realizarea experimentelor.

Pentru a observa importanța apei în natură, preșcolarii grupei mari au realizat diferite experimente cu apa, observându-o în toate stările de agregare, apoi, au observat cum se formează ploaia.

Exemple de diferite experimente desfășurate cu preșcolarii grupei mari, cu scopul de a înțelege faptul că, în natură, totul este interconectat și o încălcare a uneia dintre relații este legată de alte schimbări;

Atât activitățile desfășurate în aer liber, cât și experimentele au avut ca scop dezvoltarea interesului și curiozității copiilor pentru cunoașterea lumii înconjurătoare și îmbogățirea cunoștințelor despre mediul înconjurător.

Copiii trebuie învățați să ocrotească natura, să o înțeleagă și să o respecte, să iubească pământul și să participe direct, în limita posibilităților, la anumite activități în cadrul cărora pot să înțeleagă ce înseamnă să lucreze corect pământul care ne hrănește cu tot ce intră în

componenta lui (ape, viețuitoare, plante). Participarea directă la diferite acțiuni de protejare și înțelegere a mediului înconjurător, va avea un efect și mai proeminent asupra lor.

Bibliografie:

1. Lilieu A., „*O conduită ecologică corectă*” , Tribuna Învățăământului, Nr. 41/21 oct. 1991;
2. Mohan Gh., Ardelean A., ”*Ecologie și protecția mediului*”, Editura Scaiul, București, 1993;
3. Benedek-Sîrbu A.M., Filip R., Gheoacă A.,”*Îndrumar pentru educația ecologică în grădinițe*”, Asociația pentru Protecția Animalelor și a Naturii ANIMAL LIFE, Sibiu, 2016

FIȘĂ DE LUCRU

Grădinița Căsuța Fermecată- Luduș

Autori: Bica Iulia

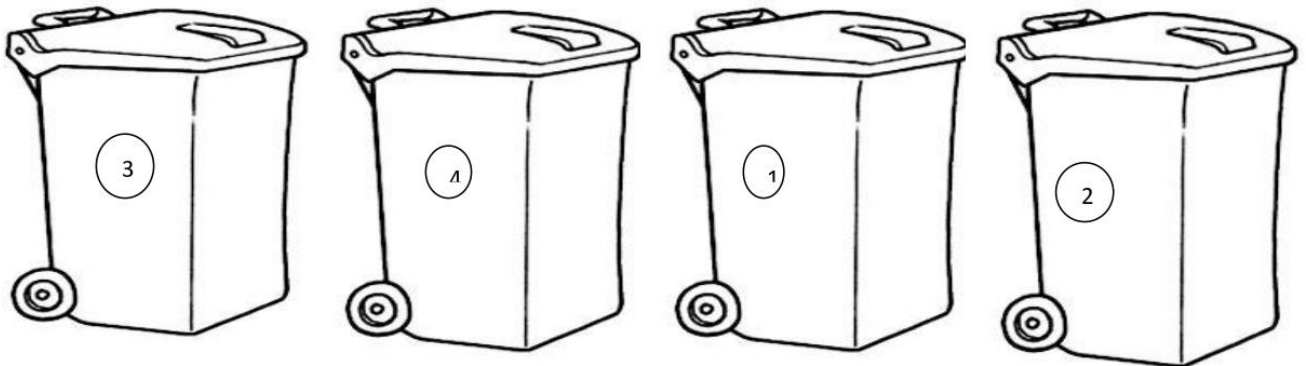
Piper Timea Irina

1. Observează imaginea și spune ce fac copiii. Colorați atitudinea corectă.

2. Colorează după codul numerelor:

1- ● 2- ● 3- ● 4- ●

3. Desenează semnul caracteristic peturilor (flacon de plastic).

ACTIVITATE EXTRACURRICULARĂ

“MICII ECOLOGIȘTI”

Prof. înv. Preșcolar **Cozma Adelina Lidia**

Prof. înv. Preșcolar **Pop Dana**

GRĂDINIȚA: Căsuța Fermecată Luduș

LOCALITATEA: Luduș

JUDEȚUL: Mureș

TITLUL SIMPOZIONULUI: “Împreună pentru o planetă zâmbitoare” Ediția a V-a

ARGUMENT

Pornim de la ceea ce susținea Albert Einstein și anume „dacă dorim să continuăm a trăi pe această planetă, este nevoie de o schimbare de atitudine”. La adulți este mai complicată o schimbare de atitudine însă vârsta copilăriei este cea mai propice pentru a putea produce o schimbare. Educația ecologică își va atinge scopul atunci când preșcolarii de astăzi – adulții de mâine vor înțelege necesitatea ocrotirii naturii astfel devenind factori activi în acțiunea de conciliere a omului cu natura. Ne-am propus ca prin această activitate extracurriculară să realizăm o activitate despre educația ecologică prin care să cultivăm interesul și dragostea preșcolarii pentru lumea înconjurătoare, pentru protejarea mediului. Totodată urmărește responsabilizarea preșcolarii față de importanța protejării mediului înconjurător, conturarea

deprinderilor și a atitudinilor de a prețui și respecta mediul prin comportamente civilizate, dar și sensibilizarea cetățenilor privind importanța mediului înconjurător.

SCOPUL:

Formarea și exersarea unor deprinderi de îngrijire și ocrotire a mediului înconjurător, în vederea educării unei atitudini pozitive față de acestea precum și educarea capacității de a exprima mesaje ecologice prin diverse tehnici specifice abilităților practice și plastice.

OBIECTIVE SPECIFICE ACTIVITĂȚII:

- Dezvoltarea deprinderilor elevilor de a păstra mediul curat : Ecologizarea și păstrarea curățeniei în curtea grădiniței;
- Dezvoltarea responsabilității preșcolarilor pentru protejarea mediului înconjurător
- Îmbogățirea universului de cunoaștere prin cooperarea și stabilirea unor relații de susținere, ajutorare și prietenie, între preșcolarii grupei, prin derularea în comun a activității propuse.
- Dezvoltarea capacităților de comunicare și interrelaționare între copiii grupei mijlocii;
- Stimularea și promovarea modalităților variate de exprimare, înclinațiile, aptitudinile și talentele artistice ale copiilor.

OBIECTIVE CE VIZEAZĂ:

a) *Preșcolarii:*

- încurajarea copiilor pentru a observa natura și felul în care aceasta trăiește;
- asumarea responsabilității față de mediu;

- formarea deprinderilor de a lucra cu materiale din natură;
- stabilirea unei interrelaționări între sănătatea mediului și propria sănătate;
- participarea activă și afectivă la activitățile din proiect;

c) Cadrele didactice:

- Să conștientizeze particularitățile mediului din care provin copiii;
- Să cunoască caracteristicile comunității locale și să le utilizeze ca factor de îmbunătățire a actului didactic;
- Să se familiarizeze cu metode noi de stimulare a interesului preșcolarilor pentru învățatură și educație;

GRUPUL ȚINTĂ:

- preșcolarii grupei mijlocii;
- cadre didactice;

RESURSE UMANE :

- Preșcolarii grupelor mijlocii; Cadrele didactice inițiatoare de activitate extracurriculară.

MONITORIZARE SI EVALUARE:

Monitorizare:

- Rezultate concrete din timpul activității desfășurate va fi depusă în portofoliul ce va cuprinde materialele preșcolarilor;
- Discuții despre impactul activității în rândul preșcolarilor și cadrelor didactice.

Evaluare:

- Observații făcute asupra impactului pe care activitatea l-a avut asupra grupului țintă;
- Realizarea unei broșuri de prezentare a activității;
- Observarea comportamentului copiilor implicați în activitate, în diferite situații concrete, chiar și după finalizarea activității.

BIBLIOGRAFIE:

1. Reeves, Hubert – Pământul e bolnav, Editura Humanitas, București, 2005;
2. Vaideanu, D., Vaideanu, E. – Educație ecologică, Editura Mirton, Timișoara, 2003;
3. SOCF- Mediul curat pentru lumea întreagă, Craiova, Editura Arves, 1999;
4. Cuciinic, C. – Natura-prietenă mea, Editura Aramis, București, 2005;
5. Diminescu, Nicolae – Descoperă natura, Editura Mirton, Timișoara, 2003.

FIȘA DE ACTIVITATE EXTRACURRICULARĂ

GRĂDINIȚA:

GRUPA:

1.	Denumirea/tipul activității:	
2.	Numele și prenumele celui care asigură și organizează desfășurarea activității:	
3.	Scopul acțiunii d.p.d.v. didactico-pedagogic, științific, social, cultural, etico-moral:	
4.	Descrierea activității:	
5.	Cine participă:	
6.	Modalități de evaluare:	

Data:

Cadre didactice:

Anexe

EDUCAȚIA ECOLOGICĂ ȘI PROTEJATEA MEDIULUI ÎNCONJURĂTOR ÎN GRĂDINIȚA DE COPII

Prof.înv.preșc. **Bunea Iuliana-Silvia**

Grădinița ”Căsuța fermecată” Luduș

„*Cine nu iubește o floare nu e în stare să-i iubească nici pe oameni*”, afirmă John Ruskin, filosof care a propovăduit dragostea pentru natură, nu numai ca izvor de trainică gândire, dar mai ales ca susținere în viața fiecărui om. Orice copil poate deveni prieten al naturii dacă o respectă și participă la refacerea ei. Natura are nevoie de prieteni, iar noi educatoarele prin educația pe care o facem copiilor referitoare la acest subiect este să insuflăm cu toată puterea, prin argumente puternice, dragostea pentru natură cu tot ceea ce ea ne oferă măreț. Învățându-i pe copii să iubească natura nu numai că le dăm viața întreagă o îndrumare nouă, veșnic senină a minții și sufletului lor, dar le oferim posibilitatea de a cunoaște că planta e o ființă și că ceea ce pare neînsuflețit, un munte, un râu, poate avea influență asupra omului. Acest lucru l-am urmărit și eu la grupa pregătitoare, în activitățile desfășurate, făcându-i să înțeleagă că în natură totul este folositor și că ei trebuie s-o ocrotească și s-o iubească. Prin toate acțiunile întreprinse de mine în cadrul activităților dirijate de cunoaștere a mediului sau activitățile libere în natură, i-am făcut pe copii să nu treacă indiferenți pe lângă frumusețile gingașe ale naturii și am insistat ca ei să înțeleagă natura, s-o ocrotească, deoarece aceasta contribuie și la modelarea sufletului omenesc. În acest sens am inițiat cu copiii grupei pregătitoare o serie de activități ALA prin intermediul cărora copiii au ajuns să cunoască mai bine natura și să înțeleagă binefacerile ei, dar și o serie de cerințe care trebuie respectate. Curiozitatea i-a făcut pe micii ecologi să pătrundă tainele naturii, să sesizeze interdependența și cauzalitatea fenomenelor, ei învățând să exploreze lumea înconjurătoare, să o analizeze, să pună întrebări și să-și exprime opinii și stări sufletești. Plimbările prin parc, observările spontane în natură, expozițiile, jocurile, desfășurate în sectoarele de activitate i-au determinat pe copii să fie interesați de mediul în care trăiesc, de protecția și grija față de el. Însuși mediul educațional este un bun educator pentru copii mici.

Mediul constituie contextul fizic, cultural, social în care se realizează educația copilului, el trimite permanent mesaje copilului, cele mai multe dintre ele fiind esențiale pentru formarea acestuia și constituie elementele de bază în experiența lui de viață.

Conform cercetărilor în domeniul pedagogiei, copiii învață cel mai bine făcând. Aceasta înseamnă că prin implicare activă în interacțiunile cu mediul, copiii dezvoltă semnificații ale lumii din jurul lor. Înțeleg ceea ce îi înconjoară. Ei învață observând ce se întâmplă atunci când interacționează cu obiectele și persoanele

În cele ce urmează voi expune 2 dintre activitățile desfășurate în acest sens, împreună cu imaginile surprinse.

1. ARTĂ

“Toamna”

TEMA ANUALĂ DE STUDIU: ”Când, cum și de ce se întâmplă”

TEMA PROIECTULUI: ”Zvon de toamnă”

TEMA SĂPTĂMÂNALĂ: ”Culorile toamnei”

SCOPUL ACTIVITĂȚII:

- Valorificarea materialelor din natură prin înfrumusețarea lor cu ajutorul tehnicii picturii, aplicând Teoria inteligențelor multiple.

OBIECTIVE:

- Să picteze cu ajutorul materialelor puse la dispoziție, minim 2 materiale din natură, în conformitate cu tema propusă.

MATERIALE: lemn, pietre, scoici și frunze de diferite forme și texturi, acuarele, pensula, bureți.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

La centru Artă, ei și-au valorificat și aprofundat **inteligenta naturalistă**, pictând și lucrând cu materiale din natură, cu forme diferite de lemn, piatră, scoici și frunze dar și cu texturi diferite, având posibilitatea de a-și alege materialul din natură preferat dar și instrumentul pe care să îl folosească. Deasemenea și-au valorificat **inteligenta spațială**, pentru a încadra desenul pe materialul ales (în cazul nostru ei trebuiau să deseneze un lucru specific anotimpului toamna) deasemenea **inteligenta corporal/ kinestezică** pentru că se mișcă pentru a descoperii

bucațile de lemn sau piatră, le pipaie și le descoperă dar și **inteligența interpersonală** pentru că lucrează în cadrul unui grup, având un interes comun acela de a înfrumuseța materialele din natură , a-și încuraja colegii și a se face plăcut și nu în ultimul rând valorifică **inteligența lingvistică** deoarece la finalul activității ei vorbesc despre produsul obținut atât cel propriu dar își exprimă punctul de vedere asupra lucrărilor celorlalți colegi.

Am încercat în cadrul Proiectului Tematic: “Zvon de toamnă” să valorific și să dezvolt, să motivez și să atrag, iar în cadrul acestui centru de interes să aduc o bucațică de natură în grupa noastră, să simtă o atracție către acel colțișor cât mai mulți preșcolari. Aici ei au fost liberi să exploreze, să atingă, să aleagă , să lucreze cu materiale diverse, să picteze cu ajutorul mai multor tehnici, să se exprime creativ și plastic dar și să își exprime liber ideile și gândirea critică.

Nu am întâlnit nici un fel de probleme, de rețineri sau dificultăți în a duce sarcina la bun sfârșit,dimpotrivă, copii au fost foarte atrași de colțul Artă.

La acest centru participă 5 preșcolari din grupa mare.

2. Științe

“Hrană pentru arici”

TEMA ANUALĂ DE STUDIU: ”Când, cum și de ce se întâmplă”

TEMA SĂPTĂMÂNII: „Iarna pe pământ”

TEMA ZILEI: “Ziua internațională a ariciului”(02.02.Ariciul iese din hibernare)

✓ **SCOPUL ACTIVITĂȚII:**

- Conștientizarea importanței ajutorului uman față de natură și animale.

OBIECTIVE:

- Să caute hrană pentru arici cu scopul întraajutorării animalelor aflate în vulnerabilitate (prima zi după lunga hibernare)

MATERIALE: masă luminoasă, tavă de lemn, pământ, nisip kinetic, mușchi, conuri, scoartă de copac, frunze, filer din lemn, iarbă artificială, jetoane cu hrană, cifre, tablă magnetică, lupă, pensetă, pământuf.

DEFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:

Preșcolarii vor căuta cu mâna liberă sau cu ajutorul lupei, pensetei și a pământufului hrană pentru arici, sortând-o și numărând-o. La centrul **Știință**, copiii vor căuta cu mâna liberă sau folosind lupa, penseta sau pământuful, hrană pentru arici. Astfel încât vor completa pe tabla magnetică: 7 melci, 6 pere, 5 râme, 4 morcovi, 3 legături de trifoi, 2 gândaci și 1 vierme.

Copii au parte la centrul deschis de o gamă largă de materiale din natura, se folosesc de simțul tactil și chinestezic, explorează, caută și descoperă elemente din mediul înconjurător.

La acest centru participă 7 preșcolari din grupa mare.

PROIECT DE ACTIVITATE PENTRU SECVENȚA ALA1 „MICII ECOLOGIȘTI”

Prof. dr. **Vultur Ioana-Mihaela**

Grădinița cu Program Prelungit „Manpel” Târgu Mureș

Gupa: mare (nivel II)

Tema anuală de studiu: „Când, cum și de ce se întâmplă?”

Proiect tematic: *Învață să faci!*

Tema săptămânii: *Pământul, casa mea!*

Tema activității: *Micii ecologiști*

Tipul de activitate: consolidare și verificare a cunoștințelor

CATEGORII DE ACTIVITĂȚI:

 ALA 1 (Activități liber alese)

1. Știință: *Circuitul apei în natură*
2. Artă: *Un altfel de tablou*
3. Joc de rol: *De-a ecologiștii*
4. Construcții: *Căsuțe pentru păsărele*

DOMENII DE DEZVOLTARE PERSONALĂ, DIMENSIUNI ȘI COMPORTAMENTE VIZATE:

A. DEZVOLTAREA FIZICĂ, A SĂNĂTĂȚII ȘI IGIENEI PERSONALE

1. Motricitate grosieră și motricitate fină în contexte de viață familiare
- 1.3. Utilizează mâinile și degetele în manipularea corespunzătoare a unor obiecte/instrumente
2. Conduită senzorio-motorie, pentru orientarea mișcării

2.2. Explorează și utilizează texturi și suprafețe diferite când se joacă

B. DEZVOLTAREA SOCIO-EMOȚIONALĂ

1. Interacțiuni cu adulții și cu copiii de vârste apropiate

1.1. Imită și se joacă împreună cu adulții, interacționând pozitiv cu aceștia

1.2. Cere ajutorul adultului, atunci când este în dificultate

C. CAPACITĂȚI ȘI ATITUDINI DE ÎNVĂȚARE

1. Curiozitate, interes și inițiativă în învățare

1.1. Manifestă curiozitate pentru activități, persoane și obiecte noi

2. Finalizarea sarcinilor și a acțiunilor (persistență în activități)

2.1. Finalizează proiecte simple

2.2. Solicită și acceptă ajutor pentru a depăși o dificultate.

D. DEZVOLTAREA LIMBAJULUI, A COMUNICĂRII ȘI A PREMISELOR CITIRII ȘI SCRIERII

2. Mesaje orale în diverse situații de comunicare

2.1. Verbalizează experiențe senzoriale gustative, olfactive sau vizuale

2.2. Întreabă pentru a cunoaște denumirea obiectelor, evenimentelor, persoanelor

E. DEZVOLTAREA COGNITIVĂ ȘI CUNOAȘTEREA LUMII

1. Relații, operații și deducții logice în mediul apropiat

1.1. Experimentează pentru a observa efectele propriilor acțiuni asupra obiectelor și asupra celorlalți

1.2. Constată și descrie asemănarea sau deosebirea dintre două obiecte de același tip (ex.: o minge este mai mare decât lată, fusta mea este la fel cu cea a Mariei etc.)

1.3. Repetă/ reia comportamente pornind de la experiențe anterioare (ex.: observă cum adultul suflă în mâncare pentru a o răci și suflă și el/ea la următoarea masă)

1.4. Utilizează explorarea prin încercare și eroare pentru a rezolva probleme

Centre de interes deschise:

1. Știință: *Circuitul apei în natură* – simularea circuitului apei în natură și observarea fenomenelor care au loc.

Obiective operaționale:

- să simuleze corect circuitul apei în natură, folosindu-se de materialele date și explicațiile oferite;
- să observe corect toate fenomenele care au loc în urma simulării experimentului.

2. Artă: *Un altfel de tablou* – realizarea unor peisaje utilizând resturi de la creioane.

Obiective operaționale:

- să utilizeze corect resturile de la creioane, pentru a realiza un peisaj pe coala de hârtie dată;
- să manifeste inițiativă și creativitate în realizarea peisajului.

3. Joc de rol: *De-a ecologiștii* – sortarea deșeurilor pe categorii.

Obiective operaționale:

- să încadreze corect toate deșeurile date în una din cele trei categorii: plastic, hârtie, sticlă, în funcție de culorile coșurilor de gunoi;
- să exerseze metode de protejare a mediului înconjurător: sortarea deșeurilor / reciclare .

4. Construcții: *Căsuțe pentru păsărele* – fabricarea unor adăposturi pentru păsări.

Obiective operaționale:

- să îmbine corect materialele date pentru a obține o căsuță
- să-și dezvolte abilitatea de a mânui și de a lucra cu diferite materiale (lipici, aracet, pensule, poliester)

Strategii didactice:

- sistemul metodologic: conversația, explicația, experimentul, observarea, munca în echipă, jocul, brainstorming, demonstrația, exercițiul, problematizarea
- sistemul resurselor curriculare: spirtieră, apă, gheață, balon, uscător de păr, trepied, vas, chibrite, coli, aracet, pensule, resturi de la creioane, coșulețe, deșeuri, cutii, mănuși, poliester

Evenimentul didactic	Conținutul științific	Strategia didactică	Evaluare
1.Moment organizatoric	- aerisirea sălii de grupă -aranjarea mobilierului pe sectoare: știință, artă, joc de rol, construcții -distribuirea materialului didactic necesar la cele patru sectoare de activități		
2.Captarea atenției	Se poartă o discuție introductivă cu micuții, în urma căreia Spiridușul Pământului le cere acestora ajutorul. Activitățile pe care urmează să le desfășoare copiii au menirea de a pune în evidență diverse metode de îngrijire a mediului înconjurător.	Conversația Brainstorming	Orală
3.Anunțarea temei	Copiii sunt familiarizați cu materialele de la fiecare centru și li se oferă indicații cu privire la ceea ce au de lucru.	Explicația	Recunoașterea materialelor didactice
4.Desfășurarea activităților pe sectoare	Copiii sunt împărțiți în patru grupe, fiecare grupă fiind repartizată la un sector de activitate. Mergând pe <i>Cântecul micilor ecologiști</i> , copiii vor fi repartizați la centre: <ul style="list-style-type: none"> o La sectorul Știință, micuții, ajutați de doamna educatoare, trebuie să simuleze mai întâi circuitul apei în 	Problematizarea Experimentul Explicația	Probă practică

	<p>natură, folosind materialele pe care le au la dispoziție. În timpul experimentului, copiii observă fenomenele care au loc, ținând cont de indicațiile primite.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ La sectorul <i>Artă</i>, copiii vor primi resturi de la creioane, coli și aracet cu ajutorul cărora trebuie să realizeze un peisaj. ○ La sectorul <i>Joc de rol</i>, copiii trebuie să sorteze corect deșeurile, în funcție de simbolul culorilor celor trei coșuri de gunoi. ○ La sectorul <i>Construcții</i>, copiii trebuie să realizeze o căsuță pentru păsărele din poliester. 	<p>Observația</p> <p>Explicația Exercițiul</p> <p>Explicația Conversația Demonstrația</p> <p>Conversația Explicația Demonstrația</p>	<p>Munca în echipă și în perechi</p> <p>Probă practică</p> <p>Îndeplinirea sarcinilor specifice sectorului</p> <p>Probă practică</p>
5.Evaluarea activității	Se vor face aprecieri individuale și colective.	Conversația Observația	

FRUMUSEȚEA ȘI VARIETATEA NATURII DESCOPERITĂ PRIN ACTIVITĂȚI DE TIP OUTDOOR

Prof. înv. preșcolar **Moldovan Angela**

Grădinița cu Pr. Pr. Nr. 1 Luduș

„Nu e destul să știi, trebuie să și aplici, nu e destul să vrei, trebuie să și faci!”

Johan Wolfgang von Goethe

În contextul educativ românesc captează tot mai mult interes actorilor educaționali conceptul de educație outdoor. Relativ nou, conceptul de „outdoor educativ” sau „educația în aer liber” este o noțiune ce vizează o educație bazată pe experimente și activitatea practică desfășurată în afara grupei „în aer liber”. Acest tip de educație include educația ecologică, activitățile de dezvoltare personală și socială, precum și educația experiențială, fiind cea mai directă și clară metodă de a învăța, de a încuraja copiii să se implice fizic, emoțional și mental și de a stimula explorarea, luarea deciziilor, jocul și joaca.

Activitățile de tip outdoor se desfășoară în contexte diferite având un cadru de învățare și conținut lejer, folosește metode care stimulează implicarea și participarea activă a copiilor, au o structură și o planificare flexibile, iar procesul de învățare se bazează pe experiențe și cunoștințe anterioare. Nu are ca finalitate rezultate palpabile, ci produse vizibile, în special la nivelul comportamentului copilului. De aici rezultă și câteva caracteristici ale educației de tip outdoor, considerate și beneficii:

- se adresează tuturor celor trei nivele de învățare: nivelul acumulărilor de cunoștințe (cognitiv), nivelul deprinderilor fizice (motric) și cel al individualizării unor trăsături de comportament (afectiv).
- oferă posibilitatea contactului direct cu natura, desprinzându-se ca o modalitate extrem de benefică pentru schimbarea atitudinilor și comportamentelor față de mediu.

- reprezintă o puternică sursă de experiențe de învățare – un mediu relaxant, liber, poate oferi numeroase provocări, astfel procesul de învățare devine puternic, inspirațional și de natură să schimbe comportamente, să creeze o relație puternică bazată pe sprijin reciproc;
- facilitează procesul de educare al copiilor care întâmpină dificultăți în acest sens – devin mai motivați, cu mult mai capabili prin climatul oferit;
- dezvoltă spiritul de echipă, încurajează conexiunea dintre copii, iar cea dintre aceștia și educatoarele este mai activă;
- oferă nenumărate beneficii fizice, emoționale, mentale.
- Sensibilizează copii în problematica păstrării unui mediu curat.
- Cultivă o atitudine pozitivă și activă față de frumusețea naturii înconjurătoare.

Activitățile de tip outdoor nu sunt activități de educație formală ce au loc în afara sălii de grupă, ci activități de educație nonformală, menite să familiarizeze copiii cu natura și să le formeze deprinderi și priceperi de cunoaștere prin experiență, bazându-se, desigur, pe cunoștințele dobândite în activitățile de educație formală.

„Pe copil îl educă tot ceea ce-l înconjoară: câmpul, pădurea, râul, marea, munții, rândunelele, cucul. Faceți tot posibilul ca și copiii dumneavoastră să iubească tot ce-i înconjoară, pentru că fără dragostea față de natură și animale omul nu poate să simtă din plin, ceea ce numim, cu cel mai minunat dintre cuvinte – VIAȚA.” C. Mihăescu

Mânați de acest îndemn am pășit cu cei mici din sala de grupă, unde au cunoscut noul mediu educațional, noii colegi care acum sunt parte a activității lor zilnice, în aer liber, pornind într-o „călătorie misterioasă” spre a descoperi frumusețea naturii la început de primăvară.

„CĂLĂTORIA MISTERIOASĂ” este, consider, o metodă interactivă care se poate aplica cu eficacitate în activitățile de tip outdoor. Este un joc de imaginație prin care copiii sunt direcționați să se orienteze în funcție de pozițiile spațiale stabilite prin indicații precise. Chiar și numele îi sugerează că se pornește într-o călătorie, în acest caz, în aer liber.

Avantajele acestei metode sunt: exersează orientarea în spațiu pe baza reprezentărilor spațiale, implică copiii care manifestă curiozitate, spirit de observație, gândire logică, creativitate și răbdare, muncă în echipă, încredere în sine, dar și bună dispoziție.

Etapele metodei

1. Organizarea pe grupuri. Copiii se împart în grupuri de câte patru. Fiecare grup primește un însemn.
2. Prezentarea obiectivelor, a sarcinilor pe care le au de realizat pentru a ajunge la destinație.
3. Activitatea pe grupuri mici. Fiecare grup primește un loc în care își desfășoară activitatea în funcție de materialele pe care le primește și temă.
4. Călătoria spre destinație. Prin intermediul pozițiilor spațiale (loc misterios), fiecare grup va fi ghidat de cel anterior, mergând pe un traseu conceput pentru a ajunge la destinație, trecând în „călătoria misterioasă” pe la toate celelalte grupuri.
5. Sosirea la destinație. Fiecare grup va prezenta un element semnificativ din activitatea pe care au desfășurat-o în locul misterios, atunci când se produce întâlnirea dintre grupuri, urmând apoi descoperirea surprizei la destinație.
6. Evaluarea.

Voi exemplifica folosirea acestei metode în cadrul activității cu tema:”Călătoria spre Zâna Primăvară”.

Etapa 1

Copiii sunt împărțiți câte patru și primesc însemnele: grupa razelor de soare, grupa firelor de iarbă, grupa florilor, grupa găzilor.

Etapa 2

Toți copiii se află în curtea grădiniței, în fața clădirii. Fiecărui grup îi este indicat clar și precis un loc „misterios” spre care trebuie să se îndrepte și ce are de făcut pentru a ajunge la destinație.

Grupa razelor de soare

În locul misterios – pe băncuță – sunt fâșii (panglici) de hârtie galbenă. Ca să ajungă la Zâna Primăvară, razele de soare trebuie grupate ca să lumineze cu putere și să încălzească pământul.

Grupa firelor de iarbă

În locul misterios – sub copac – au sarcina să curețe locul cu iarbă de crengi uscate, alegând crenguțe lungi și scurte.

Grupa florilor se îndreaptă spre rondul cu flori – lângă gard – unde vor semăna flori din farfurii mari și mici (de culoare roșie și galbenă).

Grupa găzelor se va așeza în fața gropii de nisip și vor construi adăposturi, realizând și urme pe nisip.

Etapa 3

Fiecare grup își realizează sarcinile pe care le-a primit și vor primi însemne ale grupului din care fac parte pentru a dovedi că au dorit să pornească în călătorie, să ajungă la destinație.

Etapa 4

Parcurgând traseul pe parcursul căruia razele de soare încălzesc pământul, fac iarba să crească și florile să încolțească, găzele să mișune de zor, toți copiii vor călători să vadă ce a lucrat fiecare pentru a ajunge la Zâna Primăvară.

Etapa 5

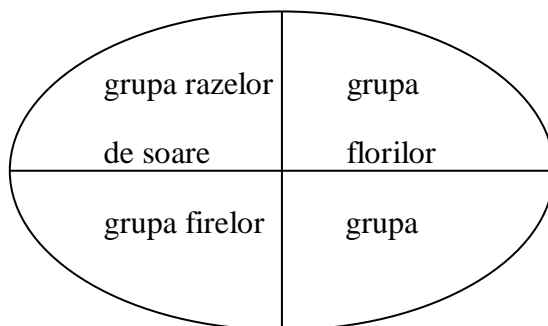
Copiii ajung la Zâna Primăvară trecând prin această călătorie, bucurându-se acum împreună că au găsit-o. Le apreciază efortul și îi primește cu drag în ținutul ei, dar trebuie să se așeze într-un anume fel: ținutul este amenajat în patru părți (cadrane) în care trebuie să se orienteze după denumirea grupului și a culorii recompenselor pe care le au.

Etapa 6

Astfel, evaluarea se face prin **metoda cadranelor**. Aceasta este o metodă de rezumare, de sintetizare a unui conținut informațional, fiind universal valabilă pentru orice fel de activitate și poate fi adaptată în funcție de nivelul și cerințele grupei.

Avantajele metodei: solicită implicarea, participarea copiilor în verificarea, consolidarea unor cunoștințe și deprinderi.

Metoda presupune trasarea a două axe principale perpendiculare în urma cărora apar „patru cadrane”. În cazul de față, în curtea Zânei Primăvară, se formează patru subgrupe (după fel și culoare).

Activitatea se încheie prin cântec, joc și voie bună (ex. Înfloresc grădinile, Fluturașul, Vine primăvara)

Un alt exemplu de activitate de tip outdoor desfășurată cu preșcolarii este „**Micii grădinari**”, o activitate de educație ecologică în care copiii au contribuit direct la înfrumusețarea spațiului verde al grădiniței, conștientizând importanța mediului, a calității aerului pentru viața pe Pământ. Muncile pe care le-au desfășurat copiii au fost adaptate nivelului lor de dezvoltare psiho-fizică și au fost precedate de indicații de protecție a muncii. Scopul activității a fost îmbogățirea experienței de viață a copiilor, dezvoltarea unui comportament adecvat, de ocrotire a mediului, a unei atitudini de responsabilizare și cooperare. Am urmărit stimularea activității în grup, precum și formarea spiritului de colaborare.

Misiunea noastră este să formăm prieteni de nădejde ai naturii, apărători ai pământului, ai vieții și astfel preșcolarii să-și formeze valori morale de iubire și respect pentru natură. Prin joc copilul transformă realitatea, o descoperă și dezvăluie celorlalți posibilitățile sale de comunicare, de colaborare.

Educația ecologică presupune promovarea unei atitudini responsabile față de mediul înconjurător, conștientizarea de către tânăra generație a degradării rapide a naturii. Dragostea pentru mediul înconjurător reprezintă un aspect esențial al comportamentului uman.

Finalitatea și misiunea activităților de tip outdoor este aceea de a dezvolta personalitatea copilului din punct de vedere cognitiv, afectiv, motric, oferind posibilități de a experimenta

lucruri noi, trăind și învățând împreună, în strânsă legătură cu mediul înconjurător, prin proiectarea și derularea unor activități în afara grădiniței.

Un vechi proverb chinezesc accentuează eficiența educației de tip outdoor: „Ce aud – uit, ce văd – îmi amintesc, ce fac – înțeleg.”

Bibliografie

- Breben,S., Gongea, E., Reicu, G., Fulga, M., 2002, Metode interactive de grup-ghid metodic, Editura Arves
- Manual de educație outdoor, 2013, Comenius Regio partnership eco-edu beyond rhetoric project, traducere
- Life Long Learning Program, 2012/2013, Manual de educație outdoor
- Revista Învățământul Preșcolar și Primar, nr. 1-2/2014, Editura Arlequin
- Curriculum pentru învățământul preșcolar, M.E.C.T., 2008

“EDUCAȚIA ECOLOGICĂ ÎN ACTIVITĂȚILE INSTRUCTIV-EDUCATIVE DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR”- EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

Prof.înv.preșcolar **Vargyas Judit**

Școala Gimnazială ”Serafim Duicu”- Grăd.P.N.Nr.8, Tîrgu-Mureș

Educația ecologică în învățământul preșcolar este una dintre cele mai importante atât în țara noastră, cât și în lumea întreagă, iar rolul pedagogilor în acest proces este foarte mare. Bazele atitudinii grijulii față de natură, formarea cunoștințelor despre lumea înconjurătoare și abilitatea de a observa frumusețea naturii trebuie să fie interiorizate copilului încă de la o vârstă fragedă. Copiii de vârstă preșcolară ascultă foarte atent și cu bunul simț al observației ceea ce spune pedagogul, sunt capabili să facă diferență între bine și rău, și sunt deschiși spre noi informații. Rolul pedagogului în această situație constă nu doar în a le povesti copiilor, dar și în a le arăta cum trebuie să aibă grijă de natură și mediul înconjurător, și cum să învețe să trăiască în armonie cu aceasta.

Copiii le plac foarte mult jocurile, plimbările în natură, excursiile. Cu ocazii din astea putem să jucăm jocuri și activități instructiv-educative. De exemplu în excursiile noastre adunăm diferite frunze și roadele copacilor al cărui copac aparține frunza, le analizăm, le numim și memorizăm numele lor. După un anumit timp le atașăm frunzele de roadele lor și le numim, apoi le putem grupa, le numărăm, le putem organiza în ordine crescătoare și descrescătoare etc, adică ne jucăm, fără ca copilașii să observe că de fapt ei învață jucând.

La mine în grupă este un colț al anotimpurilor și un colț viu al plantelor, de care au grijă copilașii din grupa mea. Amenajând și decorând colțișorul viu, trebuie să includem fantezia și creativitatea. Comunicarea cu natura reprezintă pentru copii niște lecții primare ale bunătății, deoarece plantele din acest colțișor depind de ei: au nevoie de grijă și atenție permanentă. Putem

spune cu certitudine că copiii, având grijă de plante, învață să fie responsabili, să fie grijulii și buni față de cei care sunt mai mici și mai slabi decât ei, și în general față de natură, de ceilalți copii, și față de adulți și vârstnici. Așa în conștiința copilului se stabilește ideea umanității, al bunului simț.

Colțul anotimpurilor la începutul fiecărui anotimp se schimbă. În timpul plimbărilor în aer liber, în natură, familiarizez copiii cu schimbările, care se produc în natură în funcție de anotimp. Analizăm copacii, frunzele, zăpada, iarba, florile, viețuitoarele. Adunăm frunze, crengi, flori, roade ale copacilor, așa-numite daruri ale naturii, pe care le ducem în sală și împodobim colțul anotimpurilor. Pe parcursul respectivului anotimp tot înfrumusețăm colțul așezând câte ceva caracteristic acelui anotimp. Copiii se străduiesc să adune, să aducă de acasă roade, frunze, fructe, legume etc., astfel se implică și părinții. Părinții trebuie să fie un exemplu pentru copii, inclusiv atunci când este vorba despre educația ecologică a copiilor.

Formarea de către pedagog a unei atitudini corecte a copiilor față de natură, față de mediul înconjurător trebuie să se efectueze în comun cu părinții, deoarece familia oferă copilului prima experiență de interacțiune cu lumea înconjurătoare și elaborează principiile unui comportament decent.

Organizez sărbători conform anotimpului. De exemplu, toamna organizez sărbătoarea dedicată roadelor, și mergem și la cules de vie, facem petreceri la culesul viilor. Pe parcursul anului, sărbătorim fiecare anotimp. Implic însuși pe copiii în procesul de pregătire pentru sărbătoare și participarea în cadrul acesteia. Programul sărbătorii conține cântece, poezii, proverbe, zicători la tema naturii.

Este foarte important ca să le învățăm copilașii că gunoiul se aruncă în coșul de gunoi, să le punem selectiv, și putem unele să le reciclăm. De exemplu confecționăm căsuțe pentru păsări din cutii de lapte, facem tobe din cutii de cașcaval, facem măști din farfurii de hârtie etc. Colectăm astfel de obiecte pentru reciclare, colectăm bateriile, acumulatorii consumați, le ducem la punctele de colectare, și astfel protejăm natura. Propun părinților să adune și ei, și să aducă la grădiniță, astfel implic și pe ei.

La fel, organizez concursul desenului, facem colaje, pictăm la tema protecția naturii. Uneori invit și pe părinți să participe la o după masă de recreere unde confecționează obiecte din materiale reciclabile cu copilașii lor. Foarte mulți părinți sunt receptivi la rugămintea pedagogilor de a participa la activități ecologice împreună cu cei mici, și așa încetul cu încetul toată familia se implică în protejarea naturii.

Cu ocazia excursiilor, plimbărilor în natură vorbim despre plantele medicinale, le culegem, le analizăm, facem ceaiuri, discutăm despre ele, gustăm legumele, fructele, care sunt benefice sănătății. Copilașii trebuie să știe că este foarte importantă menținerea sănătății, trebuie să spele fructele, plantele medicinale, legumele înaintea consumării lor, și trebuie să spele și mânuțele lor.

Copii la vârsta fragedă sunt mult mai deschiși spre noi descoperiri. Este important să le ajutăm să-și formeze o atitudine corectă față de lumea înconjurătoare, și să stabilim coordonatele valorilor morale, care îi vor ajuta să devină umani, educați din punct de vedere ecologic, oameni cu inimă.

Transmiterea unor informații despre ecologie, dobândirea unor cunoștințe despre relația om-mediul, educarea unor comportamente și conduite civilizate față de mediul ambiant, formarea deprinderilor și obișnuințelor de a proteja mediul, îmbogățirea vocabularului activ cu cuvinte din domeniul ecologic, îngrijirea colțului viu din grădiniță, curiozități din lumea plantelor și animalelor, cunoașterea plantelor și animalelor ocrotite de lege, participarea activă la acțiuni de ocrotire a mediului înconjurător, recoltarea de plante medicinale și fructe benefice sănătății, contribuția copiilor la reciclarea materialelor re folosibile, însușirea unor cunoștințe, implicarea directă, activă în protecția mediului sunt obiective prioritare ce trebuie implementate pe tot parcursul procesului instructiv-educativ din grădiniță.

Bibliografie:

Eco viața - revistă de educație ecologică, editura Arves

Curriculum pentru educație timpurie, 2019

22 MARTIE

ZIUA MONDIALĂ A APEI

Prof. preșcolari: **Domokos Maria Magdolna, Hărșan Simona**
Școala Gimnazială „Ș. Illyés Lajos”, Grădinița P.P.nr.2, Sovata

„Apa este o bogăție fără seamăn pe Pământ...cea mai delicată, cea mai pură - sufletul Pământului”. (A. De Saint Exupery: „Terre des pomes”).

În fiecare an, pe 22 martie, se sărbătorește „Ziua Mondială a Apei”, marcându-se astfel importanța deosebită pe care apa o are în existența, conservarea și dezvoltarea tuturor formelor de viață. Apa este elementul constitutiv al vieții. Instaurată de Organizația Națiunilor Unite (ONU), scopul Zilei Mondiale a Apei este de a se atrage atenția asupra crizei globale a apei.

Tema anului 2022 pleacă de la îndemnul „Apa subterană - să facem invizibilul vizibil”. Apele subterane sunt invizibile, dar impactul acestora este vizibil peste tot. Aflate sub picioarele noastre, apele subterane reprezintă o comoară ascunsă care ne îmbogățește viața. Aproape toată apa dulce în stare lichidă din lume este apă subterană. Apa subterană nu este la vedere, dar trebuie să fim tot timpul conștienți de existența ei și trebuie să o protejăm prin folosirea responsabilă, apele subterane invizibile fiind ultimul colac de salvare pentru populațiile în creștere, în fața schimbărilor climatice. Trebuie să depunem împreună eforturi pentru a gestiona în mod durabil această resursă prețioasă.

Viața, de oriunde și sub orice formă, este condiționată în mod deosebit de existența, cantitatea și calitatea resurselor de apă. Apa, componenta dominantă a materiei vii, reprezintă totodată agentul principal al schimburilor reciproce cu mediul existent. Dintotdeauna, cea mai mare parte a activităților umane, sociale și economice, utilizează apa în cantitate și calitate variabilă. Gospodărirea apelor, ca ramură distinctă a economiei naționale, desfășoară activități menite să conducă la satisfacerea cerințelor de apă, să asigure protecția cantitativă și calitativă a resurselor de apă și a ecosistemelor acvatice și să reducă efectele negative ale diferitelor activități asupra apelor, pentru că, în mod paradoxal, apa este elementul vital al vieții pe Pământ. Oamenii pot supraviețui chiar mai mult de o lună fără hrană, dar fără apă doar câteva zile. Lipsa apei duce la distrugerea recoltelor, la foamete și chiar la moarte.

71% din suprafața Pământului este acoperită de apă. Peste 97% din resusele mondiale de apă se află în oceane, alte 2 procente în banchize și ghețari. Apa freatică reprezintă aproximativ 0,6%, cea din râuri și lacuri 0,2%, în vreme ce apa din atmosferă, din care o parte se transformă în ploaia dătătoare de viață, aproximativ 0,001%.

Pentru noi, oamenii, este foarte important ca apa să fie curată, purificată, putând fi utilizată doar după filtrare. A bea suficientă apă este esențial pentru sănătatea organismului.

În prezent, problema poluării apei este foarte gravă! Se estimează că 780 de milioane de oameni trăiesc fără apă potabilă accesibilă și curată. Consumul de apă contaminată poate duce la o serie de boli care pun viața în pericol.

Poluarea apei afectează viața sălbatică: Nu numai oamenii necesită acces la apă curată! În fiecare an, nenumărate animale mor ca urmare a poluării apei. Poluarea poate apărea în mai multe moduri, de la gunoi fizic la scurgeri de substanțe chimice, ceea ce face ca apa să devină toxică pentru animalele care depind de ea fie pentru băut, fie ca habitat.

Apa se referă la multe alte probleme de mediu: Ziua Mondială a Apei are o temă anuală, cum ar fi „Natura pentru Apă” care a fost dedicată găsirii soluțiilor naturale la crizele noastre actuale de apă. Multe dintre problemele de mediu cu care ne confruntăm sunt conectate între ele, de exemplu schimbările climatice și degradarea ecosistemului sunt în strânsă legătură sau uneori cauze directe, ale poluării apei, inundațiilor și secetelor.

Avem nevoie de apă curată și proaspătă! Fără ea nici o formă de viață nu se poate dezvolta. Din păcate, noi, oamenii, stricăm echilibrul natural prin poluarea ei. Circuitul apei în natură este fără sfârșit. Apa o întâlnim sub formă de vapori, care se ridică din mare. Apoi, ploaia cade pe pământ, iar râurile o readuc în mare.

Pornind de la aceste premise, la grădiniță, am implementat „Proiectul Apei”, iar prin activitățile ecologice întreprinse, am transmis preșcolariilor o parte din informațiile prezentate mai sus. Activitățile s-au desfășurat într-o manieră interactivă, scopul acestora fiind evidențierea importanței apei în viața noastră, a plantelor și animalelor deopotrivă. Accentul a fost pus pe necesitatea protejării apei. Copiii au reținut că apa este o bogăție fără seamăn, este „Sufletul Pământului”, au reușit să facă diferența dintre apa potabilă și cea poluată, au ascultat, apoi dramatizat povestea „Flopi și apa”. Împreună cu părinții, am organizat o acțiune de curățare a malului pârâului Sovata – o acțiune benefică atât copiilor, cât și adulților. Preșcolarii au avut ocazia să se implice personal, să-și asume responsabilități, să adopte un comportament civic și

ecologic de protejare a apei, au conștientizat efectele poluării asupra apelor din râuri/pârâuri, și-au format comportamente pozitive față de mediul înconjurător, și-au dezvoltat simțul critic și dezaprobator față de cei ce nu manifestă atitudini de protecție față de mediu, și-au îmbogățit vocabularul cu cuvinte/expresii din sfera ecologiei.

Tot aici menționez și activitatea integrată desfășurată în stațiune prin care preșcolarii au dobândit cunoștințe despre modul de formare a Lacului Ursu, despre însemnătatea apelor sărate, rolul acestora pentru sănătate, s-au familiarizat cu Legenda Lacului Ursu, au inspirat aerul sărat, au contemplat minunăția naturii – munții de sare.

Deasemenea, am efectuat o serie de experimente cu preșcolarii cum ar fi: „Apa curată/poluată” sau „Peștișorii triști/veseli” și am organizat jocuri didactice ecologice precum: „Să protejăm natura” sau „Cercul naturii”.

Punctul culminant al „Proiectului apei” l-a reprezentat participarea la concursul „Omagiu Apei”- cu lucrări practice și artistico-plactice. Toate lucrările realizate au fost expuse într-o uriașă expoziție pe holul grădiniței.

„Natura ne poate răsplăti, sau din contra ne poate pedepsi înzecit pentru tot ceea ce facem” - Trebuie să avem grijă de apă !

Bibliografie: „ Apa- sursă a vieții”- Daniela Dosa, Smaranda Maria Cioflica
„ Apa-viață și energie” – Victor Emil Lucian
„ Apa–medicament natural”- Victoria Ciocan